

A T H E N Æ:
Itemq;
INSCRIPTIONES
VVITTEBERGENSES.

L I B R I I L

A U T O R E

ANDREA SENNERTO,
Profes. Publ. in Univers. patriâ.

VVITTEBERGÆ.

Typis & sumptibus JOBI WILHELMI FINCELLI,
c/o I o C L V.

75
77

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

76.4.53.

74
D
73

74
D
54

5-39-D-9

TRIGÆ

SACRÆ INCLUTISSIMÆ QVE
SERENISSIMORUM, POTENTISSIMO-
RUM, CELSISSIMORUM QVE

PRINCIPUM-DUCUM,ELECTORIS,PRO-ELECTORIS,
NEC NON ELECTORALIS DIGNITATIS HÆREDIS:

PATRI,FILIO ET NEPOTI:

DN. DN. DN.

Dn.JOHANNI GEORGIO,SENIORI & I.

Dn.JOHANNI GEORGIO,MAJORI & II.

Dn.JOHANNI GEORGIO,JUNIORI & III.

D. G.

SAXONIÆ , JULIACI , CLIVIÆ AC MONTIUM DUCIBUS :
S.ROM. IMPERII PRÆFECTO PRÆTORIO ET ELECTORI:

EJUS DIGNITATIS LOCUM - TENENTI,
EJUSDEMQVE HÆREDI:

LANDGRAVIIS THURINGIÆ , MARCHIONIBUS MISNLE ,
ET UTRIUSQUE LUSATIÆ , BURGGRAVIIS MAGDEBURG.

COMITIBUS MARCHIÆ ET RAVENSBURGI ,
DYNASTIS IN RAVENSTEIN.

PATRIÆ PATRIBUS ,

NEC NON

DOMINIS MEIS CLEMENTISSIMIS.

SAL. ET FELICITATEM PERPETUAM

P.

SERENISSIMI, POTENTISSIMI CELSISSIMI QVE
PRINCIPES-DUCES, ELECTOR, PRO-ELECTOR ET HÆRES,
DOMINI CLEMENTISSIMI:

SI hæ qvantæcunq;, qvæ of-
feruntur modò, qvantitate aut mole sint æ-
stimandæ pagellæ, næ erubescendum mihi
valde, quod VOBIS illas inscribam offeramq;. Enimverò jam continent hæ vel repræsentant nihilominus Eleætoralis Dignitatis Sedem avitam, Regiam hanc Vestram qvondam, Metropolinq; hodie & adhuc Electoratūs inclutissimi Saxonici: item prætereaq; Universitatem sive Academiam almam, heic fundatam loci, conservatamq; ha-
ctenus post DEUM, Cui Laus! à Vobis nec non Majoribus & Antecessoribus Vestris Illustrissi-
mis, æternæ felicissimæq; memoriae. Almam hanc, dico repetoq;, Matrem Studiorum, præ cen-
tum

tum alijs (absit dicto hostilitas) præsertim verò
prioris restitutæ Religionis Christianæ longè ce-
leberrimam, mundi quā patet machina, frenden-
tibus Orbe & Orco. Ecquis verò jam dubitet
amplius de dignitate harum pagellarum , certè
argumenti earundem vel tractationis. Eqvi-
dem herclè habent nimirum quidem, habeant-
que sibi, fortè loca alia, regiones, regna, immò
addo Reges ipsi principumqve alij , in quibus
antecant alios extollantqve se se hinc recte qve
præ multis. At verò Domus Familiaqve, adeo-
qve etiam domiciliū id (VVitteberga) illa VVit-
tekindæ , unde Ducum & Electorum Saxoniæ
Illustrissimorum hodie-nunc Posteritas , habent
sanè, verè in quævis cedunt nemini , multis verò
post se relinqunt parasangis alios perplurimos-
qve ; itemqve loca alia. Ut enim nihil dicam
de avitâ illâ tot seculorum Stemmati VVitte-
kindei dignitate & antiquitate : qvotus - sanè-
qvisqve est quæso interim , qui nescit , si non o-
mnium , propemodùm illorum , vel certè ple-
rorumqve tamen Regum , Cæsarum , Electo-
rum , Ducum , Principum Comitumqve in Ger-
maniâ , Gallijs , Italiâ , Britanniâ magnâ , Bel-

gio , Dania , adde Orientem ipsum , familias
huic VVittekindæ suam debere agnoscereqve
originem. Verum verò jam tandem & verbo,
ecqva Illustris familia sit hæc, ecqvis & locus hic
aut Academia , qvæ in DEO glorari possent
suo, (Laus Illi, honor, gloria!) qvæ dignæ ha-
bitæ fuerint ab Ipso præ cæteris, qvibus concre-
ditum munus repurgandi hisce postremis mun-
di temporibus Orbem terrarum Christianum-
qve eundem ; retecto revelatoqve Anti-Chri-
sto, illo perditionis filio, restitutaqve purioris
Evangelij & Religionis Christianæ luce & do-
ctrinâ ? Pensculanti itaqve hæc atqve talia non
semel mecum , qvum animum subiret nuper,
post alia, mei qvæ muneris sunt maximè, horis-
que subcisisvis , ὡς ἐν τύπῳ καὶ συνόψει qvi-
dem, brevissimisqve describere Patriam hancce
meam dulcissimam , VVittebergam , domum
VVittekindeam , & sedem Electoralis Dignita-
tis metropolinqve , deniqve verò & prælertim
Academiam in illis fundatam conservatamqve
hactenus clementer, nulli & nemini alij hæc in-
scribenda jus fasqve duxi (nec item præter rem
omnino hæc fore putavi) nisi Dominis proprietariis

tarijs hæreditarijsqve illustriſſimis, Nutritoribus,
Conservatoribus, Evergetis Patronisqve suis hu-
jusve loci ſtiminis, munificenſiſimis, clemen-
tissimisqve. Accipite itaqve Sereniffimi, Po-
tentiffimi Celfiſſimiqve Principes-Duces, ELE-
CTOR, PRO-ELECTOR, HÆRES-
QVE Illuſtriſſimi, Domini Clementiſſimi, hoc
quantumcunqve eſt, qvod offertur, & profe-
ctum eſt à Veftro veftrarumqve Ditionum &
præſertim Electoratūs hujus Sax. subdito nati-
voq; illo, loci verò hujus & præprimis Acade-
miæ indigenâ & membro qvalicunqve: & eo
qvidem, qvo à me profectum eſt animo, h.e.,
bono; tandem serenaqve fronte. Accipite, ite-
rūm dico repetoqve, hoc quantumcunqve eſt,
& Vivite, Vivite, Vivite! Omnes & singuli in
Germaniæ totius Imperijqve ſacratiffimi Roma-
ni, Patriæ porro noſtræ, dulciſſimæ Saxonica-
rum Ditionum Veftrarum, Ecclesiæ Reipublicæq;
universæ eārundem, tandem & præſertim verò
etiam Academiæ hujus florentiſſimæ Veftræ præ-
ſidium maximum, incrementum majus majusq;
& recreamentum perenne, diu longumqve, Vale-
teq;

teqve æternūm ! Feliciter ! Dab. VVittebergæ,
VI. Cal. mens. Octobr. Anno c[irca] I[us]tus C LV.
natalibus ipsis seculariæ : queis Pax affulxit
Religiosa, DEO Laus ! Germaniæ patriæqve dul-
cissimæ. Iterum VALETE !

Sereniss: ^{anno} Potentiss:

Celsitud: ^{anno} V. V. V.

subjectiss:

ANDR. SENNERTUS,
P. P.

LECTORI BENEVOLO
Sal. & Fel.

Erosolymam, sanctam illam, non insci-
te vel insulte omnino, si recte quidem
accipiatur, sunt qui affirmant, in medio ter-
rarum Orbis sitam esse habitabilis: nimirum
si confinia, quae singula stringit fere, interjacens
hicce utpote, respicias terrarum Orbis ejusdem
partium principaliumq; Asie, Africæ & Euro-
pæ. Quo in ipso loco & terrâ maximè ideo
Verbi divini sui lucem accendere primum vo-
luit DEUS ter Opt. Max. inde ab origine
rerum fere generisq; humani: ut nempe eò fa-
cilius diffundere se se hinc posset eadem in o-
mnem Orbem circumiacentesq; ejusdem par-
tes. VVittebergam nostram, nisi insigniter
fallor ego, (quod quidem alij de Noribergâ
affirmant) non absurdè planè dixeris ita fortè
& ipsam sitam esse in medio Europæ, (cultioris
hodie postremisq; his mundi temporibus ejus
partis) si septentrionalia magis scil. annume-
res, ut sit recte, respiciasq; regna illa Daniæ,
Norvegiæ,

Norvegiae, Sueciae, Britanniam magnam, alia.
Et ex hoc ipso ergo loco prodire voluit sub finem hujus Universi DEUS lucem Evangelij
sui; quod magis faciliusque, omnem Septemtrionem atque ultimam penetrare Thulen illumina-
reque posset: verum sic fieretque id Spiritus DEI
effatum: In omnem omnino terram nonne
exivit sonus ejusdem? In hoc me natum er-
go loco, alias quidem minus splendido, maxi-
mam partem educatum, vivereque adhuc per
DEI gratiam, gesisseque hactenus qualiacunque
officij Christiani alicujus munia, et cum gra-
tiarum actione summam agnosco recordorque non
semel, neque id sine quadam animi voluptate
jucundoque. Tulit mens animi quocirca, Be-
nevole Lector, pietatis ergo cuiusdam in
DEUM laudique Ejusdem, proximum, pa-
triam denique ipsam haec que vides, horis sub-
cisis, (ipso hocque en anno currente cIOL cLV.
quo Turres reparabantur nostrae Civitatis, secu-
larique eodem, DEOLaus! Paci Religiose in S.Ro-
mano Imperio) conscribere publicoque sistere, oꝝ ēv-
tūτω illa καὶ συνόψει quanquam nudè bre-
visi-

visimisq_z, de *VVittebergâ* nimir. patriâ meâ
dulcissimâ, maximè verò Academiâ Universita-
te q_z almâ heic fundatâ loci perennanteq_z adhæc
usq_z huc, *Laus iterum Illi, per DEI gratiam.*
Tu, si placet, bene fruere hisce, & Vale bene,
optimeq_z precare, si Candidus bonusq_z es, no-
*stræ *VVittebergæ*. Iterum Vale.*

*SIT. PAX. VVITTEBERGA. INTRA.
MUROS. TUOS. ET. SALUS. IN. DO-
MIBUS. TUIS. PROPTER. FRA-
TRES. MEOS. ET. PROXIMOS.
MEOS. PRECOR. TIBI. PROSPERI-
TATEM. PROPTER. DOMUM. DO-
MINI. DEL. NOSTRI. QVÆRAM. BO-
NA. TIBI. PSAL. CXXII.*

Syllabus Capitum utriusq_z Libri.

LIB. I.

CAP. I. De Urbe Wittebergâ : Ejusq_z nomine, origi-
ne, incremento, situ, formâ externâ, locis ædi-
ficijsq_z; in eadē publicis, formare regiminiſ &c.

CAP. II. De Universitate sive Academia : & in specie
Eiusdem Fundatoribus & Nutritijs illustrissi-
mis, usq_z huc.

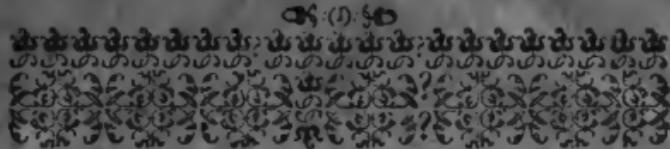
CAP. III. Documenta quædam sifit Ejus fundatio-
nem, privilegia, statuta, alia concernentia.

CAP.

- CAP. IV. De Inauguratione Academiz, primis Rectore, Senatoribus, Professoribus ; nec non Inscriptis qvibusdam : item formâ regiminis, Senatu Academico, Lectionibus, disputationibus, promotionibus, &c.
- CAP. V. De Legibus & Statutis Academ : nec non Jurejurando Studiosorum, &c.
- CAP. VI. Rectorum Academ, nomina, ordo & numerus, inde à fundatione Academiz : item Inscriptorum numerus : additis qvibusdam paucis notatu dignis.
- CAP. VII. Decani Collegij Facultatis Philosophicæ in specie, inde à fundatione Academ : nec non Promotorum à singulis numerus.
- CAP. VIII. Professores Philosophi Ordinarij in specie : inde à Philippo Melanchthonē, &c.
- CAP. IX. De Templo ad arcem Academicum in specie : nec non visu notatuq; in eodem dignis qvi-
hnedam alijs.
- CAP. X. & ult. Διαχειρατίσιμοι breviscula & Chronologica superiorum plerorumq; , dictorum in Capp. præced. de Wittebergā & Academiâ heic fundata, usq; huc : &c.

L I B. II.

- CAP. I. Inscriptiones s̄istit Templi Cœnobij Franciscanorum.
- CAP. II. Inscriptiones Templi ad arcem Cathedralis Academiciq;.
- CAP. III. Inscriptiones Templi Parochialis sive Oppidani :
- CAP. IV. Inscriptiones in Cœmeterio templi Parochialis sive oppidani Innotabiliore.
- CAP. V. & ult. Inscriptiones in Cœmeterio suburbano ante portam Elystr. legi dignæ,

CUM DEO!

Athenas descripturi patrias , hoc est VVittebergentes , in laudem DEI , pietatis ergò cuiusdam in proximum patriamq; ipsam , memoriae denique alicujus earundem , si non æternæ , Duas earundem constituimus sive Partes sive Libros . Prior Athenas sistet ipsas , cum annexis hucq; pertinentibus , de origine , incremento , formâ hujus Civitatis reipublicæq; , vario statu & fortunâ earundem , præsertim verò Universitatis sive Academiæ , alijsq;. Alter tradet Inscriptiones inibi notabiliores legiç; dignas maximè Illustrissimorum , Illustrium Clarissimorumq; Virorum , personarum , hisq; similes alias .

LIBER I.

CAP. I.

De Urbe VVittebergâ : Ejusq; nomine , origine , incremento , situ , formâ externâ , locis ædificiisq; in eadem publicis , formâ regiminis , &c.

Witeberga , Witteberga , Wittenberga & Wittiburgum vel Wittenburgum , alias item atq; vul-

A

gō

gò Leucorea, Leucoreum, Albioreum, Albimontium, Albiburgum, (qvæ nomina etiam paſſim ac alibi reperiuntur) condita creditur primum anno post mundi Servatorem natum I^o CC LXXX, à Witikindo vel Wittekindo Magno, poſtremo rege Germanorum, & primo Saxoniæ Duce &c. A qvo & nomen habet, qvæſi dicas: *Witeburgum* vel *Wittenburgum* aut *Witekindiburgum*, hoc eſt, *Castrum*; (Græcè: πύργος, Germanis *eine Burg*) ſicut dicimus *Magdeburgum*, *Hamburgum*, vel potius *Merseburgum* à Marſo, *Brandenburgum* à Brenno, Germanorum regibus, ut volunt: mutata deinceps, ceu ſit non raro, malè licet, litera u in e; ut hodie audiat *Witeberga*, *Witteberga*, vel *Wittenberga*. Minime verò ab albis montibus, qvorum heic copia prorsus nulla, unicum ſi excipias, potius collēm qvām monticulum, den *Apollensberg* vulgo dictum, olim, ut creditur & colligitur ex fani cuiusdam in eodem ſiti ruderibus, *Apollini* ſacrum, uno versus occaſum Solis, non procul ab *Albi* fluvio, milliari diſtan-tem ab urbe.

Est & aliud qvidem oppidulum, *Wittenberga*, ad distinctionem noſtræ hujus, *inferior*, *Nieder Wittenberg* dictum, & ipsum ſitum juxta Albim, inter *Magdeburgum* & *Hamburgum*, ē regione *Perlbergæ*, civitatis *Marchiæ*, ad confluentiam *Stepenitij* fl. & *Albis*, ille ſe ubi huic micerit: XXVI. milliar. circiter ab hac noſtrâ: de qvo heic ſermo nobis & locus non eſt.

Conditor ejus primus, ut ex parte ſuprà jam mo- dò indigitatum, eſſe ſtatuitur *Wittekindus II.* cognomeno *Magnus*, fortissimus & potentissimus de gente *Saxonum* princeps & rex ultimus, *Dux Angrivario-*

rum

3.

rum, qvi terris ad Visurgim & Albim qvondam imperavit, eo tempore, qvo facta Imperij Romani divisione Carolus magnus in Occidente rerum potitus est: à qvo & post longum difficilimumq; bellum ad suscipiendam religionem Christianam, divinâ clementiâ, delinitus potius, qvam coactus, & primus Dux Saxoniae investitus salutatusq; est; qvod factum anno Christiano 10 CC LXXXV: mortuus & sepultus idemq; est Angariae (Engren/Westphal.) in Episcopatu, cum alijs plurimis, & templo à se conditis, anno 10 CCC VII.

Condita autem à Wittekindo hæc nostra creditur, ut maximè contrâ hostes primum, hinc Sorabos, gentem Myorum, qvæ loca inter Salam, Albim & Slevum flumina qvondam tenuit, eorundemq; incursio-
nis esset propugnaculum. A qvo & tempore, (immò longè ante) & successivè hæc atq; vicina loca tenuisse primum Senones, (ut est apud Tacitum, Strabonem, alios) porrò Hermunduros, hinc mox, ut dictum par-
tem, Sorabos, deniq; his domitis vicissim ejectisq; Flandros sive Flemmingios certum est: unde nomen item adhuc huic regioni cis Albim: der Flemming.

Primus porrò domicilium & Electoratus sedem, ex concessione Imperatoris Friderici I. cognomento Barbarossa sive Aenobarbi (à qvo & primus unâ ipse ex hæc familiâ cum dignitate Electorali accepit pro insignibus, in suis, sertum rutaceum) sibi heic fixit Bernhardus Anhaltinus, Alberti Ursi Fil. Dux-Elector Sax: qvod factum circiter anno 10 CC LXXX. Quem secuti sunt postmodùm alij plurimi; quorum nihil attinet nominis heic recensere. Ex qvo etiam tempore domicilium & sedes Electoratus atq; Metropolis audi-
tansitq; hæc civitas.

Absolvit demum, ut sic dicam, ac vivere quasi
hanc florereq; fecit magis magisq; (dignitate Electo-
rali jam ab Anhaltinis ad Landgravios Thuringia&
Marchiones Misnia translata) præsertim Fridericus
III, Sapiens cognomento, Ernesti Fil. Friderici II. ne-
pos, Friderici I. pronepos, Dux & Elector Saxoniae, una
cum suis posteris Illustriss: qui & Albim quidem pon-
te constravit subilio, quo caret hodie partem, & ar-
cem templumq; summum, itemq; cœnobium fra-
trum S. Augustini ad Elystri portam de novo extruxit.
Floruit idem ab anno c15 CCCC LXXXVII. ad an-
num c15 10 XXV. A quo tempore dura tamen ipsa
passa vicissim hæc Civitas perplurima est; præsertim
præterito proximè bello infelicissimo, annorum
XXX. licet ab hoste occupata nunquam, ipsa sui mini-
mè amplius ferè ideò similis.

Elevatio polisive Latitudo heic est, nt volunt, LI.
graduum, LII. minutorum: Longitudo XXXVII. grad.
XV. minut. Sub Climate VIII, parallelo XIX, signo v.
Zodiaci qvarto, Cancer qvod vocatur, sita creditur.

Sita est in Saxoniae superioris planicie, ad Albi
fluvij ripam orientalem (ut esset qyondam, ceu su-
periùs dictum, primis temporibus contrà hostes, Sorabos
præsertim eorundemq; incursiones propugnaculum)
uno milliari circiter ab ostio Elystri, (Alestra nigra
item die schwärze Elster/qvæ vocatur alijs alijsq;) ubi
se hic in Albim exonerat: & vicissim uno milliari à
suprà memorato monte, ad Albim, Apollinis dicto;
post qvem tribus adhuc vicissim milliaribus Mulda
item se Albi miscet. Qvo ipso in loco fere qvondam
Claud. Ptolomæo Cakgia sua sita; qvanquam ejus po-
nat

nat idem latitudinem LII. grad. XX. minut. longitudinem XXXVII. grad. XXX. min. (parvâ differentiâ) paulò infrâ Argeliam, hodie Torgaviam & hinc Lipfurdum ejus (Ptolomæi) h. e. Misniam, ut volunt. Qvam, Calegiam, fuisse ideo existimant qvidam hanc ipsam Wittebergam nostram, ante Wittekindum longè jam natam, ab ipso verò restauratam fortè modò, munitamq; arce & regia. Floruit autem Ptolomæus tempore Æl. Adriani , Cæs. anno circiter Christ. CXX.

Condita cernitur hodie in formâ Segmenti minoris Circuli, vel figura Navis : cujus longitudo juxta Albim , (ostanterorum tamen circiter à fossa civitatis intermissio passuum spatio) ab ortu ad occasum pretenditur : gibbus verò sive fundus ejusdem versus Septentrionem.

Portas tres habet: quarum media, juxta forum, meridiem & Albim prospicit: unde & nomen habet: das Elbthor: altera in ejus extrema parte & cuspide versus ortum sita est, & prospicit ostium Elystri, de quo suprà ; unde & vocatur: das Elsterthor : tertia in oppositâ ejus parte & cuspide ad occasum sita est, ubi arx regia qvondam & hodie Electoralis: unde & dicitur: das Schloßthor.

Munita olim, hodieq; est adhuc , fuitq; , aggere seu vallo, nec non fossa aqveâ sufficientibus, altis, latis profundi sq; , præsertim versus ortum cā parte loci di-midiâ. Unde Cæsarîs (ut fertur) Caroli V. capto E-lectore Sax. Johanne Friderico, ante hoc ipsum secu-lam & qvod suprà est, effatum de nostra hac, in verna-

cula nostra: Hettet wir den Vogel nicht / das Nest
befehmen wir so bald nicht.

Fori locus in mediâ urbe est fere. Vias seu plateas has habet principaliores : qvarum eas , qvæ per longitudinem oppidi excurrunt ab ortu versus occa- sum, præterlabuntur continuè rivi vel torrentes duo, à cursus qvalitate, die rische und faule Bach vulgò : & hæ sunt ita nominanturq;: die Collegengäß/Mittel- gäß/ Jüdengäß/Schlosgäß/ Cößwigergäß: per latum v. vel gibbum urbis: die Juristengäß/Bürge- meistergäß/Marstallgäß/Newgäß/&c.

Curia in medio foro sata est: minimè inelegans sanè, ampla item atq; spatiofa satis. Loca publica ve- rd, sive ædificia potius reliqua Arx, templa, monaste- ria Collegiaq; hodie, alia, hæc fere sunt :

I. Arx sive castellum Electoris hodie, ardua stru- ctura, (adde heic armamentarium) duabus juxtà ei- dem associatis contiguè fortissimis rotundisq; ipsis & amplis, ex veterum instituto, turribus, qvondam sedes regum principumq; : atq; idem ab occasu in extre- mā planè urbis parte hunc, nec non ab alterā parte versus meridiem item hunc Albimq; prospicit. Con- ditum & ipsum, ut ferunt, à Wittekindo magno, anno Iɔ CC LXXX, absolutum à Wittekindo III. & fil. ann. Iɔ CCCVII. perfectum deniq; sive potius redintegratum extructumq; planè de novo , ut & hodie nunc ex- rat adhuc per DEI gratiam, à Friderico III. & Sapiente, Duce-Electore Saxonie, anno cIɔ CCCCXC.

II. Huic jungitur contiguè Templum elegantis- simum omnino & artificiosissimum ; longum, latum, altum, nullisq; suffultum pilis : idemq; Cathedrale vel

vel omnium Sanctorum qvondam, hodie v. Arcis atq; Academicum qvod salutatur. Cujus fundamenta jecit qvædam, extructo ibidem loci primū facello, Rudolphus II. Dux & Elector Sax. Bernhardi, cuius suprà facta mentio, ab nepos, anno cīc CCC LX. redintegratum verò, ampliatum idem, vel potius planè de novo extructum & ipsum eā qva & hodie extat conspicuumq; est adhuc forma, à laudatō modò Elect. Friderico III. Sapiente, ann. cīc CCCC XC. Quo de infra qvædam adhuc sub finem hujus libri, Cap. IX.

III. Juxta forum mox in medio urbis alterum est templum, olim B. Virg. Mariæ sacrum, hodie oppidum sive parochiale qvodq; vocatur : duabus contiguè versus occasum ipsi junctis clarum nobilitatumq; & ipsum quadratis qvidem turribus, ex eum tibus ipsis verò in fastigia octogona ; deniq; rotunda ferè qvæ hoc ipso reparantur anno currente, clathratisq; ferreis seu coronis seu loricis de novo donantur. De quo & ipso adhuc pauca qvædam infrà, dicto modò loco.

IV. Templum atq; Cœnobium Franciscanorum, vetus sanè & ab Electorum Dueumq; XX. monumentis & sepulchris clarum (de quo & ipso pauca qvædam adhuc sub finem hujus Capitis) & ipsum in media civitate, sed fundo ejus vel imâ gibbosâq; parte situm est, versus septentrionem, in plateâ Jurisconsultorum qvæ vocatur, hodieq; ex parte sacris usibus & porrò ~~pro~~ annonæq; ve dicatum ipsum.

V. Huic è regione mox respondet situmq; est Collegium Jure-Consultorum, unde & plateæ nomen. Infrà qvod (in ejus contignatione inferiore).

Con-

Consistorium Academicum & Ecclesiasticum. Suprà
verò (contignatione superiore) Scabinatús & Juridi-
cæ Facultatis locus & conclave.

VI. Collegium Universitatis totius sive Academicum, qvod & ab ejus fundatore Friderici, versus ortum, non longè à portâ Elystri (qvam vocant) situm est, Albimq; ab una parte prospicit. Heic Collegia sive Auditoria majus & minus, vel novum & vetus, vel item Theologicum & Philosophicum; itemq; Medicorum, unà cum Domo anatomica; adde & Cellam Academ. & Carcerem.

VII. Deniq; ad dictam ipsam Elystri portam pre-
pè, Cœnobium est S. Augustino qvondam sacrum (o-
pus & ipsum Friderici III. Elect.) dicatum hinc habi-
tationi B. Lutheri: ejus Museum adhuc ibidem cer-
nitur: postea hodieq; nunc, maximè ab anticâ novaq;
ejus parte, ejusq; fundatore, Collegium Augusti no-
minatum (de qvo & ipso paulò plura fortè infrà) usi-
bus Academicis & ipsum destinatum. Heic Mensa
communis, Auditorium Stipendiariorum sive alu-
mnorum Elector., & Domus Inspectoris & œconomi,
qvos vocant: In anteriore v. ejus parte Bibliotheca,
porrò Cœnaculum majus & splendidum satis festivi-
tibus Academicis dicatum, hortus, &c.

Sed & alia præterea fuerunt extitereq; olim ædi-
ficia publica cùm intra tum extra urbem, durantia
partem adhuc, plurima minùs, ut sunt rerum vicissi-
tudines, ut templum Spiritus S. in cœmiterio subur-
banio, hodie vero πλωχοδοχή h. e. alendis sustinen-
disq; pauperibus & valetudinariis dicatum, Ædes S.
Antonij, &c.

Forma Reipublicæ hodie, extra militem præsidiarium, triplex est: I. Universitas sive Academia; quæ dignitate fungitur & titulo Prælatorum Ordini in S. Romano Imperio convenientibus: de quâ ex instituto mox. II. Qvæstura: das Churſl. Almpt. (ejus sito domo cilio contiguè ad arcem) Cujus Caput Capitanus, ex nobilium ordine, idemq; Judicij provincialis Præses & director: hinc Qvæstor ipse, scribæ aliquot publici, &c. III. Senatus oppidanus: E. E. Rath: in tres idem distinctus Ordines, ambulatorios per trienium ipsos. Conſtans in universum, extra Syndicum, XXIV. membris, tribus nempe Consulibus, totidem prætoribus & reliquis Senatoribus: adde Scribas tres publicos. Sed de his postremis duobus Statibus locus hic nobis non est.

Prærogativis præterea gaudet hæc Civitas, præ reliquis alijs, hisce ſeqventibus: quod sit nempe Metropolis Electoratus Saxonici: die Churſtadt: porro Sedes qvondam Principum & Electorum Saxoniz: item Munitum sive propugnaculum Electorale: insuper continent in ſe ſe Dicasterium & Judicium provinciale (quod item exercetur in arce Elector.) Scabianatum porro, nec non Consistorium Academicum & Ecclesiasticum: adde Superintendentiam, ſic dicendo, circuli Electoralis, item Præposituram: omnium maximè verò quod sit fueritq; usq; huc, per Deigratiā, Sedes, qvid? mater, fons & origo Religionis reſtituta purioris Christianæ, nec non Musarum domicilium longe omnino celeberrimum, mundi quâ patet machina, frendentibus Orbe & Orco.

Atq; hæc illa de oppido VVittebergā in commu-

ni. Enim verò anteqvam ad alia ab eamvis, operæ pretium fuerit, notare dignumq; adhuc qvædam de conditione ejus, vel potius mutatione facta hujus loci insigni qvadam temporibus Caroli V. Imper. & Johannis Friderici, Elector. Sax. inde ab anno clo I o XL. & seqq; adeoq; jam ante hos centum, & qvod suprà est, annos. Res autem, ut præfiscine dicam, ita se habet: Cum post DÆUM, ministerio B. Mart. Lutheri mutatione facta in religione, instinctu maximè Papicolarum, his locis atq; regionibus Carolus V. Imperator, proscripto item Electore, Joh. Friderico, unà cum Hassia Landgravio Philippo, assiduè bellum atq; vassationem minaretur, Johannes Fridericus, Elector, pio percitus zelo rebus suis prōspiciendum maturè esse existimavit. Itaq; VVittebergam, sedem suam Electoralet, ut esset contrà qvemvis imperium tutior, imprimis & de novo tunc munire animum induxit aggressusqve etiam est: qvod factum anno clo I o XLII. & seqq. hancqve aggere sive vallo nec non fossa, sat altis profundisqve & duplice muro lateritio, aliquot altis pedes, de novo circumdedidit. Ut autem commodiùs id fieri posset, qvumq; adhuc longior esset VVitteberga tunc, ex ea parte versus ortum, qvam nunc est, contraxit paulum, destructo templo sive facello S. Augustini, (nec nō alijs ædificijs qvibusdam privatisq;) qvod ad portam Elystri extabat, & ad Cœnobium Augustinianorum pertinebat, hodie Collegium Augusti qvodq; vocatur, de quo suprà: lapidibus item unà in subsidium dictorum murorum usurpati: qvod & simul & semel fecit cum facello in cœmiterio suburbano, Spiritus S. indigitatione nomine, de quo & aliqvid saltem suprà; item S. An-

næ, in Apollinis monte, qvondam substituto, ut fertur, ab Alberto Urso in locum fani Apollinis.

Porro anno cl^o I^o XLIV. Templum Francionorum Cœnobij, de qvo & ipso suprà modò aliquid saltem, fundatum anno Chr. cl^o CC XXXVIII. ab Helenâ, Alberti I. Ducis & Electoris Sax. conjugé, filiâ Ottonis, Ducis Brunsvicensis & Lunæburgensis; (qva & ipsa cum pleraq; posteritate suâ illustriss. in hoc humata est: V. infrâ paulò) vacuum alias tunc, atq; ut videbatur, superfluum heic qvidem loci, mutavit in granarium, ut ne annona deesset forte aut commeatus in casu necessitatis, distinctum ipsum qvatuor tabulatis sive contignationibus, ut hodie adhuc extat idem; dirutis adeò altaribus & monumentis sive epitaphijs plerisq;: qvorum Inscriptiones nihilominus, beneficio Dn. Philippi Melanchtonis servatas adhuc infra lib. II. etiam dabimus primo loco qvidem, obvetustatem. Cœnobium verò ipsum templo contiguum Senatui datum oppidano dono est ab Electore, ad pios sacrosq; usus alios (qvemadmodum & hodie non raro adhuc conciones in eodem instituuntur sacrae) maximè verò alendis sustentandisq; pauperibg; senibus & valetudinariis. Hoc & tempore fere Aedes S. Antonij, post J. Consultorum Collegium uno alteroq; lapide, mutata sunt in domum habitationis privatamq;ve. Præterea anno cl^o I^o XLVI. Turrium qvatuor, ad arcem nempe duarum & templi parochialis totidem, fastigia sunt remota, metu obsidionis cuiusdam. Erant autem illa templi oppidani vel parochialis, ut ista ad arcem, tunc pyramidalia, qvæ deinceps post decennium, ann. cl^o I^o LV. & LVI, in octogona mutata, deq;ve novo exstructa sunt, ut hodie

adhuc extant, renovanturq; modò exornanturq; anno
hoc ipso currente cl^o I^o C LV: ut suprà & partem
indigitatum: illa verò ad arcem ann: cl^o I^o LVIII.
redintegrata sunt. Illo tempore suburbia diruta quo-
que omnia, horti, arbores sepesq; excisæ circumcirca
propinquiores; non secus atque , proh dolor, superio-
ribus iterum annis factum tempore belli Cæsariani &
Svecici.

Porrò, hinc collecto milite Johann. Fridericus,
Elector, ut observaret & id vulgi, melius est prævenire,
qvam præveniri, eodem adhuc anno cl^o I^o XLVI. Ca-
stra movit sua Cæsariq; eadem opposuit in Bavariâ;
ubi, nec non alibi etiam, per æstatem integrum non
pauca egit fortiter primùm. Verùm cum diversione
facta, ut l^oq; vñntur hodie, primùm Cæsarianus exer-
citus sub autumnum, ipse verò dein Imperator Caro-
lus cum fratre Ferdinando rege, alijsq; sub veris tem-
pora, cl^o I^o XLVII, in agrum Electoratus & vicina
loca irrueret, ageretq; ut hostium sunt mores, coactus
est domum ire Elector; & demum inopinatò trajecto
per Albis alveum qvendam Cæsariano exercitu, Do-
minicâ Miseric. Domini, qvæ erat tunc d. XXIV Apri-
lis, habitis modò sacris ab Electoralis propè Mülber-
gam, oppidum octo ab hinc milliaribus ad Albim, hinc
cōmissioq; prelio levi vel qualicunq; disruptisq; ordi-
nib^o fusisq; Electoralibus, inter turbā ipse circumven-
tus, vulneratus, vinctus captusq; est Elector. Sol ali-
quot diebus ante & post prælium heic calore fulsit san-
guineo, & integra urbs igne quasi circumdata, maxi-
mè circa occasum, resplenduit: hinc mox iris visa ele-
gantissima: qvod pro malo primùm omne, hinc pas-
sis superatisq; acerbis qvibusdam gratia vicissim si-
gnō

gno habuerunt viri cordati hujus loci; qvod & factum ita. Animusq; erat, jam obsessâ Witteberga à d. IV. Maij per aliquot dies (in qvâ fuisse feruntur septies mille militum) Cæsari capite plectere Electorem, sed intervenerunt Elector Brandenburg. alijqve Principum, deditaq; est jussu captivi Electoris Witteberga, nec non præsidium Imperatoris intra urbem receptum d. XXIII. Maij. Qvam ingressus Imperator, salutataq; conjugi captivi, qvamq; bono animo esse iussit, divinitus DEO omnia sic certè moderante, ingressus imprimisq; item templum ad Arcem Academicumq; ve, moderatè tamen omnia, sicutq; dignum tanto Heroe, egit Idem, exercitio religionis utpote, juribus & statutis singulis & omnibus liberis & inviolaris omnino Wittebergæ relictis. Qvo de infrâ & qvædam alia in specie, qvæq; notatu fuerint fortè ad-huc digna. Sic ademptâ tûm postea nihilominus dignitate Electorali cum onâ hac urbe & viciniâ captivo ipsi Electori, cesserunt eadem singula Mauritio, Saxonia item Duci & agnato, nec non dein Electori, fel. memorizæ, ejusdemq; Posteris Illusterrimis, instauratoribus Urbis hujus & Academiæ.

Non silentio item heic prætereundi longè antè, nimîr. anno c. 10. I. XXI. c. dñi B. Lutherus in Patmo sua ageret, tumultus Caroli dñi (Andreas Bodenstein de Carlsbad ipse alias sic nominatus, art. & S. Theol. Profess. Eccles. omn. S.S. Archidiaconus heic) qui Be-rengerianæ hæreseos autor ipse & interpolator templo spoliavit heic ejectis nonnullis imaginib; Scholam puerorum porrò, qvæ qvondam heic erat, ubi jam puellarum, nondum exædificato tûm scil. Scholæ oppi-

oppidanæ ædificio illo satis & ipso hodie splendido
(conditum quod est clo I o LXIV.) in macellum con-
vertit panarium ; quod scriptum esset : *non docebit ul-
trâ Vir proximum suum*, Jer. XXXI, 34. & quæ alia ne-
fanda, immo ridicula, peregit, rusticus ipse factus,
Maber Andres gestiens salutari is ipse, advectis ex vi-
ciniâ lignis in hoc forum. Qvos motus tamen re-
diens Wittebergam B. Lutherus composuit mox, o-
mniaq; in integrum restituit.

Deniq; in recenti fere sunt & adhuc, proh do-
lor ! memoria motus heic loci Sacramentariorum,
annis clo I o LXXXVI seqq. de qvibus & aliquid infrâ
adhuc Cap. seq. II. Qvibus tamen, DEO Laus, finem
imposuit, post Eundem, providentia paterna summi
Magistratus. Sed de his similibusq; nihil ultrâ.

C A P. IL

De

*Universitate sive Academiâ: Et in specie Ejus-
dem Fundatoribus Et Nutritijs Illu-
strijs: usq; buc.*

JAm, Universitas sive Academia ipsa fundata hæc est
Janno Christiano clo I o II, ipso die Evangelistæ Lucæ
sacro, h.e. XVIII. Octobr. à FRIDERICO III, cognomeno
to Sapiente, Saxon. Duce Electore, feliciss. memoriar,.
Imperante tunc D. Maximiliano I. Cæsare, Rectoro
verò ejus (Academiz) primo, Martino Polichio, Mel-
lertstadio, &c, deqvo mox.

Occa.

Occasio ejus rei hæc fuisse perhibetur: Qvum in Comitiis Wormaciensibus , anno cl^o CCCC XCV. communibus suffragijs decretum fuisset, ut quisqve Electorum Academiam in suo Electoratu institueret, Elector Semptemvir Saxonie reversus domum cum suis de loco eidem in suo territorio attribuendo deliberare incepit. Nominatis itaq; ab alijs alijsq; locis oppidisq; alijs , modò laudatus Martinus Polichius, Mellerstadius, Francus, Medicus nec non comes qvondam Electoris in itinere sacro Jerosolymitano, Wittebergam nominavit. Subridente primū Electore consilium Viri sapientis , qvod tantæ rei domicilium minus fortè eidem videretur Witteberga ; respondisse fertur Mellerstadius non sine indignatione : Cur D^EO diffidis, Princeps-Elector clementissime ? Ac certè huic provinciæ & civitati gratitudinis ergo cujusdam beneficium hoc debes, cum qvibus utpote Majores tui Electoratū dignitatem consecuti sunt. Hæcq; in hoc splendido minimè loco condita Academia alias qvondam, scias, omnes Germaniæ luce suâ obscurabit. Tū ad hæc Princeps-Elector : ratum ergo faxit D^EUS omen hoc : assentior: sit locus Academiæ Witteberga. Ex qvo factum etiam, ut primus ipse, ceu dictum ex parte suprà, dicetur item infrà adhuc suo loco, deinceps Academiæ fundatæ noviter à sapientissimo Principe-Electore Rector nominaretur fieretqve. Ejus effigies ad vivum cum hac Inscriptione habetur in Collegio Augusti, in nominato suprà loco, festivitatibus Academicis destinato, suprà januam.

MARTINO:

MARTINO. POLICHO. MELLERSTAD.
 FRANCO. DIVINAR. HUMANARQ; SCIEN-
 TIAR. ERUDITISS. ELECTORIS. FRIDERICI.
 SAPIENTIS. OPTIMAR. LITER. MORQ;.
 DOMI. DOCTORI. FORIS. TERRA. MARI.
 DUCTORI. UBIQUE. CONSULTORI. FIDO.
 FELICI. CONSTITUTÆ. HIC. ACADEMIÆ.
 AUTHORI. RECTORI. PRIMO ET. IN. CA-
 THEDRA. MEDICA. ANTECESSORI. VIRO.
 SUO. SECULO. CLARO. CAROQUE. PONI.
 CURAVIT.

DOCT. JOHANNES. JESSENIUS. A. JESSEN.
 RECTORE. FRIDERICO. TAUBMANNO. FR.

Girea Ejus Effigiem extat scriptum :
 AUREUS, HOCCE. LOCO. STARE. DIU. MERUI.

Ac quamvis qvidem tunc temporis Evangelij
 veritas sub cineribus Cimmerijsq; Pontificiarum su-
 perstitutionum tenebris adhuc latitaret ; attamen de
 novâ hac Universitate aliud jam erat Dei clementis-
 simi consilium, qvi ita dicti Sapientissimi Optimisq;ve
 Principis. Electoris non tantum movit mirificè rexit-
 que animum, ut mox anno seqvente sexto, clo I o VIII.
 vocaret Erfurdiâ VVittebergam Martinum Luth-
 erum, organum futurum Dei summiq; negotij Ejusd. sa-
 lutare, porrò promoveri curaret eundem in Docto-
 rem an: clo I o XII. sed & contra superstitiones & abu-
 sus Papisticos disputanti masculè anno clo I o XVII.
 anno seqvente mox clo I o XVIII. Augustæ Vindeli-
 corum in Comitiis, nec non tum postea per totam vi-
 tam suam, probè intelligens Optimus Sapientissimus
 qve

que Princeps-Elector non ludicra aut inania esse certamina, quæ à Lutherò moverentur, eidem, quam debuit defensionem, sufficientissimè quoq; præstaret. Mortuus est Fridericus, Elector optimus-maximus, cùm ante clo I o XIX. defuncto Maximiliano I. Imperatore, Rex Romanorum designatus esset ipse, cælebs, anno clo I o XXV. d. 5. Maij. Compositusq; heic est Wittebergæ in templo arcis Academicò, ante altare ipsum.

Huic successit frater JOHANNES, cognomento *Animosus* dictus: qvod non tantum talem in promovendo coepio per Lutherum & *Wittenbergæ*, ejus fideles religionis negotio ipse se præstaret, sed maximè quoq; Confessionem fidei suæ & Ecclesiarum aliquot conjunctarum Carolo V. Imperatori in Comitiis Augustæ Vindelicorum celebratis, anno clo I o XXX. intrepidè exhiberet tuereturq; ipse deniq; animosus & constans in agnità semel veritate cœlesti maneret. Mortuus est anno clo I o XXXII. d. XVI. Augusti. Sepultq & ipse heic Wittebergæ suprà modò dicto loco, ad latus fratris; fel. mem. uterq; Monumenta atq; inscriptiones eorund. V. infrà suo loco.

Successorem porrò hic habuit filium JOHANN: FRIDERICUM, *Constantius* cui adjudicatum nomen: qvod pro defensione veræ religionis, captis contra Cæsarem Carolum piis armis, circumventus qvidem captusq; ve in bello, nihilominus constans in semel agnità veritate Evangelii & confessione ejus maneret. Hic de novo Wittebergam, ut suprà dictum Cap. I. vallo, fossâ, dupliq; muro lateritiø circumdedit. Templum item Cathedrale omniumq; Sanctorum arci contiguum,

unâ cum redditibus Collegij Canonicorum, Academiz attribuit donavitq;.

Dignitate sic ademptâ Electorali captivo Joh. Friderico, translata porrò est eadem ad ejus agnatum, MAURITIUM, Saxon. Ducem & ipsum fortissimum: eidemq; hac ratione Witteberga, metropolis tanq. Electoratus Saxonici, cum Saxoniâ unâ superiore ipsâ cessit: qvod factum anno CLO XLVII. Cui propter bellica hinc facta aliaq; excellentia perplurima *Magnanimi* attributum nomen ex meritoq; est. Sed non longè, heu, diuine idem præfuit.

Hoc defuncto qvippè paullò post, nempe anno CLO LIII, die XI. Julij, eidem successit frater Augustus, *Pacificus* ipse dictus, qvi integris ita sanè nimiriūn præfuit annis XXXIII. Pacem Hic post Deum his regionibus restituit, religionem veram fovit, promovit, falsam, Sacramentarios imprimis jam tum huic nostræ ex insidijs jugulum petentes, suppressit, Concordiæ porrò Librum conscribi & edi cum aliis curavit, Academiam novis accessionibus & redditibus, ijsdemq; amplissimis, ipse donavit, imprimis & Collegium de suo nomine Augustum nuncupatum ad portam Elystri de novo & ex fundamentis (qvod ad partem anteriorem) extruxit, de quo suprà Cap. I. Hujus hæc habetur sub ingressum ejus Inscriptio :

PIETATE. ET. MUNIFICENTIA. ILLUSTRISSIMI. PRINCIPIS. AC. DOMINI.
DN. AUGUSTI. DUCIS. SAXON. ROMANI. IMP. ELECTORIS. ET. ARCHIMAR-
SCHALLI. LANDGRAFII. THURING.

MAR-

MARCHIONIS. MISNIÆ. ET. BURGGRAFIJ.
MAGDEBURGENSIS. NUTRITORIS. ECCLE-
SIÆ. ET. SCHOLAR. CLEMENTISS. HÆC.
DOMUS. QVÆ. FUIT. DOCTORIS. LUTHERI.
COMPARATA. ET. EXSTRUCTA. EST.

Augustum excipit vitâ piè functum , anno
cl̄o Iɔ LXXXVI, Febr. d. XI. CHRISTIANUS, I. ex
Christianissimi Daniæ Regis, Christiani III. filiâ Anna,
Filius: sub cuius gubernatione, dolis perplurimis cir-
cumvento optimo Principe-Electore, dura plurima
passa sunt à Sacramentariis hæc & Academia & totus
Electoratus: donec hoc præmaturâ prævento morte ,
anno cl̄o Iɔ XCI. d. Septembr. XXV. filijs verò Prin-
cipibus ipsis minorenibus adhuc , tutor his & Elec-
toratus Saxonici Administrator & Pro-Elector dare-
tur FRIDERICUS WILHELMUS, Dux Saxoniz, lin.
Vinnariensis,cujus post DEUM beneficio pax Ecclesiis
& huic etiam præsertim Academiæ vicissim restituta
est. Præfuit idem annis integris X.

CHRISTIANUS II. natu major Christiani pri-
mi filius seqvitur , majorenxis jam , anno cl̄o Iɔ CI.
Sub cuius auspicijs, anno sequente mox , cl̄o Iɔ CII, pa-
ce Ecclesijs harum regionum & Academiæ etiam huic
jam restitutâ undique, ipsa Centesimum, DEO Laus, à
prima suâ fundatione annum, Natalem tangvam , Ju-
bileâ festivitate celebravit, sumptibus munificentissi-
mè ad hanc ab Electore suppeditatis. Mortuus est anno
cl̄o Iɔ CXI. Junij. XXIII.

JOHANNES GEORGIUS , Christiani I. Filius,
II. Frater, Senior ipse hodie ac premus idem, Inclutis-

simus Princeps Elector succedit ab anno cl^o Is C. Xf-
usq; huc. Qvi VIVAT, VIVAT, VIVAT ! Imperii S. Ro-
mani ter Ipse, utpote demortuis D. D. D. Rudolpho,
Matthia , Ferdinand^o II. Imperatoribus, Locum-te-
nens, pace & bello maximus Heros , Collegii sacra-
tissimi Electoralis Senior, sine exemplo fere Princeps.
Elector Saxonie illustrissimus per ipsos annos XLV,
ætatis suæ hodie LXXI, Ipse adhuc Nutritor, Conser-
vator & Instaurator Academia^z hujus temporibus hi-
sce extremis munificentissimus, clementissimus.
Cum qvo ipso & VIVANT, VIVANT Illustrissimi Celsis-
simiq; Principes ac Dn. Dn. Princeps-Hæres & Pro
Elector JOHANNES GEORGIUS, Filius, & Joh. GEORGIUS,
Nepos, Domini & ipsi Clementissimi:

Atqve hi sunt Fundatores Nutritijq; munificen-
tissimi, felicissimæ memoriaz, hujus Academia^z à pri-
mâ ejusd. fundatione, ad hunc usqve annum curren-
tem cl^o Is C LV. Qvorum ad vivum, in justa statura,
habitu Electorali, ipsas Eorundem Imagines, extra ad-
huc posteriorem, JO H. GEORGIUM, Seniorem,
videre est in Collegio Augusti, loco non semel no-
minato, festivitatibus dicato Academicis cum hac In-
scriptione:

ACADEMIAM VVIT- TEBERGENSEM.

FRIDERICUS. III. DEI. BENIGN: DUX. SAX. &c.
• INCHOAVIT.

JOHAN-

JOHANNES. DEI. BENIGN. DUX. SAX. &c.
CONSERVAVIT.

JOHANNES FRIDERICUS. D.B.DUX. &c.
FUNDAVIT.

MAURITIUS. D. B. DUX. SAX. &c.
BELLO. DISSIPATAM. INSTAURAVIT.

AUGUSTUS. D. B. DUX. SAX. &c.

EXORNAVIT. AMPLIFICAVIT. ET.
CONFIRMAVIT.

CAPUT III.

*Documenta quædam s̄istit Ejus fundationem;
privilegia, statuta, alia concer-
nentia.*

Eqvitur nunc ut adhuc Documenta quædam profecramus, quæ Academiæ hujus fundationem, incrementa, privilegia, statuta, ritus, alia concernunt. Enim verò, prolixitatis evitandæ causâ, non de verbo ad verbum illa sistemus, sed Sensum saltim, bona tamen fide, eorundem recitabimus. Offert sese itaque primùm:

I. Privilegium Maximiliani I. Imperatoris.

Hujus tenore, deque plenitudine potestatis Imperat. ad instantiam Friderici, Electoris Saxon. erigitur & instituitur in civitate VVittebergâ Universitas, sive Studium aliquod generale: In quo possint & valeant Doctores quarumcunque facultatum, in S. Theologia, utroq; Jure, Medicinâ, Philosophiâ & artibus quibus-

cūnq; bonis ac scientijs liberalioribus legere, docere, interpretari, gloslare, dilucidare, repetere, disputare, Conclusiones p̄alam sustinere, omnesq; actus scholasticos exercere eo modo, ritu & ordine, qvi in cæteris Universitatibus & Gymnasiis publicis observari solent. Porrò Baccalaurei, Magistri, Licentiati & Doctores creari, & consveta ornamenta atqve insignia ipsis tradi & conferri: qvōdq; promoti & promovendi debeant ac possint in omnibus locis & terris S. Romani Imperii ferri, nec non omnibus & singulis gaudere & uti privilegiis, prærogativis, exemptionibus, libertatibus, concessionis, honoribus, præminentijis, favoribus ac indultis, qvib; cæteri in Bononiensi, Senensi, Patavino, Papiensi, Perrisino, Parisiensi, Lipsiensi alijsq;ve Studiis promoti. Potestas fit proporrò Universitati, ut cæteris, cum consensu Electoris, condendi & faciendi statuta & ordinationes, creandi Rectorem & alios qvoscunq; officiales Universitatis, per hos exercendi itemq; jurisdictionem in Scholasticos, citandi, audiendi, judicandi, exeqvendi, & jus reddendi. Præterea eximuntur Doctores & Scholares Universitatis à jurisdictione & superioritate cujuscunq; potestatis, præterqvam Cæsarea & Electorali. Deniq; ipsa Universitas dignis sic fulcita prærogativis nulli alteri quantumvis vetustæ & celebratæ Universitati postponenda concluditur. Sub Dato Ulmæ, civit. Imperial. Anno clo I^o II, pridie Non. Julij.

*II. Confirmatio Universitatis à Raijmando,
Cardinali Gurcensi.*

Idem Cardinalis, nec non ad universam Germaniam,

niam, Datiam, Svetiam, Norvegiam, Frisiām, Prusia m, Apostolicā Sedi de latere Legatus, authoritate Apostolicā Legationis quā fungitur & in hac parte, authorisat, confirmat, ratificat & approbat fundationem & erectionem Academīæ VVittebergen sis in perpetuum: adde ipsius Rectoris, qvatuor facultatum Decanorum Doctorum, Licentiatorum, Magistrorum, Baccalliariorum & Scolarium omnia & singula privilegia, jura, indultus, prærogativas, præminentias, &c. Præceptorī Domus S. Antonij in Lichtenburg & Præposito oppidi VVittenberg, ac officiali Brandenburg mandat, ut defensionem Academīæ suscipiant. Dat. Magdeburg. Anno clo Iō II. 4. Non. Febr. Sub Pontificatu Alexandri VI. anno ejusd. XI.

III. Confirmatio alia Raijmundi, Cardinalis.

Perscripta hæc ad Rectorem, Doctores & Magistros insignis Universitatis Wittebergen sis approbat & confirmat in specie collationem Gradum in Theologīa & Jure Canonico. Sub Dat. Magdeburg. Anno clo Iō II. 4. Non. Febr.

*IV. Bulla. Roman. Pontificis,
Julij.*

Concedit hæc, unit, annexit & incorporat (verba Bullæ) Ecclesiæ Collegiatæ, qvæ est ad arcem, Præpositorias rurales in Kemberg, Clöden & Schliben, nec non Ecclesiæ parochiales in Orlamundâ, Aysfeld, Schalcken, Schmiedeberg, Libenverde, VVeyde & Jessen;

Jessen; item Capellam in Cœmiterio B. Virg. in VVittenberg. In specie nominat, constituit & præficit eidem (Ecclesiae Collegiatæ) Præpositum, Archidiaconum, Cantorem, Custodem, scholasticum, syndicum & quinque Canonicos: Præpositoram quidem in Kemberg, Archidiaconatum in Orlamünd, Cantoriam in Aysfeld, Scholastriam in Schliben, Custodiam in Clöden, Syndicatum in Schmideberg, Canonicatus & præbendas quinque: 1. Capellam B. Virg. 2. in Schalcken, 3. in Libenvverda, 4. in VVeyde, 5. in Jessen. Unit porro, vel ex Studio sive Universitate VVittebergensi & Collegio sive Ecclesiæ dictâ Collegiatâ unum facit constitutique Corpus, cuius caput Rector, hinc Cancellarius, &c. Hæc omnia approbat, confirmat, &c. Fridericus Elector in specie v. pro dote dignitatum officij ac Canoniciatum & præbendarum supradictarum exponet summam duorum millium Ducatorum. Ita erigit hæc perpetuus Pontifex: concluditque, si quis hæc (dicta, scripta,) rescindere attentaverit, indignationem omnipotens Deus ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Romæ, apud S. Petrum. Anno clo I^o VII. 12. Cal. Julij. Pontificatus quarto.

V. Conservatorium Julij, Papæ.

Scriptum ad venerabiles fratres, Misnensem & Brandenburgensem Episcopos, & dilectum filium Abbatem Monasterij Salfeldensis, Moguntin. dioeces. Conquesta nempe Academia, quod nonnullæ possessiones & redditus, debiti Academiæ, retinerentur à nonnullis

Archî-

Archiepiscopis, Episcopis, Prałatis, Clericis & Ecclesiasticis: item Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, secularibus alijs: mandat ergo superdictis Episcopis, ut authoritate Pontificia hi compescantur, ne molesti sint Academiz; invocato ad hanc rem, si opus sit, auxilio brachij secularis. Dat. Bononiae. Anno cīcō iō VI. 12. Cal. Januar. Pontificatus quarto.

VI. Sub-Conservatorium Episci Brandenburgensis.

Hieronymus, DEI & Apostolicæ Sedis gratiâ, Ecclesiae Brandenburg. Episcopus, Judex & Conservator iurium, privilegiorum & libertatum venerabilium & egregiorum Virorum Dnn. Rectoris, Magistrorum, Doctorum & Scolarium almæ Universitatis Studij VVittebergensis, &c. Venerabilibus, circumspectis & egregiis Viris, Dnn: Præposito, Decano, Cantori & Custodi Ecclesiae Collegiatæ VVitteberg. committrit Executionem literarum Apostolicarum (Julij Papæ) &c. Dat. Berolini, in aula episcopal. Anno cīcō iō VIII. 7. Martij.

VII. Sub-Conservatorium Abbatis Salfeldensis.

Georgius, Dei gratia, Abbas monasterij S. Petri Salfeldensis, &c. (Ejusdem fere tenoris est cum præcedente.) Dnn. Præposito, Decano, Scholastico & Cantori Ecclesiae Collegiatæ omnium Sanctorum in Wittenberg, nec non Decano Collegiarum Ecclesiistarum in Zerbst vices suas committit, qvod ad executionem

tionem literarum Apostolicarum , Julij Papæ. Dat. Salfeld in monasterio & abbatia ibid. Anno c15 15 IX. 12. Septembr.

*VIII. Conservatorium Leonis X.
Papæ.*

Scriptum ad dilectum filium, Præpositum Monasterij S. Mauritiij, in suburbio Numburgensi: qvem loco Episcopi Brandenburg. Conservatorem constituit in causâ molestiarum, intentatarum Academiæ jam tempore Julii, Papæ & prædecessoris. Dat. Romæ. Anno c15 15 XIII. 4. Id. Octobr. Pontificatus primo-

Sed & Fundationis literæ & Confirmationes (Fundations- und Confirmations-Brieffe vulgo) alias-aliaq; prostant insuper Serenissimorum & potentiss: Sax. Principum-Electorum in archivo, qvod dicitur, Universitatis; qvarum nec fas qvidem nec opus est singularum æqvæ tenorem reddere hoc loco. V.gr.

Fundations-Brief (Deutsch) Churfürst Johann Friedrichs/sub dato Wittenberg / den Freitag nach Misericord. Domini, anno 1536. publicirt in dessen præsenz auffm Schloß alhier / den 7. Maij, qvæ erat tunc Domin. Jubilate, 1536.

Fundations-Brief Churfürst Morizens / sub dato Torgauw / den 7. Januarij. 1548.

Fundations-Brief Churfürst Augusti, sub dato Dresden / 23. Octobr. 1555. Item: Neue Fundation oder Confirmation , sub dato Dresden / 3. April, 1569. &c.

Coronidis.

Coronidis loco placet annextere heic loci adhuc,
de verbo ad verbum qvidem atqve hac vice, Paginas
sive Membranas duas: qvarum altera fastigio turris
alterius in Arce, altera sphæræ æneæ turriculæ co-
chlearæ in Collegio Augusti ad portâ Elystram inclusa
est: de Urbe scil. hac in genere & Academiâ s. Univer-
sitate in specie, deq; rebus gestis heic loci qvibusdam,
nec non mutationibus inde à fundatione earundem
. utrinq; factis notabilioribus.

I. Pagina inclusa in fastigium Turris in Arce.

Nisi Dominus custodierit Civitatem frustra
vigilat, qvi custodit eam. Primum igitur DEUM
omnipotentem, eternum Patrem Domini nostri JESU CHRISTI,
qvicum filio suo coeterno, Domino nostro JESU CHRISTO,
& Spiritu Sancto creavit Cœlum & terram & homines, &
collegit sibi in genere humano eternam Ecclesiam, & propter
Ecclesiam servat hospitia, precamur, ut barum regionum
Principes & populum clementer gubernet & protegat
& custodiat oppida & loca omnia barum regionum.

Cum autem barum Turrium nova fastigia fierent, Anno
civili LVIII. munificentia Incheti Duci Saxoniae Electoris
Augusti, be narrationes de mutationibus, qva hic incide-
runt, in capita tectorum inclusa sunt. Ac ut posteritas
sciat, qromodo nostro tempore situs observatus sit, hoc pri-
mùm adscripsimus: Artifices indicasse, oppidum Witteber-
gam situm in ripa Albis supra Meideburgum habere Longi-
tudinem graduum XXX. & XXX. minuteorum, Latitudinem
verò graduum LI. minutorum LIV. Anverò Witteberga

à Widerkindo condita sit, non scimus: nec historias habemus de Oppido vetustiores Imperatore Friderico Primo, qvā Henrico Superbo, Duci Saxoniae, eripuit dignitatem Electoratus & partem ditionis, & dedit Bernardo Principi Anhaldino Ducis Saxoniae Electoris dignitatem, & Wittebergam cum vicinis aliquot oppidis, sitis inter Mysorum regionem & Marchionis Electoris ditionem. Ademit & aliam partem non procul ab Hamburgo sitam, & ademptam dignitatem Electoris & ditionem attribuit Bernardo, Principi Anhaldino. Hec acciderunt circiter annum à nato Christo ex Virgine t̄l CLXXX. Post id tempus Witteberga fuit precipuus locus Aule Ducum Saxoniae Electorum, & multi Principes Electores orti à Bernardo Anhaldino, & eorum Conjuges, filii & filie Witteberga sepulti sunt: qvorum nomina in ipsis monumentis legimus, & recitantur in historia Principum Anhaldinorum, qvorum precipua & hic recitabimus, ut, qvi legent, tot bonis Principibus gratum fuisse hoc domicilium, magis ament hoc Opidum.

In Templo Franciscanorum Witteberge bi Principes & eorum Conjuges sepulti sunt. Domina Helena, Duci Saxoniae Electoris Alberti conjux, Filia Duci Brunsvicensis Ottonis, Fundatrix Cœnobij: obiit Anno M CC LXXIII. sepulta in medio choro. Dux Albertus, Maritus ejus, fuit Dux Exercitus apud Imperatorem Fridericum II, cum in Ægypto Damiana recepta est, anno M CC XIX. Est autem nunc Damiana, qvæ olim nominabatur Pelusium. Dux Albertus II. filius Alberti Primi obiit Anno M CC XCVII. sepultus in templo Franciscanorum Witteberga. Conjugus ejus Domina Hagne, filia Rodolphi Imperatoris, obiit anno M CCC XII. sepulta in medio choro. Huic Duci Alberto,

Socer.

Socer Rodolphus Imperator addidit Palatinatū Saxoniæ, & comitatum Breen. Ad oppidum Aken in ripa Albis à Meidebergensibus vicitus est. Rodolphus primus Alberti II. filius, natus ex matre Hagne, vicit Meidebergenses ad oppidum Borcau. Hujus conjunx Jutta, filia Marchionis Ottonis longi, mater horum filiorum: Alberti, Ottonis, Jobannis & Rodolphi; obiit anno M CCC XXVII. sepulta in choro, ad parietem meridianum. Rodolphus II. Dux Saxoniæ Elector elegit Carolum IV. Imperatorem contra Ludovicum Bavarum: profectus in Galliam ad Philippum Regem Francie, duxit exercitum contra Edwardum Regem Anglicum, q[uo]d tempore magno prelio victi sunt Galli ab Anglis, & cecidit in prelio Rex Bojemie Jobannes, qui auxilia ad Regem Gallicum adduxerat, & Angli Calesio potissimum sunt. Donatus est autem Rodolphus à Rege Gallico spinata, q[uo]d ex Christi corona esse dicebatur: quam spinam cum in patriam attulisset, fundavit Vitteberge Collegium Canonorum. Mortuus est anno M CCC LXXXV. Conjunctus eius Domina Anna, filia Landgravij Thuringiae, Baldasari, mortua est anno M CCC XCV. Sepulti sunt in templo Franciscanorum Vitteberge. Venceslaus, Dux Saxoniæ Elector, occupavit Lunæbergensem Ducatum: sed in obsidione Celle accepit letalē vulnus, ex quo mortuus est, anno M CCCC II. Uxor Cecilia, filia Francisci Principis Paduanii, qui tunc Imperialis Vicarius fuit, obiit anno M CCCCXXIX. Lapis sepulchralis cum inscriptione erat marmor porphyreticum in templo Franciscanorum. Rodolphus III. Saxoniæ Dux & Elector, Venceslai filius, depulit Episcopum Meideburgensem à Pelewick & Rabenstein, obiit anno M CCCCXIX. Uxor Barbara, Ducissa Lignicensis & Bregensis, obiit anno M CCCC XXXV. Horum

filios Rodolphum & VVenceslaum, viventibus parentibus, opprescit in arce Sveinitz lapsa turris. Pater deinde à Sigismundo Imperatore missus in Boemiam, ut auctoritate Imperij mandaret Boemis, ut quiescerent, in itinere mortuus est. Successit Albertus Elector, in ea familia postremus, Rodolphi III. frater. Conjugem babuit filiam Ducis Aureliani: incendio in arce Locba orto perterrefactus aliquanto post mortuus est anno M CCCC XXII. Decessit sine masculis heredibus, sepultus apud fratrem in templo Franciscanorum. Hanc commemorationem hic inferimus, ut, qui legent, sciant fuisse egregiam virtutem etiam illo tempore Principum Electorum Saxoniae Ducum; quoniam potentia non semper par fuit.

Anno M. CCCC XXIII. translata est Dignitas Electoralis in familiam Marchionum Misnensium, qui magnos Exercitus ad reprimendos Boemos miserant, & Fridericus Marchio tunc regionem Myorum & Thuringiam tenebat. Huic igitur Imperator Sigismundus tradidit dignitatem Electoris Saxonici, & eam regionem, quae nunc est Electoris propria, in qua est VVitteberga. Ornavit Urbem VVittebergam Dux Saxonia Elector Fridericus III, qui vixit regnante Imperatore Maximiliano. Condidit Arcem & Templum Arci vicinum, & ripas Albis ligneo ponte junxit. Postea Anno M D II. Academiam VVitteberga constituit, accessitis huc Lectoribus ex Academiâ Lipsiâ, & ex Academia Tübingeri. In hac Academia anno M D XVII. Reverendus Vir, Martinus Lutherus, natus in Islebœ, Theologia Doctor, edidit propositiones pie & eruditè scriptas de vera paenitentia & fide, quâ homo in conversione accipit remissionem peccatorum, & sit justus, & refutavit multos errores Romanorum Pontificum & monachorum de imposturis indulgentiarum & alijs falsis opinioribus.

nibus. Inde orta est correctio multarum superstitionum & restitutio purae doctrine Evangelij, de qua extat Confessio Ecclesiarum Saxoniarum, exhibita Imperatori Carolo V. in comitiis Augustanis Anno M D XXX. Quam confessio-nem scripsit Philippus Melanchthon, natus in oppido Pala-tinorum Rheni Bretta: qui etiam alia utilia scripta edidit, ex quibus cognosci potest, integrum doctrina genus in hac urbe receptum, verum esse & Ecclesia necessarium. Spera-mus enim, DEO iuvante, libros ad posteritatem per venturos esse. Etsi autem Romanis Pontifices & Episcopi cum eos sen-tientes & Imperator Carolus V. & multi principes veri-tati adversabantur: tamen magna pars Germanie, & in aliis gentibus multi viri docti & timentes Deum, amplexi sunt doctrinam Confessionis Ecclesiarum Saxoniarum. Nec vero dubium est, Romanos Pontifices Carolo Imperatori semper hortatores fuisse ad bellum movendum contra eos, qui puram Evangelii doctrinam amplexi erant. Tandem igitur anno M D XLVI. cum eodem anno, mense Februa-rio, Doctor Martinus Lutherus mortuus esset, edidit pro-scriptionem Carolus Imperator contra Ducem Saxonia Jo-bannem Fridericum & Landgravium Hassiae Philippum: que belli occasiones proxime antecesserunt. Que cause ostensae sint, legi potest in integris historiis. Nam Imperator Carolus, ne omnium Principum animos a se alienaret, ad-firmavit, se tunc non mutaturum esse Ecclesias. Cum autem Dux Saxonia Jobannes Fridericus Elector & Landgravius Hassiae & socii duxissent magnum exercitum in Bavariam, ut Imperatori Carolo, ibi colligenti exercitum, occurserent, levia aliquot pralia ibi facta sunt, ac tota hyems consumpta est sine magno pralio. Quia Imperator Carolus cum exer-citu tanto & cupido dimicacionis non esse pugnandum judi-cabat. Rediit igitur Dux Saxonia, Jobannes Fridericus Elector

Elector in regionem Myforum. Et qvia bellum inter agnatos Principes, Ducem Joannem Fridericum & Ducem Mauritium motum erat, Carolus Imperator in vere Anni M. D. XLVII. ab oppido Egra duxit magnum exercitum ad ripam Albis propè Mülbergk, qvod supra Torgam situm est. Ibi die XXIV. Aprilis captus est in prælio Dux Saxonie Joannes Fridericus & ad Carolum Imperatorem mox adductus, qvi captivum apud se retinuit, & statim cum exercitu ad Oppidum Wittebergam accessit. Cumq; Imperator Carolus, & Rex Ferdinandus & alij Principes divertissent in pagum Academia Pistriciam, Imperator inde usq; ad Albim castra locat & petit, ut fiat Witteberga deditio. Erant in Oppido Ducis Joannis Friderici conjunct & tres filij. Pater extra urbem in castris captivus erat. Itaq; & Pater & filii in majori periculo futuri erant, si oppidum vi expugnatum esset. Oppidum igitur Witteberga consilio Nobilium, qibus commendata erat Conjunx Ducis Joannis Friderici cum filiis, deditum est Imperatori, & praedium Imperatoris intra mœnia receptum est, die XXIII. Maij. Postea Imperator dignitatem Electoris Saxonici translulit in Ducem Saxonie Mauritium, & ei Wittebergam & banc vicinam ditionem, qvæ est Electoris propria, tradidit, & certis conditionibus pacem dedit Filijs Ducis Joannis Friderici.

Hoc modo facta est mutatio Domini in hac ditione Anno MD XLVII. Moderate autem egit Imperator, qvod dignitatem Electoris & banc ditionem non translulit à Familia Ducum Saxonie. Et Dux Saxonie Elector Mauritius clementer gubernavit, & defendit banc ditionem, cum postea nova bella mota essent ab Alberto, Marchione Brandenburgense, qvi minitabatur his regionibus ad Albim variationem.

Mortuo

Mortus autem Duce Saxonia Electore Maurice Anno M. D. LIII. successit Frater Dux Saxonia Elector Augustus, qui facta transactione cum Duce Joanne Friderico pacem in his regionibus constituit. Postea et hereditatum fædus Ducum Saxonia, Marchionum Brandenburgensium et Landgraviorum Hassie renovatum est: quo in fædere et hoc comprehensum est, ut consensum tucantur de confessione puræ doctrine, exhibita Imperatori Carolo V. in conventu Augustano Anno M. D. XXX.

Hac tamen igitur, Dei beneficio, tranquillam gubernationem Dux Saxonia Elector Augustus fecerit, qui in vita privatius, castus et modestus est, et Deum vera intenditione in agnitione et fiducia Domini nostri IESU CHRISTI colit, et publicè Ecclesias, disciplinam et jurisdictionem tuetur. Ostendit etiam studium publicæ pacis et concordia in Germania, cum in alijs negotijs, cum in Elektorum coniunctione tuenda: qui hoc anno M. D. LVIII. Francofordie omnes convenerunt, ut, cum Imperator Carolus ultrò Imperatoriam dignitatem deposuerit, Electionem Imperatoris Ferdinandi confirmarent, nec sinecident Germaniam diversis electionibus distractabili.

Oramus igitur Deum aeternum, Patrem Domini nostri Iesu Christi, Creatorem generis humani, Custodem Ecclesie sanæ et honestarum Politiarum, ut huic Duci Saxonia Elektorri Augusto tribuat longa vite spatia, salutarem gubernationem et felicem posteritatem.

Huius Duciis Saxoniae Electoris Augusti mandato et sumptuosa castigia turrium rursus factas sunt. M. D. LVIII. cum ante ordinem amota essent, ut collocari machine in curres possent; quod tamen demolitione non opus fuisset. Quia Imperator Carolus adeo quietus fuit, ut ex machinis ejus

nullus globus in oppidum emissus sit. Ita Deus clementer
hoc Oppidum protexit.

II. Membrana inclusa Sphæræ æneæ in fastigio
Turriculæ cochleatæ, qvondam Cœnobij
Augustiniani, hodie Collegij Augu-
sti, qvod voca-
tur.

Hec Domus initio extructa est sumptibus Illustrissimi
Principis ac Domini, Domini Friderici III. cognomeno-
to Sapientis, Duci Saxoniae, Septemviri & Archi-Marschal-
li sacri Romani Imperij, Landgravii Thuringiae, Marchionis
Misniae, Burggradii Magdeburgensis &c. Anno anno Christs
Salvatore c15 12 II. Extructa autem fuit hoc consilio, ut
esset Cœnobiū Monachorum e familia eorum, qui se pro-
fessi sunt Sectatores Augustini. Religionem & leges ejus fa-
milia cum amplexus esset Martinus Lutherus Erphordie,
Anno anno Christo M D IV. Adductus vero pietatis stu-
dio, quarto Anno ab ingressu in Cœnobiū isthinc buc com-
migravit. Ejus migrationis hac fuit occasio: Reverendus
Vir Stupitius Provincialis Familiae, ut vocabatur eo tempo-
re, quia Exordia Academie VVittebergensis adjuverat,
cupiebat etiam in Academia recenti studium Theologicum
excitare. Cum ergo explorato ingenio & eruditione Lu-
theri deprehendisset, unum inter omnes hunc maxime ad
Doctrinæ sacre enarrationem idoneum fore, Erphordia huc
eum traduxit annum agentem vicesimum sextum, anno
Christs c15 15 VIII. Lutherus cum assidue docendo, con-
cionando & disputando acuisset ingenium, auxisset doctri-
nam

nam & confirmasset Iudicium & arderet pietatis studio,
 irritatus impijs & nefarijs concionibus Tecelii, Dominicanis,
 impudentissimi sycopante, qvi venales indulgentias in his
 regionibus circumferebat, editis propositionibus oppugnare
 forum & commenta Indulgentiarum cœpit. Affixit au-
 tem Theses adfores Templi, qvod Arci contiguum est, Anno
 Christi ch 15 XVII. Ibi cum Tecelius convocato satellitio
 Monachorum & Theologorum in Lutherum non scripta tan-
 tum sibi scita fucata ederet sed fulmina Anathematum ex-
 cuteret, necessitatem attulit Lutheru de rebus ijsdem co-
 piisius differendi, ac Veritatem tuendi. Ab his initijis itaq;
 Lutherus ulterius progressus, paulatim & doctrinam Ec-
 clesiæ Romani revocatam ad fontes Propheticos & Apostoli-
 cos emendare suâ & Collegarum operâ, inter qdos fuerunt
 principi Philippus Melanchthon, Joannes Bugenhagius,
 Pomeranus, Caspar Cruciger, & mutare ritus impios ac
 superstitiosos cœpit. Cum autem Monachii ex sacra doctri-
 na rectius edocti de vita Christiana sponte cœnobia desere-
 rent, Lutherus hanc Domum ex donatione Incliti Prince-
 pis Joannis, Ducis Saxonie & Sacri Romani Imperii Se-
 ptemviri &c. fratri Friderici, retinuit, ac possedit pro
 sua qdoad vixit. Decessit autem Anno M. D. XLVI. die
 Concordia, qve est XVIII. Februarij, relicta Conjuge vidua
 Catharina ex Nobilitate familia Misnica de Borr, tribus filiis,
 Joanne, Martino & Paulo, & unica filia, Margaretha.
 Coniuncta vidua Maritum secuta est Anno M.D.LII, extincta
 Torga, qdo se cum Academia, fugiente grassantem in bacilli-
 be pele, contulerat. Liberi à morte Matris possessionem
 pacem minus tenuerunt ad annum usq; M. D. LXIV.
 qvo natus est Illustrissimum Principem ac Dominum, Do-
 minum Augustum, Ducem Saxonie, Sacri Romani Imperij

Sepe emendata & ArchiMarschallum, benefactorem & Patronum, immo Patrem hujus Academie aeternam memoriam dignissimum, impeperatum est, ut sumptibus suis Celsitudinis compararetur Academie, & cum ruinosa esset ac vasta, ad usum publicum instauraretur. Ad hunc modum empta ab heredibus Domus florensis Ter Mille & Septingentis: reflecta florensis pluribus Ter Mille cesit Academie. Prefuerunt edificationi Caspar Peucerus, Philosophie & Medicine Doctor. M. Matthaeus Blochinger, M. Eusebius Menius, M. Henricus Moller, M. Johannes Knor, Prefectus Fisci. Fastigium hoc cochlearia testudini impositum est Anno M. D. LXVI. Die vicesima octava Novembris.

D^Eus aeternus Pater Domini nostri IESU CHRISTI benefaciat vicissim Illustrissimo Principi Augusto, Duci Saxoniae ac Septenviro, totiq; ejus posteritati, & universis ac singulis, quorum intercessione & opera Emporio impetrata & confecta est, ac tuncatur b. inc Schobam, nec sinat eam dissipari peste, fame, seditionibus, dissidio, bellis externis aut domesticis, nec sinat in ea extingui lucem Doctrinae sua propter Unigenitum Filium suum IESUM CHRISTUM, crucifixum pro nobis & resuscitatum, qui sedens ad dextram Patris regnat cum eo paripotentiâ, & tunc ac custodit Ecclesiam suam, in qua nos ut maneamus & posteritas nostra, tota precamur pectore. Amen.

Sequntur Nomina Rectoris & Professorum ejus temporis in Academiâ.

Anno clo Io CXXIX. novum fastigium huic turriculae impositum, nec non Sphaeræ ejus stanæ & veterum monumentorum tabulae & novæ item commendatae inclusæq; sunt: adscriptis item nominibus
Rectoris

Rectoris h. t. & Professorum Academ. qvibus, brevitatis studio, supersedemus h. l. adscribendis.

C A P . I V .

D e .

Inauguratione Academica, primis Rector, Senatibus, Professoribus, nec non Inscriptis qvibusdam: item formâ Regiminis, Senatu Academico, Lecturebus, disputationibus, promotionibus, &c.

DE processu Inaugurationis sive inthronisationis, ut loquuntur etiam fastorum Acad. libri, Academæ hujus sive Universitatis hæc habentur, licet pauca, in ijsdem fere: Anno c15 I5 II. d. festo Lucæ, XVIII. Octobr. Imperante D. Maximiliano, sub Pontificatu verò Alexandri VI. inthronisata est Academia Albiorena, adhuc solennitatibus & apparatu honestiori, modo quo id fieri decuit. Recepta qvippe est ab hujus providis Oppidi Consulibus cum solenni processione ex arce Jonia (verba textus ipsissima ibid.) habitâ Oratione elegantissimâ Buschii, Poëtâ, ad Consules prædictos: hinc processum est ad S. academ parochiale, B. Virg. in qvâ decantata fuit solennis missa de Spiritu S. factusq; hinc sermo ad vulgum per D. Licent. Nicolaum, Coburgensem, Plebanum in Torgau. Finitâ missâ & officio toto præmissâ invocatione Spiritus S. in armario dictæ Parochia electus est statim Rector Academæ Martinus Polichius, Mellerstatensis, artium & Medicinæ Doctor,

Lipcensis. (de quo, & hujus impr. personæ qualitate
suprà pluribus dictum, Cap. II.) Cancellarius desi-
gnatus quoque primus est Acad. Dn. Gosvinus de
Orloy, Præceptor (domus scil. Antonij) in Lichten-
burg & Ducalis Consiliarius. Decani quoque consti-
tuti quidam, Facultatis Theologicæ in specie, Frater
Joannes Staupitius, Ordinis fratrum eremitar. refor-
matæ congregationis D. Augustini, &c. Facultatis arti-
tium sive philosophiae Frater, Sigismundus Epp, &
ipse dicti ordinis, S. Augustini. Hæc illa pauca de
inauguratione hujus Studii sive Universitatis.

RECTOR porro jam Academiæ hujus primus (ut
ex parte etiam modò, nec non suprà Cap. II. indica-
tum) fuit ergo anno cœlo I° II. à festo D. Lucae, Evan-
gelistæ, ad Cal. Maij cœlo I° III. (per dimidium an-
num primum) Egregius Vir, (verba Matriculae, ut
vocant, primæ Universitatis) Martinus Polich de
Mellerstad, artium & Medicinæ Doctor Lipcensis.

Idem etiam ergo primus inscriptus est: additis
deinceps his adhuc verbis: primus etiam Theologæ
Doctor hic promotus. Seqvuntur:

• Dominus Gosvinus de Orloy, Præceptor (do-
mus S. Antonij) in claro monte (item, hodieq; impris
Lichtenburgi/propè Brettinam ad Albim) primus
hujus studij Cancellarius.

Frater Joannes de Staupitz, Ordinis fratrum e-
remitar. reformatæ congregationis D. Augustini, arti-
tium & S. Theologæ Professor, Theolog. facultatis
Ordinarius & primus Decanus, Doctor Tüvingensis.

Wolfgangus Stehelin, Rotenburgensis, artium
& U. J. D. Tüvingensis, facultatis Juridicæ primus
Decanus & in Jure Canenico Ordinarius. Am-

Ambroſius Volland de Grüninge, artium & J.
U. D. Padavinus, in Jure civili primus Ordinarius.

Nicolaus Schreyter de Koburg, artium magister
& S. Theolog. Licentiat. Stud. Lips.

Hermannus Keyser de Stolberg, art. magist. &
S. Theolog. Baccalaur. formatus, Ecclesiæ Collegiatæ
hujus oppidi Præpositus.

Frater Sigismundus Epp, de Bunicken, Ordinis
fratrum eremit. reformatæ congregationis S. Au-
gustini, artium magister & S. Theolog. Baccalaur. Tu-
vvingensis, artisticæ facultatis hujus Studij primus
Decanus.

Dionysius Bickel de Wila, art. magist. & S. S.
Theol. Baccalaur. Tuvving.

Frater Casparus Jacoff, Ordinis Cisterciensis, art.
Magist. & S. Theol. Baccal. Lipzensis.

Nicolaus Marscalcus, Thurius, art. Mag. & U. J.
Baccal. Erphord.

Thomas Kollin de Gamundiâ, art. Mag. Mo-
guntin.

Hieronymus Schurpff de S. Gallo, artium Ma-
gister Tubingensis.

Bartholomæus Cranapoll, Witteberg. artium
Magister Lipzensis.

Joannes Cranapoll, Witteberg. artium Magist.
Coloniens.

Lampertus Schuman de bona, art. Magist.
Rostochiens.

Joannes Zerevveck ex Marbach, artium Magist.
Tubing.

Sigis.

Sigismundus Geydister de Augusta, artium Magist. Lips.

Ambrosius Lacher de Merseburg, art. & Decretor. Baccalaur.

Hermannus Puschius Pasiphilus Monaster. artis oratoria atq; Poeticæ Lector conductus, &c.

Seqvitur porrò, ut formam regiminis ipsam sive rationem Status, ut sic loqvar, prout hodie imprimis observatur eadem in Academia, paullò explicatiùs nunc evolvamus. A primâ enim ejus fundatione alter paullò se res habuit, in melius mutataq; successu temporis, ut fieri contingit fere, pleraq; nisi omnia, & heic sunt. Constat autem Universitas & hæc Ordinibus duobus: Docentium atq; discentium. Qorum omnium Caput est Rector: qui hodie eligitur ordinariè bis in anno, & die natali Acad. festo scil. Lucæ, Evangelistæ, h. e. d. XVIII. Octobr, & die Philippi & Jacobi, h. e. Cal. Majis, ex Professorum Ordinariorum numero: observato alternatim, per singulas ipsas quatuor Facultates artium sive studiorum, ordine Inscriptionis sive receptionis eorundem in corpus Academicum; nisi forte aliud quid obstet. Qvod si contingat, ut sit non raro, ex Illustribus, qui heic studiorum gratiâ versantur, personis, Principibus scil. Comitibus aut Baronibus, cuidam deferri hunc Magistratus honorem, ejus tamen Pro-Rector, qui negotia Academica tractat, constituitur ex Professorum numero is, quem Ordo alias tangebat. Electio Rectoris nihilominus sit per scrutinia: primùm in Consilio pleno Academicō, alterā deinde vice in sacrario templi Aca-

pli Academicia ad arcem : qvo & in loco , ipso templo ,
 mox hinc ante altare solennis ejus renunciatio & pro-
 clamatio instituitur : oblatis eidem , præviâ Oratio-
 ne quadam solemnii ab Ex-Rectori habitâ publicè ,
 concreditisq; solemnibus & insignibus Academicis ,
 Sceptris nimis duobus , argenteis totis ipsis , Libro Sta-
 tutorum , sigillo , clavibus , deniq; epomide sive pur-
 purâ . Hujus , Rectoris , summa est in Universitate di-
 gnitas , & penes hunc potestas , ceteris tamen parib; ,
 ordinandi & disponendi omnia . Rectorem quoniam
 seqvebantur Pro-Cancellarius Academiæ & qua-
 tuor , ut vocabantur , Studij in singulis Facultatibus
 Reformatores generales , quorum tamen hodie munia
 & dignitates exspirarunt , induit Serenissimi Nutri-
 toris , delatis ijsdemq; in quatuor Facultatum Decanos
 & ex parte Seniores : qui ipsis sunt quasi Consiliarij or-
 dinarij , in gravioribus negotiis , Rectoris : nisi quum
 totus est cogendus Senatus , in magis adhuc arduis
 ipsis & gravioribus : quod & alias fieri consuevit , aut
 debet certè , ad minimum singulis mensibus semel .
 Facultates sic dictæ , ceu modò , sive Ordines Studio-
 rum Quatuor sunt : Theologica , Juridica , Medica &
 Philosophica : quarum singularium vicissim caput est
 Decanus : qui toties novus item constituitur , quoties
 Rector : idemq; director est Studiorum suæ facultatis
 vel Collegij , & Pro-Cancellari item , quotiescunq;
 hoc opus , officio fungitur . Hanc Senior in quali-
 bet facultate (apud JCTos idem simul etiam Ordina-
 riis , sic dictus) seqvitur , hinc reliqui Professores , (o-
 lim & Lectores dicti) & Senatores : observato maxi-
 mè præsertim apud Philosophos , ordine receptionis

sive inscriptionis: qvā tamen in superioribus facultatis ex dispositione Patroni Academie & Nutritii Serenissimi nonnunquam variare potest. Professiones omnium IV. facultatum in universum, adeoq; etiam Professores Ordinarij & publici (rarò honorarij aut extraordinarij superadduntur unus vel alter saltim, qvibus tamen cum Corpore Academicō negotii nihil est, sic dicendo) XXII. sunt: nimir. IV. in Theologia: V. in Jurisprudentia: III. Medicina: X. in Philosophicā facultate. In Theologia primi duo ordinariē (& ut fere hodie in praxi hæc obseruantur, aliás V. Churfſ. S. Kirchen-Ordnung Cap. ult. von beyden Universitetēn Leipzig und Wittenberg.) Biblia sive Scripturam S. interpretantur, alteri bini ipsi Locos Theologicos & Controversias tractant: sed & quartus idemque postremus Catecheta in veteribus statutis audit, singulisq; Sabbathi diebus Evangelia vel Epistolas dominicales exponit. In Juridica facultate Ordinarius, sic dictus, vel primas Jus Canonicum sive Decretilia legit: alter Codicem nec non Criminalia: tertius Pandectas sive Digestum V. nec non Feudalia: quartus Digestum infortiatum & novum: quintus Institutionum libros. In Medicā facultate Senior vel primus Practicam dōcet medicinam, alter Pathologica, tertius Anatomen & Botanica exercet legitq;. In Philosophia, sive artium & linguarum facultate, decem haec sunt ipsa Professiones & totidem Professores (ratiſsimē una & altera conjunguntur) ordine aliás receptionis, ut suprā dictum, inter hos observato: 1. Oratoria sive eloquentia 2. Poëeos. 3. Lingvæ Græcæ. 4. Ebrææ & Orientalium reliqq. lingg. 5. Logices & Metaphysicæ.

taphysicæ. 6. Physicæ. 7. Mathematum inferiorum.
 8. Mathematum superiorum. 9. Philosophiæ practi-
 cæ, & 10. Historiarum. Legitur singulis septimanis
 ordinariè diebus Lunæ, Martis, Jovis & Veneris, qvos
 vocant ; à VII. matutinâ ad X. & I. pomeridianâ ad
 V. reliqva horæ cedunt Collegiis & exercitiis priyatis.
 Lectionum Ordinariarum Catalogus publici item ju-
 ris fit bis in anno, sub initium nempe singulorum Re-
 ctoratum. Dies Mercurij & Saturni v. propriè vel
 ordinariè Disputationibus destinati sunt publicis; nec
 non conventibus Academicis : qvæ (Disputationes)
 adeò, extra privatas ipsas privato-publicasq; sanè ho-
 die sunt freqventes , Dei benedictione , cui sit Laus,
 ut in una hebdomadâ non rarò sex, octo, decem, im-
 mò plures in singulis & omnibus facultatibus simul
 sumptis habeantur. Atq; hic primus est Ordo , atq;ve
 idem Ordinarius Docentium in Academia hac, Se-
 natus & is ipse Academicus : cujus, qvoties decedit
 hinc alijs vel morte naturali membrum unum, factâ,
 (spatio sex hebdomadarū præterlapsarum ordinariè)
 denominatione priùs & à Collegio speciatim illo, cu-
 jus membrum deficit, & hinc totâ Academiâ, à Serenissimo
 Patrono & Nutritio Electore aliud ex deno-
 minatis eligitur, constituitur, cōfirmatur & Academiæ
 ut vocetur idem aut incorporetur mox, si præsens sit,
 jubetur: uno atq; altero excepto saltim casu speciali re-
 servatoq;: qvando omnia nempe hæc in plenariâ di-
 spositione Serenissimi sunt. Ad Corpus deniq; Acade-
 micum ipsum, suo modo, sed & pertinent annumeran-
 turq; adhuc Protonotarius, ut vocatur, Academiæ, Cu-

rator Fisci, Oeconomus (communis mensæ) & Pidelli duo: adde, Fainulum communem.

Cæterum (akor Ordo qvi quasi est Docentium in Academ.) habet & præsertim Facultas Jureconsultorum & Philosophica Assessores vel Adjunctos suos: qvi ad Corpus ipsum Academicum propriè non pertinent & quidem, membra interim ipsi Collegiorum sunt suorum saltim; Doctores nimis. Licentiati vel Magistri: JCti communiter tres, Philosophorum Ordo sex, aut plures paucioresve, ex arbitrio nimis. Collegij: à quibus hi utpote unicè & vocantur, dependent quasi, & confirmantur. Horum est Collegij negotia & studia privatim publicèq; juvare; privatim legendo, & privatim publiceq; disputando, examina item Candidatorum subeundo, &c. hæc omnia tamen juxta statuta Collegij, cæterisq; quod dicitur, paribus: non raro fiunt & ipsi quidem Decani sive capita Collegiorum suorum: de cætero verò ad negotia Academica non adhibentur illi Decani.

Tertius & postremus Ordo Docentium, & præx in item exercentium, heic est reliqvorum Doctorum, Licentiatorum & Magistrorum, qvi neq; Professores Ordinarij aut Assessores vel Adjuncti facultatum sunt: qvibus & ipsis licitum fasq; est privatim legere vel docere, & privatim publicèq; disputare, similiaq; his subire exercitia; verùm ita vicissim ut Legibus operæ corundem respondeant, impetrataq; prius præterea à Collegij sui capite, nec non eo Professore, cuius interest, licentia. Ordo Docentium hic uniusversus.

Discentium tantus heic, per Dni benedictionem,
cui Laus, tamq; freqvens est numetus (loqvatur expe-
riencia) ut millenarium plerumq; superet, raro infe-
rior sit hoc: idemq; ex plerisq; Germaniae totius con-
finiumq; regnum & regionum Daniæ, Norvvegiæ,
Sveciæ, Prusiaæ, Poloniæ, Hungariæ, Transylvaniæ,
Belgii &c. nationibus: omniq; præterea earundem
nobilium & ignobilium, sic dicendo, genere; immo
non raro Illustrium Illustrissimorumq; ordine.

Promotiones deniq; hic habentur atq; institu-
untur Doctorales qvidem, in tribus singulis Facult. su-
perioribus, pro re natâ t: Magistrorum verò bis ordi-
nariè in anno, sub finem singulorum Decanatum:
neq; ob defectum Candidatorum unquam hæ inter-
missæ sunt. Examina Candidatorum subeunt in su-
perioribus facultatibus tribus membra singula & o-
mnia Collegij: in Philosophicâ v. Decanus ipse & tres
Professores, qvos qvidem ordo tangit, nec non unus
ex Adjunctis ipsius Facultatis: nonnunquam & heic
exigentibus circumstantiis totum Collegium Profes-
sorum, unâ cum Adjuncto uno, qvem tangit ordo: pri-
vato tandem sic peracto examine singulorum philo-
soph, candidatorum & separatim apud Decanum,
Candidati omnes simul atque siemel adhuc subjiciun-
tur publico omnium triduano Doctorum omnium
facultatum & Magistrorum, qvibus interesse fas ani-
musq; est: tertij diei examen qvanquam hodie, interce-
dente qvippe ejus gratiâ Oratione solemni qvadam
ipso Rectore Academ. stipato plerisq; ex Professo-
rum Collegarumq; Ordine, pro more semper remit-
tatur Candidatis. Actus deniq; renunciationis Do-

ctorum qvidem instituuntur in templo ad arcem Academico, Magistrorum in Collegii Fridericis Auditorio majori: festivitates demum singulorum sive convivia celebrantur in Collegio Augusti, loco non semel nominato supra Cap. L

C A P . V.

De

Legibus & Statutis Academ: nec non Jurejuringando Studiosorum, &c.

VEtera Statuta, prima illa, Universitatis à Friderico sapiente, Fundatore Septemviro lata frusta fuerit fortasse, nec id opus valde, heic attexere integras corundem initialia rāmen qvādam verba, notatu non minus digna, heic saltim apponam, unā cum titulis Capitū.

DEI Gratiā, FRIDERICUS, Dux Saxoniz, S. Imperii praeftus prætorio, Elector: nec non Cæsareæ Majestatis Locum tenens generalis: Landgravius Thüringiz, Marchio Misniz, &c.

Gymnasium nostrum ita instituimus, ut cupiamus & optemus fore perpetuum, celebre, famigeratum, &c. Ut & nos denique cum fidelibus nostris & circumiacentibus populis ad id, tanquam Oraculum qvoddam, in rebus arduis tutè configere, & sicuti dubij & incerti accedere, ita firmissimi, certissimiq; accepto responsō redire valeamus. Ordinat porrò Leges & Statuta ordine. Sub dato Wittebergz Cal. Octobr. clo Iō VIII.

Capita

Capita porrò hæc continent Statuta laudata:

**Cap. I. De Dijs tutelaribus & Unione Gymnasij
VVittebefgenſis.**

[Fuerunt hi qvondam, ah! pro more illorum temporum, post DEUM & B. Virginem Mariam, universæ Academiæ quidem Aurel. Augustinus: in specie verò Facultatis Theologicæ D. Paulus, Juridicæ Ivo, Medicæ Cosmas & Damianus, Artisticæ denique five philosophicæ S. Catharina: qvorum & festivitates singulas qvondam solemniter Universitas & singula Collegia coluerunt; unde & hodie nunc à Philosophorum ordine, per Decanum ejusd. die Catharinæ Oratio solemnis constanter adhuc habetur.]

Cap. II. De Studij Reformatoribus qvatuor generalibus & salario eorundem.

Cap. III. De Senatoribus Gymnasij & eorum jure jurando.

Cap. IV. De Senatu cogendo & forma suffragandi.

Cap. V. De Electione Rectoris, ejus qualitate & jure jurando.

Cap. VI. De officio Rectoris & ejus salario.

Cap. VII. De ærario Universitatis. (cia,

Cap. VIII. De nominatione ad dignitates aliaq; beneficiorum.

Cap. IX. De locatione, sessione & promotionibus.

Cap. X. De gratiarum actione, in promotionib.

Cap. XI. De invitatione ad actus publicos.

Cap. XII. De expensis & prandijspromovendorum & execyis defunctorum.

Cap.

Cap. XIII.	De missis & sermonibus habendis ad clerum.
Cap. XIV.	De Sepultura scholastica.
Cap. XV.	De Statutis prælegendis.
Cap. XVI.	De Intitulatura & ejus salario.
Cap. XVII.	De visitatione Collegiorum.
Cap. XVIII.	De animadversione & pœnis negligentiarum.
Cap. XIX.	De Pace servandâ & ejus violatoribus.
Cap. XX.	De vita & honestate Scholasticorum.
Cap. XXI.	De non ingrediendo tabernas vel hortos.
Cap. XXII.	De famosis libellis.
Cap. XXIII.	De perjurio vitando.
Cap. XXIV.	De Carcere & inobedientibus.
Cap. XXV.	De foro competente.
Cap. XXVI.	De officio & salario Bidellorum.
Cap. XXVII.	De testimonio Promovendorum.
Cap. XXVIII.	De vacantiis sive ferijs.
Cap. XXIX.	De non abutendo privilegio Conservatorij. Finis,

Habentur sed & porrò Statuta alia nec non peculiaria cuique Collegio: Theologici qvippe, JCtorum, Medici, Philosophici; qvæ prolixum nimis esset heic adscribere, nec id qvidem & valde opus. Sequuntur.

LEGES

ACADEM. VVITTEBERGENS.

De Studijs & moribus Studiosorum,
prout hodie obser-
vantur.

I.

AΡΧὴν απάντων ἵκε τέλος ποίει θεόν
inquit Græcus Pater. Hoc subindè cogitent Scholastici nostri, & rerum agendarum principium ac finem Deum faciant. Nec modo sacra publica assidue ac devotè obtineant, sed & ubiq; Deum purè ac religiosâ mente colant, vereantur, & innocentes ipsi allegent preces, ut adesse probis conatibus, & studia eorum feliciter velit prosperare. Qvumq; sobrietas reverà custos pietatis sit, antistitia sapientiæ, alumna doctrinæ; idcircò sobriè casteq; se gerant, atq; in omni vita innocentiam & sanctitatem profiteantur.

II. Magistratus ac Præceptores suos eâ, qvâ par est, observantiâ, honoreq; ve proseqvantur, iisq; sine murmure, sine contumaciâ morem gerant: memores, eos parentum haberî instar: immò supra ipsos parentes ferè esse, ut Alexander existimabat.

III. Cum civibus placidè & tranquillè vitam aglent, ab omnibus rixis, injuriis, convitiis abstinentes. Ut enim ordine inferiores sint, tamen Resp. iis carere non potest. Quid, qvòd nihil durius sit, qvām hospiti suo malam gratiam referre.

IV. Ipsi qvoq; amicè placideq; vivant, & velut con-
cinnant inter se, tanquam unius corporis membra. Ne-
q; e enim bruta animalia in sui generis bestias feroci-
re videmus.

V. Simul atq; qvis venerit in Academiam, nomen
suum apud Rectorem in Album Studiosorum inscri-
bendum profiteatur, inq; Leges Academicas, nisi mi-
nor XVIII. annis fuerit, juret. Qvi non fecerit, ei
convictus denegabitur & habitatio (neq; e enim tui-
quam eorum fiet copia, nisi de justo documento pro-
baverit se in Studiosorum numerum ritè cooptatum
esse) qvin, si de eo constiterit, Magistratui oppidano,
tanquam illegitimus Civis, addicetur.

VI. Vocatus ad Magistratum, qvi comparere nolue-
rit, vel alligatus arresto injussu Rectoris discesserit, aut
alio qvovis modo ipsi restiterit, ejusvè autoritatem
detrectarit, sive etiam perjurium fecerit, infa-
mis esto.

VII. Si qvid agendum apud Magistratum, vel totius
corporis Scholastici, vel nationis cuiusdam, vel certe
plurium nomine, id paucis delegetur; nam facto agmi-
ne ad Rectorem accedere, vetitum esto.

IX. Boatus illi, clamoresq; Stentorei, atq; nocturnæ
grassationes, prorsus interdictæ sunt. In eo
crimine qvi deprehensus fuerit, carcere pœnam
luat;

IX. Gestare gladios, qvocunq; tempore aut colore
id fiat, nefas esto: qvi gestaverit armis excidet, & mul-
ctà pecuniariâ, aut carcere punietur. Præfracte resi-
stens, relegabitur..

X. Ignitos globos, qvos raqvetas vocant, intra aut propè urbem jaculans, Relegatione feriatur.

XI. Qvi factiones moliri præsumferit atq; tumultus concitare, qvibus pax & securitas turbetur publica, cum nominis infamia excludatur; vel etiam pro delicti modo, capitali plectatur pœnâ.

XII. Aedificiis publicis, ut Arci, Collegiis, Curiaz &c. vim inferre, capitale esto. Privatorum verò qvi ædes violat, sive lapidatione fenestrarum, sive forium effractione, relegateur vel excludatur.

XIII. Qvi feras persequi instituerit, dejicereq; aut capere, supremi magistratus animadversionem incurret.

XIV. Famosos libellos, & mala carmina spargere, vel dictis petulantibus amarisqve convicijs fauciare aliorum famam, vetitum esto. Qvi fecerit, relegateur.

XV. Exagitare novitios, compotationes exposcere, aut alias qvasvis exactiones illicitas in illos usurpare qvi ausus fuerit, vel relegateur, vel excludatur.

XVI. Dimicationes omnes atq; duella venita sunt. Qvi provocaverit alterum, is altero tanto majore pœnâ puniatur. Ulriq; autem, & qvi provocaverit, & qvi steterit, Relegationis pœna irrogetur.

XVII. Bacchanalia & personatas pompas, in paganicum morem celebrare, sub Relegationis, imò & Exclusionis pœna vetitum esto.

XVIII. Nemo in Albi lavet, aut natationes instituat: qvi fecerit pœna arbitrariâ punietur.

XIX. Nemo depopulet hortos agrosq; olera, poma aut alios fructus amovens: qvi fecerit, satis gravi pœnæ subjicietur.

XX. Nuptiarum solennibus si quis intersit, vere cunctè, honestè, & graviter se gerat, procul omni lascivitatem & petulantiam: cui tūm alibi, tūm in choreis præcipue esse locus potest.

XXI. Vestis & cultus honestus sit & decens, citraq; luxuriam, & levitatem.

XXII. A faciendis temerè nominibus, quantum potest fieri, sibi sedulò caveant Scholastici; ea vero quæ honestè contraxerint debita, bona fide solvant.

XXIII. In solvendis debitis eorum cum primis rationem habeant, quæ pro victu debentur. Si illa scilicet necessitate aliquæ contracta fuerint. Alias enim singulis septimanis teneantur solvere, quod pro victu debuerint.

XXIV. Si suppellectilem cujuspam Creditor arresto detineat, nec debitor intra anni spatium satisfaciat, distrahere eam & vendere creditorì licitum esto.

XXV. Compotationes ultra nonam hyberno anni tempore, æstivo ultra decimam ne producantur. Post illud tempus nemini aut præbeantur pocula, aut ædes, quæs habitat, pateant.

XXVI. Si qui huc veniunt, qui per ætatis rationem nec studiorum ordinem intelligunt, nec sese potes sunt regere; illi de Magistro aut Inspectore sibi proplicant. Nimis enim flexilis illa ætas est, & naturæ communi vitio semper proclivior in pejora.

XXVII. Cæterum subinde recordetur quisque, cur huc missus sit: videlicet ne tempus inertiam transigat, sed ut bonarum literarum doctrinæq; utilis instrumentum sibi comparet. Idcirco in eam rem omnes ingenij

ingenij atqve industriæ nervos serid ac semper intendat.

XXIX. Declamationes & Disputationes (qvarum Exercitia omnibus serid commendata volumus) si- ne consensu cum Rectoris atq; Decani (ejus qvidem Facultatis, ad qvam scriptum illud pertinet) tum Pro- fessoris, ad qvem argumentum spectat, publicè nun- qvam instituantur.

XXIX. Sed nec typis publicis committetur qvic- qvam, sive id prosa, sive versa oratione conditum sit, nisi id ante Professor ordinarius, cui propriè compe- tit censuram ferre de illo scripto, probaverit permis- ritqve.

XXX. Corporis exercitia deniq; qvod attinet, ea honesta sint, & ita comparata, ut nullum inde sanitati detrimentum accedat. Præcipue verò modus in il- lis adhibendus est, ne iegy fiant, πάρεγγα debebant esse qvæ. Qvocirca nulla unqvam palestræ aut aperian- tur, aut freqvententur, nisi magistratus Academicus consenserit, & qvendam veluti ordinem iis prescri- pserit ac modum. Finis.

Speculator adstat desuper,

Quis nos diebus omnibus

Actusq; nostros prospicie,

A luce primâ in vesperam.

Hic testis, hic est arbiter :

Hic intuetur qvicq; vid est,

Hamana qvod mens concipit :

Hunc nemo fallit Judicem.

JURAMENTUM,

Præstandum ijs, qvi matriculæ Academiæ VVitebergensis sua dant nomina : inq; numerum Studiosorum recipiuntur.

Ego N. N. juro :

Quod Tibi hujus semestris Rectori, & omnibus, qvi successuri sunt Rectoribus, in omnibus rebus, qvi bus possum ac debo, qvam diu discendi causâ in hac Academia versaturus sum, obedientiam præstare velim.

Secundò : toto illo tempore, leges & statuta Academiæ, tam ea, qvæ jam sancta sunt, qvam qvæ deinceps legitimè promulgabuntur, studiosè servabo.

Tertiò : si qvâ injuriâ affectus fuero, neqve ipse, neqve per alium qvemcunqve ulciscar me ipsum, sed Rectoris auxilium implorabo, & justè perseqvar jus meum.

Quartò : ex Arresto, si qvod Rector mihi denunciaverit, neq; ipse discedam, neq; res meas amavebo.

Quintò : si contingat, ut propter aliquod delictum meum (qvod avertat D^eus) vel relegationis, vel exclusionis pœna afficiar, constituto die ex urbe discedam ; *ITA ME DEUS AD JUVET.*

Juramento sed & obstringuntur non minus certo Senatores & Professores Academ. Ordinarij: qvod superfluum fuerit item heic apposuisse. Idem esto Judicium de Promissione sive Commonefactione recens electi Rectoris Academiæ: aliis.

Postre-

Postremum de Fisco Academiz fortasse quædam adhuc hoc loco etiam dicenda essent: sed consultò hunc reseratum minus intactumq; hac vice item relinqimus. Pagi ipsi Academiczi verò, qvos & Sereniss. Princeps-Elector Johannes Fridericus quondam Academiz anno clc 15 XXXVII. sub dato Torgau &c. in usum Academ. adjudicavit & incorporavit, hi sunt seqq: Pollensdorff / Pistorius / Teuchel / Dietrichsdorff / Meltzwig / Neudien / Eutich / Koppnick & Absdorff.

C A P . V I .

*Rectorum Academ. nomina, ordo & numerus,
inde à fundatione Academ: item Inscriptio-
rum numerus: additis quibusdam pau-
cis notatu dignis.*

Conseqvens nunc fuerit fortè Rectorum, Decano-
rū nec non Professorum singulorum Academico-
rum in singulis facultatibus, qvas vocant, inde à funda-
tione primâ Universitatis Catalogum dare, h. e. no-
mina, ordinem & numerum eorundem: item In-
scriptorum heic, nec non Promotorum à singulis Col-
legiis seu catalogum seu numerum. Enimverò ope-
rosum; difficile, qvid? immò planè impossibile id fue-
rit fere, vel ideoq; maximè, ut verum fateamur, qvod
et qvè diligenter minus, ut sit non raro, (vel certè in-
tricata tamen illa nimis) à primâ fundatione Acade-
miz omnia hæc sunt annorata à majoribus & anteces-
soribus nostris. Alii itaqve, ut qvod agant habeant, si
velint, hisce relinqvam (vel certè & ego alij hæc re-
servabo tempori) omnium dictorum texendos cata-
logos,,

logos, præsertim v. superiorum, qvas vocant, facultatum Antecessorum, &c. Ego hac vice & in seqq. Capitibus primis Rectorum singulorum & omnium inde à fundatione Academ. catalogum dabo, h. e. nomina, ordinem & numerum ; & inter hosce etiam Illustrissimorum & Illustrium Personarum, qui hunc Magistratum gessere : item Inscriptorum nudè sub singulis Rectoribus numerum, nec non pauca qvædam notatu sub his digna: dein Decanorum Collegii Facultatis Philosophicæ in specie (eodem modo) Promotorumq; ab ijsdem singulis item numerum nudè: denique Professorum Ordiniorum (eodem modo) dictæ Facultatis Philosophorum , à Philippo incipiendo (ante eundem nimis. cum & hec difficultas se qvædam offerat) Melanchtöne illo , Communi Præceptore Germania: totius ; annotatis, sicubi id opus fuerit, semper qvibusdam annotandis. Sit Ergò:

RECTORUM ACAD. WITTEBERG.

Catalogus : itemq; Inscriptorum
numerus, &c.

Anno :

1502. f. Luca:

Inscripti :

Martinus Polich de Mellerstadt , artium & Med. Doct. Lips.

1503. 1. Maij:

416.

Bartholomæus Cranapoll , Canonicus Eccles. omn. S.S. in Wittenberg, magist. Lips.

f. Luca:

258.

Joannes Cranapoll de Wittenberg , Commissarius Episcopi Brandenburg. Magist. Colonienf.

130.

Anno

Anno :

Inscripti:

1504. 1. Maij.	Thomas Köllin , de Gamundiâ Moguntinens. art. Magister & S. Theol. Baccalaur.	40.
23. Ejusd.	Vincentius Ravennas, Italus , J. U. D.	180.
	f. Luce: Hieronymus Schurff , art. & J. U. D.	112.
1505. 3. Maij.	Laurentius Slamavv, S. Canonum Doctor, hujus oppidi Pastor.	55.
	f. Luce: Simon Duchkon , Bohemus de Ausigk, art. mag. & Theol. Baccalaur.	72.
1506. 1. Maij:	Petrus Lupinus de Radehem, Mo- guntinens. art. magist. Theol. bac- cal. & Eccles. omn. S.S. Canonicus. <i>Per totum ipse annum. Hoc Rectore Academia translata est propter pe- stem Herzbergam , die S. Udalrici, reversa altera die conceptionis Marie.</i>	III.
1507. 1. Maij.	Christophorus Scheurlius , Nü- rembergensis, J. U. D. Novorum Iurium Ordinar.	112.
	f. Luce: Jodocus Trutfetter, Isnacens, art. mag. & S. Theol. Professor, &c.	57.
1508. 1. Maij.	Theodoricus Blochius , de Hilde- sem, art. & med. D. & Profess.	110.
	f. Luce: Nicolaus Viridimontanus, art. & philosophi. Magister, S.Th. Profes- sor, &c. Sub quo hue venit, bono omis-	H ne,

Anno:

Inscriptio:

ne, vocat <i>g</i> inscriptus <i>g</i> , est Fr. Martinus Luder, de Mansfeld.	69.
1509. 1. Maij. Caspar Schicker, Decretor. Do- ctor, Canonicus, &c.	86.
f. Luca: Simon Stein, art. & med. D.	107.
1510. 1. Maij: Conradus Kuning, de Stuckgardia, art. & U. J. D.	115.
f. Luca: Dn: Melchior, Comes de Barbij & Mulingen, &c.	115.
1511. 1. Maij. Andreas Bodenstein, Carolstaten- sis, art. & S. Theol. Professor, Ec- cles. omn. S. Archidiaconus.	127.
f. Luca: Wolfgang. Reisenpusch, J. U. D.	120.
1512. 1. Maij. Udalricus Erbar / art. & Med. D. & Profess. Ord. Occisus est in eunte m. Octobr. cruce ferre à, sub noctem, à quodam binc relegato, clam reverso nobilit, Balbasare Fabri de Gleichen- der, Heripolensi. Homicida depre- bensus capite plectitur publicè in foro.	101.
f. Luca: Sebastianus Archimagirus, art. & philos, magist. &c.	107.
1513. 1. Maij: Nicol. de Amsdorff / S. Theol. Licent.	73.
f. Luca: Matthæus Beskau, Torg. art. & J. U. D. &c.	78.
1514. 4. Maij: Johannes Svabae, art. & Med. Doct.	116.
f. Luca: Georg. Ebner, Staffelstein.	97.
	Anno

Anno :	
1515. 1. Maij.	Dn. Wolfgangus, Comes Palatinus Rheni , utriusqve Bavariae Dux,&c.
f. Luce.	Dn. Bernhardus, Comes de Eberstein &c.
1516. 1. Maij.	Dn. Udalricus, Comes de Reinsteine, Dominus in Blanckenburg.
f. Luce:	Joannes Deltzsch/Feldkirch. mag. & S. Theol. baccal. &c.
1517. 1. Maij.	Andreas Zülsdorf, Jur. Lic.
f. Octobr.	Balthasar Fabritius Phacehius, art. mag. humanit. Profess.
1518. 1. Maij.	Johannes Stöb , aliás Gingelin , de Wangen , Constantiens. art. mag. Sub quo hoc venit inscriptusq; est Philippus Melancton , Grac. literar. Lector primus.
f. Luce:	Barthol. Bernhard , de Veldkirchen , S: Th. Baccal.
1519. 1. Maij.	Dn. Barnimus , Stetin. Pomeran. Cassubia Scavorumq; Dux, Princeps Rugiæ, &c.
f. Luce:	Wolfgangus Stehelin , art. & U. J. D. & Prof. Ord. &c.
1520. 1. Maij.	Petrus de Borchardis , art. & med. D. & Prof. P.
f. Luce:	Dn. Christoph. Schlick, Comes in Bassau, Dnus in Weiskirchen / Elbogen & Falckenau.

1521. 11. Maij: Dr. Wolfgangus, Comes & Do-
minus in Stolbergk & Werniges-
reda/ &c.

f. Luce: Johannes Ferreus, Hessus.

160.

85.

1522. 1. Maij: Nicol. Amsdorf. S. Theol. Licent.

159.

f. Luce: Johannes Schwerdfeger/ J.U.D.

135.

1523. 1. Maij: Thomas Esthimius, Med. D.

122.

f. Luce: Philippus Melancton.

76.

1524. 1. Maij: Caspar Glatius, Th. Doct.

130.

f. Luce: Johannes Apel, U.J. D.

40.

1525. 1. Maij. Augustin Schurff, art. & Med. D.

144.

*Hoc Rectore mortuus est Fridericus,
Sapiens, Elector & Fundator fel. m.
bujus Academiae, d. 5. Maij.*

57.

f. Luce: Hermannus Tulichius, art. Mag.

11.

1526. 1. Maij: Justus Jonas, art. & S. Theol.

Doct. Eccles. omn. S. S. Præposi-
tus.

64.

f. Luce: Benedictus Pauli, Jur. Lic.

11.

1527. 1. Maij: Henricus Stagmann, art. & Med.

Doct. Per totum ipse annum. Hoc
Rectore Universitas translata est pro-
pter pessim Jenam, d. assumpt. B. Virg.

15. Aug. Rediit Wittebergam 1528. d.
13. April.

73.

1528. 1. Maij: Johannes Valmar, ex Villingen.

philosoph. Mag.

50.

f. Luce: Johannes Stöb, alias Ginckelin,

art. mag.

140.

Anno

<i>Anno:</i>	<i>Inscripti:</i>
1529. 1. Maij: Caspar de Teitleben, II. J. D.	96-
f. Luca: Jacobus Postomius, Torg. art. mag. & Med. Lic.	77-
1530. 1. Maij: Johann. Bernhard Velcurio , de Vekkirchen, phil. Mag.	128-
f. Lne: Justus Jonas, D.	46.
1531. 1. Maij: Christoph. Blancus, Jur. Lic.	109-
f. Luce: Dn. Ulricus Schilling, à Canstad, Pincerna Ducatus Sveviæ.	116-
1532. 11. Maij: Melchior Fendius , art. mag. & Med. Licent. <i>Hoc Rector mortuus est Jobannes, animosus, Elector Saxo- fel. mem. d. 16. Aug.</i>	134-
f. Luce: Franciscus Vinariensis, phil. mag.	90.
1533. 1. Maij: Caspar Cruciger , art. & Theol. Doctor.	122.
f. Luce: Sebaldus Münsterer , L. L. Doct.	85-
1534. 1. Maij: Casparus Lindeman, art. & Med. D.	108-
f. Luce: Dn. Ernestus, Dux Saxonie, Land- gravius Thuringie, Marchio Mi- sniæ, &c. Johannis, Electoris, filius. Vice-Rector fuit Caspar à Teitlebē.	186-
1535. 1. Maij: Dn. Albertus, Dux Brunsvicensis & Lunæburgensis &c, Vice-Rector Sebaldus Münsterer, D. Per totum annum. Iterum Academia propter pe- stem Jenam translata est.	III-
1536. 1. Maij: Jacobus Milichius, Friburg. Phil. Magist.	158-
f. Luce: Justus Jonas, D.	247-

Año:

Inscripti:

1537.	<i>i. Maij:</i>	Blighardus Sindringerus, Heidelbergensis, D.	120.
	<i>f. Luce:</i>	Augustinus Schurff, Med. D.	122.
1538.	<i>i. Maij:</i>	Philippus Melancthon.	251.
	<i>f. Luce:</i>	Caspar Cruciger, art. & Theol. Doct.	III.
1539.	<i>i. Maij:</i>	Melchior Kling, J. U. D.	116.
	<i>f. Luce:</i>	Georgius Curio, art. & Med. D.	131.
1540.	<i>i. Maij:</i>	Vitus Ortel à Winsheim, philos. magister.	243.
	<i>f. Luce:</i>	Georgius Major.	265.
1541.	<i>i. Maij:</i>	Chilianus Goldstein J. U. D.	248.
	<i>f. Luce:</i>	Jacobus Milichius, Med. D.	213.
1542.	<i>i. Maij:</i>	Matthæus Aurogallus.	317.
	<i>f. Luce:</i>	Caspar Cruciger, Th. D.	277.
1543.	<i>i. Maij:</i>	Laurentius Zoch, J. U. D.	240.
	<i>f. Luce:</i>	Melchior Fendius, Med. D.	263.
1544.	<i>i. Maij:</i>	Johannes Saxo, Hatstedius.	423.
	<i>f. Luce:</i>	Georg Major, Th. D.	388.
1545.	<i>i. Maij:</i>	Udalricus Mordeisen, J. U. D.	339.
	<i>f. Luce:</i>	Augustinus Schurff. Med. D. <i>Hoc Rectore mortuus est D. Martinus Lutherus, die Concordie, 18. Februar.</i>	
		1546.	217.
1546.	<i>i. Maij:</i>	Johannes Marcellus, Regiomont.	329.
	<i>f. Luce:</i>	Caspar Cruciger, Th. D. <i>Per totum bic biennium, propter motus bellicos. Hoc Rectore captus est à Carolo V. Imp. Johannes Fridericus, Constans,</i>	
		<i>Elector,</i>	

Anno:

Inscriptio:

Elector, d. 24. April. 1547. Witter-
berga obfideatur m. Majo. Fitg. Electqr
Sax. Mauritius, Sax. Dux, &c. Job.
Frider. agnatus.

399.

1548. f. Luce: Benedictus Pauli, J. U. D. 176.

1549. 1. Maij: Jacobus Milichius, Med. D. 312.

f. Luce: Erasmus Reinholdus, Salveldens.
Mathem. Professor.

341.

1550. 1. Maij: Johannes Försterus, Augustanüs,
S. Th. Doct. 358.

f. Luce: Johannes Trauttenbull, J.U.D. 220.

1551. 1. Maij: Vitus Ortel Winshemius, Med. D. 380.

f. Luce: Paulus Eberus, Kittingensis, philos.
magist. 246..

1552. 1. Maij: Laurentius Lindemann, J. U. D.
Per totum ipse annum. Hoc Rectore
Academia propter pestem translata
est Torgam. 227..

1553. 1. Maij: Melchior Fendius, Med. D. Hoc
Rectore mortuus est Mauritius, ma-
gnanimus cogn. Dux Elector, sel.
mem. d. 11. Julij. 357..

f. Luce: Dn. Caspar. Ulricus, Comes à Rein-
stein, Dnus in Blancenburg; Vi-
ce-Rector Johannes Schneiden-
vvein, J.U. D. 332..

1554. 1. Maij: Sebastianus Theodoricus Wins-
hemius, Math. inf. Prof. 343..

f. Luce: Dn. Stanislaus, Comes in Gorca,
Castellanus Brzestensis & Capita-
neus.

	neus Buscensis &c. Vice-Rector	
	iterum superior Ex-Rector.	292.
1555. 1. Maij:	Dn. Christophorus, Comes in Barbey & Mulingen &c. Vice- Rector Petrus Prætorius, Cottbus. S. Th. Doct.	516.
f. Luce:	Joachimus à Beust, J.C.	198.
1556. 1. Maij:	Jacobus Milichius, Med. Doct.	339.
f. Luce:	Dn. Melchior Fasolt, à Schles- dorff.	224.
1557. 1. Maij:	Dn. David Ungnad / Baro de Son- neck & Frauenburgf / Vice-Re- ctor Paulus Eberus, Cithingens. S. Theol. & Ebr. L. Profess.	315.
f. Luce:	Matthæus Blöchinger, Prof. P.	315.
1558. 1. Maij:	Dn. Adolphus, Comes in Nassavv, Cattenelnbogen, Vianden & Dietz, Vice-Rector Joliannes Schneidevvein, J. U.D.	370.
f. Luce:	Dn. Henricus, Baro à Staremburg, Austrius. Vice-Rector Vitus Or- tel, Winsheimius, Med.D.	260.
1559. 1. Maij:	Dn. Christophorus, Baro in Do- navv, &c. Vice-Rector Georgius Major, Th. D. & Prof.	413.
f. Luce:	Georgius Cracovius, J. U. D. & Consiliar. Elector. <i>Hoc Rectore mortuus est Philippus Melanchthon,</i> 19. April. 1560.	313.

<i>Anno:</i>	<i>Inscriptio:</i>
1560. 1. Maij: Caspar Peucerus, Budissinus, Med. D. & Profess.	411.
f. Luce: Petrus Vincentius, Vratislav. Ora- tor. Dialecticæ & Ethicæ P. P.	234.
1561. 1. Maij: Georgius Major, S. Th. D. & Prof.	348.
f. Luce: Johannes Schneidevvein. J.U.D. & Profess. P.	241.
1562. 1. Maij: Johannes Hermannus, Norling. Phil. & Med. D. & Profess.	355.
f. Luce: Esromus Rudingerus, Papeberg. Phys. Profess. P.	272.
1563. 1. Maij: Paulus Crellius, Th. Doct. & Pro- fess. &c.	337.
f. Luce: Dn. Ernestus Ludovicus, Dux Sedi- norum, Pomeraniae, Cassubiorum & Henetorum, Princeps Rugiae &c. Pro-Rector Vitus Ortel, junior, J. U. D. & Profess.	344.
1564. 1. Maij: Dn. Barnimus, Dux Sedin. Po- mer. &c. frater. Pro-Rector Caspar Peucerus, phil. & Med. D.	352.
f. Luce: Dn. Johannes Georg. Comes in Solms, Dn. in Munchenburg. & Sonnevvald &c. Pro-Rector Ca- spar Cruciger, Theol. Lic.	310.
1565. 1. Maij: Dn. Sigismund. Ludovicus, Au- striæ Baro in Polheim & Warten- burgk. Pro-Rector M. Heinricus Mollerus, Hamburgensis, Ling. Sa- cræ Interpres & Prof. P.	438.

<i>Anno;</i>	<i>Inscriptio;</i>	
1566.	f. Luca: Michael Teuberus, J. U. D. & Prof.	227-
1566. 1. Maij:	Vitus Ortel, Winshemius, Senior, philos. & Med. D. & Græc. liter. Profess.	309-
1567.	f. Luca: M. Eusebius Menius.	133-
1567. 1. Maij:	Georg. Major, S. Th. Doct.	341-
1568.	f. Luca: Johannes Bosonius, J. U. D. & Prof.	248-
1568. 1. Maij:	Caspar Peucerus, phil. & med. D. & Prof. P.	490-
	f. Luca: M. Johann. Bugenhag. fil.	297-
1569. 1. Maij:	Dn. Bohuslaus Joachimus, Baro à Lobcovvitz & Hassenstein, Dn. in Litzkovv &c. Pro-Rector Paulus Crellius Th. Doct. &c.	460-
	f. Luca: Joachimus à Beust. J. U. D. Profess. & Consiliar. Elect.	332-
1570. 1. Maij:	Dn. Stephanus Gans, Baro in Pu- dlitz, Marchia Brandenburg. Mar- stellus hæred. Pro-Rector Abraham VVernerus, phil. & Med. D. & Prof.	456-
	f. Luca: M. Albertus Lehenmeier, Ham- burg. Orator. Prof. P.	290-
1571. 1. Maij:	Caspar Cruciger, S. Th. Doct. & Profess. P.	405-
	f. Luca: Dn. Michael à Slavata, Dominus à Chlum & Cossenberg. Pro-Re- ctor Matthæus Welenbeccius, J.C.	216-
1572. 1. Maij:	Sebastianus Theodoricus, phil. & Med. D. & Profess.	355-

Anno:

<i>Inscriptio:</i>	
<i>f. Luce:</i> Dn. Johannes, Comes Hardecci, Glocij & machlandiæ, Baro in Sta- renberg, Archiducatus Austriae Pincernia hæred. &c. Pro-Rector Barthol. Schönborn, Med. Lic. & Mathem. Profess.	295.
<i>1573. 1. Maij:</i> Henricus Mollerus, S. Th. Doct. & Prof.	345.
<i>f. Luce:</i> Matthæus Vesenbeccius J.C.	290.
<i>1574. 1. Maij:</i> Hieron. Schallerus, Noriberg. phil. & Med. D. & Phys. P. P.	304.
<i>f. Luce:</i> Vitus Ortelius, V Vinshemius J. U. D. Prof. P. & Consil. El.	219.
<i>1575. 1. Maij:</i> Dn. Johann Cyriacus, L. Baro in Polhaim & V Vartenburg. Pro-Re- ctor Vitus Ortelius, Ex-Rector.	269.
<i>f. Luce:</i> Johannes Bugenhagius, S. Theol. Doct. & Profess. P.	200.
<i>1576. 1. Maij:</i> Michael Teuber, J. U. D. Prof. P. & Consiliar. El.	223.
<i>f. Luce:</i> Dn. Andr. Wolfgangus ; Baro Austr. in Polhaim. Pro Rector, Sa- lonon Albertus, Norenberg, ph. & med. D. & Prof. P.	170.
<i>1577. 1. Maij:</i> Mag. Casparus Alteneich, Colo- niensis, Inst. Juris Profess.	229.
<i>f. Luce:</i> Mag. Johannes Schütz, Hallensis, S. Th. Profess. P.	191.
<i>1578. 1. Maij:</i> Joachimus à Beust, in Planitz, J.C. Prof. P. & Consiliar. El.	328.

Anno:

<i>f. Luce:</i> Johann. Matthesius, è Vallè Joachimica, med. D. Prof. P. & Medicus Elect.	215.
1579. 1. Maij: M. Valentinus Schindler, Hebraicæ Ling. Prof. P.	304.
<i>f. Luce:</i> Dn. Ladislaus à Schleinitz, Baro. Pro-Rector idem Schindlerus, Ex-Rector.	255.
1580. 1. Maij: mag. Martinus Heinricus, S. Theol. Prof. P.	306.
<i>f. Luce:</i> Vitus Ortelius, J. U. D. Profess. P. & Consiliar. Elect.	227.
1581. 1. Maij: Salomon Albertus, Noriberg. Med. Doct. & Prof. Publ.	281.
<i>f. Luce:</i> Andreas Schiato, Torg. phil. & Med. D. & Phys. Prof. Publ.	244.
1582. 1. Maij: Johannes Matthæus, Schmalcald. S. Th. Doct. & Prof. P. Per totum ipse annum, extraordinariè: propter pestem beic græsantem.	386.
1583. 1. Maij: Michael Teuber, J. U. D. Profess. P. & Consiliar. Elect.	264.
<i>f. Luce:</i> Franciscus Faber, Fröberg. phil. & Med. Doct. & Prof. P.	208.
1584. 1. Maij. Dn. Ernestus, Dux Brunsvicensis & Luneburg. &c. Pro-Rector M. Nicolaus Thodenus, Græc. lit. Prof. P.	352.
<i>f. Luce:</i> Dn. Augustus, Dux Brunsvicens. & Luneburg. &c. Pro-Rector Joha-	nes

	nes Bugenhagius, Pomer. S. Th. Doct. & Prof. P.	191.
1585. 1. Maij:	Johannes Limmerus, Lüteensis, J. U. D. & Prof. P.	243.
	f. Luca: Valentinus Espich, Dresd. Med. Doct. & Prof. P. Hoc Rectorem eius est Augustus, pacificus cogn. Dux-Elector. sed m. d. n. Febr. 1586.	
1586. 1. Maij:	M. Petrus Albinus, Nivemontius, Prof. Publ.	197.
	f. Luca: Andr. Jodacu, Lubekynensis Pe- trimontius, S. Th D. & Prof. P.	386.
1587. 1. Maij:	Johannes Zangerus, Brunsvic. J.U. D. & Prof. P.	212.
	f. Luca: Salomon Albertus, Noriberg. med. D. & Prof. P.	368.
1588. 1. Maij:	M. Michael Reichardus, Ratisbon. Prof. Publ.	223.
	f. Luca: Dn. Franciscus Banfi Lösonci, Co- mes Dobecensis, Baro in Huni- ad. &c. Transylv. Pro-Rector Ge- orgius Mylius, S. Theol. D. & Pro- fess. Publ.	264.
1589. 1. Maij:	Eberhardus à VVeyhe, J.U. D. Pro- fess. Decretal. & Consiliar. El.	282.
	f. Luca: Franciscus Faber, Friberg. phil. & med. Doct. & Prof. Publ.	161.
1590. 1. Maij:	Casparus Strubius, VVitzeberg. Phil. & Med. D. & Mathemat. Pro- fess. Publ.	236.

<i>f. Luce:</i>	Dn. VVighardus, L. Baro à Prom- nitz, in Pleis, Sora, Tribel &c, Pro- Rector, Henricus Majus, Sanger- hus. S. Theol. D. & Prof. P.	201.
1591. <i>i. Maij:</i>	Petrus VVelsenbeccius, J. U. D. Profess. Codicis. <i>Hoc Rectore mor- tuus est Christianus I. Elector, f.m. die 25. Septembr.</i>	235.
<i>f. Luce:</i>	Valentin. Espich, Dresden. Med. Doct. & Prof. Publ.	145.
1591. <i>i. Maij:</i>	M. Johann. Grunius, Noriberg. Dialect. & Ethica Profess. P.	335.
<i>f. Luce:</i>	Ægidius Hunnius, VVinendensis VVürtenbergicus, S. Th. Doct. & Prof. Publ.	235.
1593. <i>i. Maij:</i>	Petrus Heigius, Stralsundens. Po- mer. J. U. D. P. P. & Consil. Saxon.	453.
<i>f. Luce:</i>	Andreas Schato, Torg. phil. & Med. Doct. ejusdemq; Profess. P.	229.
1594. <i>i. Maij:</i>	M. Petrus Otto, Magdeburg. Ma- them. Prof. P. Valetudinarius hic toto semestri mortuusq; fuit 23. Se- ptembr. Vice-Rector ejusd fuit Andr. Schato, Ex-Rector.	358.
<i>f. Luce:</i>	Salomon Gesnerus, Boleslav. Sil. S. Theol. D. & Prof. P.	197.
1595. <i>i. Maij:</i>	Ludovicus Person, VVitteberg. J. U. D. & Pandect. Prof. P.	323.
<i>f. Luce:</i>	Ernestus Hettenbach, Mergehu-	mens.

Anno:

	<i>Inscriptio:</i>
mens. Francus, Phil. & Med. D. & Profess. Publ.	196.
1596. 1. Maij: M. Johann. Hagius, VVitteberg. Mathemat. Profess. Publ.	346.
f. Luce: David Rungius, Gryphisvald. Pomer. S. Th. D. & Prof. P.	223.
1597. 1. Maij: Thomas Frantzius, Magdeb. J. U. D. & Profess. P.	263.
f. Luce: Johann Jessenius à Jessen, Profess. P. & Medicus Saxon.	167.
1598. 1. Maij: M. Antonius Evonymus, Carin- thias, Dialect. & Ethicæ Profess. P.	243.
f. Luce: Leonhartus Hutterus, Ulmens. Svevus, S. Th. D. & Prof. P.	167.
1599. 1. Maij: Johann. Zangerus, J. C. Fac. Senior & Decretal. Prof. P.	335.
f. Luce: Andreas Schato, Torg. phil. & Med. Doct. ejusdemq; prof. Publ.	258.
1600. 1. Maij: M. Laurent. Fabricius, Dantisca- nus, Hebr. L. Prof. P.	312.
f. Luce: Salomon. Gesnerus, Bolesl. Sil. S. Th. Doct. & Prof. Publ.	199.
1601. 1. Maij: Bartholomæus Reusnerus, Vratis- lav. Sil. U. J. D. & Pandect. Prof. P. <i>Hoc Rectore Pro-Electoratu decedit</i> <i>Fridericus Wilhelmus, Administrator</i> <i>haec tenus Septemviratus Saxon. in-</i> <i>eunte mense Octobr.</i>	405.
f. Luce: Illustriss. Dn. Dn. AUGUSTUS, Dux Saxoniz, postulatus Episcopus	Naum-

ANNO:

Naumburgensis & Zicensis, Land-
grav. Thuring. March. Misniae &c.
Christiani I. Fil. Christiani II. E-
lect. & Johann. Georg I. frater. Per
totum Ipse quingennium. Pro-Re-
ctor I. Ernestus Hettenbach, phil.
& Med. D. & Profess. Publ.

310.

1602. 1. Maij: Pro-Rector II. Georgius VVhecke-
rus, ph. & Med. D. & Phys. Prof. P.

367.

f. Luce: Pro-Rector III. David Rungius,
S. Th. Doct. & Profess. Publ. Hoc
Prorectore, Rectore v. ipso Magnifi-
centissimo, presentibus deniq; & Sere-
nissimi Electoris Delegatus, alijs, cele-
brata natalitia, b. c. Centesimus &
fund. prima Academie annus, idemq;
Jubileus, per aliquot dies.

251.

1603. 1. Maij: ProRector IV. Lucas Beckmann,
Hamburgens. J. U. D. & Prof. P.

352.

f. Luce: ProRector V. Ernestus Hetten-
bach, phil. & Med.D.& Profess. P.

180.

1604. 1. Maij. ProRector VI. Adam Theodorus
Siberus, Eloquent. Prof. P.

359.

f. Luce: ProRector VII. Leonhartus Hütt-
erus Ulmens. Th. D. & Prof. P.

242.

1605. 1. Maij. ProRector IX. Johannes Zanger,
J. C. Senior. & Decret. Prof. P.

257.

f. Luce: ProRector IX. Daniel Sennertus,
Vratislav. phil. & Med. D. & Pro-
fess. P.

217.

Anno

<i>Anno:</i>	<i>Inscriptio:</i>
1606. 1. Maij.	ProRector X. Melchior Jößelius, Dresdens. phil. & Med. D. & Ma- them. Prof. P. Idemq; hinc ab- eunte Rectore Magnificentissimo, Augusto &c. propriid. Cal. Junij, Rector.
	432-
<i>f. Luce.</i>	Wolfgangus Frantzius, Plavens. Th. Doct. & Prof. P.
	234-
1607. 1. Maij.	Bartholom. Reusnerus, Vratislav. J. U. D. & Pandect. Prof. P.
	309-
<i>f. Luce.</i>	Tobias Tandler, Torg. phil. & Med. D. & Prof. P.
	224-
1608. 1. Maij.	Fridericus Taubmann, Francus, Poeta & humanit. Profess.
	365.
<i>f. Luce:</i>	Johannes Försterus, Auribach. S. Th. D. & Prof. P.
	187.
1609 1. Maij:	Lucas Beckmann, Hamburg. J. U. D. & Prof. P.
	493-
<i>f. Luce:</i>	Ernestus Hettenbach, phil. & Med. D. Senior & Prof. P.
	196.
1610. 1. Maij:	M. Erasmus Schmid/ Delitianus, Græc Prof. & Alum. El. Inspector.
	422-
<i>f. Luce:</i>	Leonhardtus Hütterus, Ulmens. S. Theol. D. Prof. & Coll. Senior.
	331-
1611. 1. Maij:	Wolfgangus Hirschbach, Gotha- nus, J. U. D. & Codicis Prof. P. <i>Hoc</i> <i>Rectore mortuus est Christianus II.</i> <i>Dux-Elektor sel. m. d. 23. Junij.</i>
	362.
<i>f. Luce:</i>	Daniel Sennertus, Vratisl. phil. & Med. D. & Ptof. P.
	219.

Anno:	
1612. 1. Maij: M. Jacobus Martini, Halberst. Logicus Profess. P.	344-
f. Luce: Wolfgangus Franzius, Th. D. & Prof. P. Praepositus.	233-
1613. 1. Maij: Erasmus Virruhe / Torgensf. J. U. D. & Pandect. Profess. P.	276-
f. Luce: Tobias Tandler / Torgensf. phil. & Med. D. & Prof. P.	196
1614. 1. Maij: Johannes Wanckel, Histor. Prof. P.	561.
f. Luce: Balthasar Meisnerus, Dresd. S. Th. D. & Prof. P.	226-
1615. 1. Maij: Valent. Gvilielmus Försterus, J. U.D. & Profess. P.	460.
f. Luce: Dn. Emricus Thurzo, de Bettlenfallyva, Comes perpetuus & hæred. in Arva, &c. Palatini filius. ProRector Ernestus Hettenbach, Francis, ph. & Med. D. Prof. & Senior.	412.
1616. 1. Maij: Ambrosius Rhodius, Kemberg. ph. & Med. D. & Mathem. super P. P.	290.
f. Luce: Leonhartus Hütterus, S. Th. D. P. P. & Senior: & hoc demortuo d. 23. Octobr. Ambr. Rhodius, ExRector.	165
1617. 1. Maij: Barthol. Reusnerus, J. U. D. & P. P.	340.
f. Luce: Daniel Sennertus, Vratisl. phil. & Med. D. Prof. P. & Senior. Hoc Rectore solennitas Jubilei Evangelici Lutherani celebrata est, per aliquot dies.	287.
1618. 1. Maij: Augustus Buchnerus, Dresd. P. P.	789.
f. Luce: Wolfgang. Franzius, Th. D. P. P. & Praepositus.	305
	Annus

<i>Anno:</i>	<i>Inscripti:</i>
1619. 1. Maij: Lucas Beckman, J. U. D. Prof. P. Consiliari. Elect. &c.	329.
f. Luce: Wolfgang Schaller/Freiberg.ph. & Med. D. & Prof. P.	178.
1620. 1. Maij M. Reinholdus Franckenberger, Witteberg. Historiar. Prof. P.	424
f. Luca: Balthasar Meisnerus, Dresden. S. Th. D. & Prof. P.	279
1621. 1. Maij: Erasmus Vnruh/ J. U. D. & Prof. fels. P.	375
f. Luce: Gregorius Nymman, ph. & Med. D. & Prof. P.	158
1622. 1. Maij. Johannes Avenarius, J. U. Lic. & E- loq. P. P.	279.
f. Luca: Nicolaus Hunnius, Marpurgens. S. Th. D. & Prof. fels. P.	145
1623. 1. Maij. Jeremias Reusnerus, Leorin. Sil. J. U. D. & Prof. P.	357
f. Luce: Daniel Sennertus, Vratisl. D. Fac. Med. Prof. fels. & Senior.	241.
1624. 1. May: M. Laurent. Fabricius, Dantis. Ebr. Ling. Prof. P. & Senior.	215
f. Luce: Jacobus Martini, S. Th. D. & Prof. P.	124
1625 1. Maij: Conradus Carpzovius, J. U. D. & Prof. fels. Publ.	218
f. Luca: Wolfgang Schaller / ph. & Med. D. & Prof. P.	119
1626. 1. Maij. Georgius Wecker, ph. & Med. D. Phys. Prof. Publ.	96.
f. Luce: Balthasar Meisner, Th. D. & Prof. P. & hoc demortuo d. 29. Decembr.	
K. z	Georg.

	Georg. Wecker, Ex. Rector.	152-
1627. 1. Maij:	Gottfrid Reuter / Betterfeld. J. U. D. Prof. P. &c.	267,
	f. Luce: Gregorius Nyman, phil. & Med. D. & Prof. P.	121
1628. 1. Maij:	M. Erasmus Schmid / Græc. L. & Mathem. inf. P. P. Alumn. El. In- spector.	375
	f. Luce: Jacobus Martini, S. Theol. D. Prof. Publ. Senior & Præpositus.	183-
1629. 1. Maij:	Henningus Groß / J. U. D. & Pro- fess. Publ.	303-
	f. Luce: Daniel Sennertus, Vratisl. D. Fac. Med. Profess. & Senior, Seren. Sax. Elect. Medicus.	125
1630. 1. Maij:	Ambrosius Rhodius, Kemberg. ph. & Med. D. & Mathem. super. Pro- fess. P.	262-
	f. Luce: Wilhelm Lyserus, S.S. Th. Doct. & Profess. P.	149
1631. 1. Maij:	Johannes Strauch. Witteb. J. U. D. Prof. P. Ordinar. & Consiliar. El.	194-
	f. Luce: Gregor. Nymannus, ph. & Med. D. & Prof. P.	119-
1632. 1. Maij:	Augustus Buchnerus, Poësias & E- loq. Prof. Publ.	178-
	f. Luce: Dn. Gustavus, Gustavi Magni, Sve- corum, Gothorum & Vandalorum Regis, &c. Filius. Pro-Rector Jo- hannes Hülsemannus S. Th. D. &	
	Prof. P.	

Inscripti:

<i>anno:</i>	
1633.	<i>1. Maij:</i>
	Prof. P. & Dn. Gustavo hinc disce- dente d. 19. Januar. 1633. ipse Re- ctor
1633.	<i>1. Maij:</i>
	Jeremias Reusnerus, Leor. Sil. J. U. D. & Prof. P.
	<i>f. Luce:</i> Johan. Georg. Pelshofer, Græciens, Styrus, Med. D. & Prof. P.
1634.	<i>1. Maij:</i>
	M. Reinholdus Franckenberger, VVitteb. Histor. Prof. Pub.
	<i>f. Luce:</i> Jacobus Martini, S. Th. D. Prof. P. Colleg. Senior & Præpositus.
1635.	<i>1. Maij:</i>
	Conradus Carpzovius, J. U. D. Pro- fess. P. & Consiliar. El.
	<i>f. Luce:</i> Daniel Sennertus, Vratisl. D. Fa- cult. Med. Prof. & Senior, Sereniss. Sax. Elect. Medicus.
1636.	<i>1. Maij:</i>
	Johannes Scharffius, Croppenstad. S. Theol. Lic. Log. & Metaph. Prof. P.
	<i>f. Luce:</i> VVilhelmus Lyscrus, S. Th. Doct. Prof. P. Alumn. Elect. Inspector.
1637.	<i>1. Maij:</i>
	Henningus Groß/ J. U. D. Prof. P.
	<i>f. Luce:</i> Gregor. Nyman, phil. & Med. D. Prof. P. facult. Senior.
1638.	<i>1. Maij:</i>
	VVilhelmus Nigrinus, Cad. Bohe- mus, Moral. Prof. P.
	<i>f. Luce:</i> Johannes Hülsemannus, Th. Doct. Prof. Publ. & Alumn. El. Ephorus.
1639.	<i>1. May:</i>
	Johannes Strauchius, J. U. D. De- cret. Profess. Ordinarius & Consi-

Anno:

Inscripti:

	liarus Elect.	58.
f. Luce:	Marcus Banzerus, Augustano-Vindel. Med. D. Prof. Publ. & facult. Senior.	36.
1640. 1. Maii:	Johannes Sperling/Lauchâ Thuring. Phys. Prof. P.	98
f. Luce:	Jacobus Martini, S. Th.D. Prof.P. Colleg. Senior & Præpositus.	37.
1641. 1. Maii.	Christianus Taubmannus, J. U. D. & Profess. P.	119.
f. Luce:	Conrad Victor Schneider/ ph. & Med.D.& Prof.P.	67
1642. 1. Maij:	Christophorus Mottnagel/ Francis, Mathemat. sup. Prof. P.	170.
f. Luce:	VVilhelmus Lyserus, S.Th.D. Prof. P. Alum. El. Ephorus.	38
1643. 1. Maij:	Augustinus Strauch, J. U.D. Prof.P. & Consist. Eccles. Assessor.	155.
f. Luce:	Marcus Banzer, August. Vind. Med. Doct. Prof. P. & fac. Senior.	57
1644. 1. Maij.	Johannes Ericus Ostermannus, Græcar. liter. Profess. P.	144.
f. Luce:	Johannes Hülsemannus, Th.D. Profess. P. & Alumn. El. Ephorus.	77.
1645. 1. Maij:	Christophorus VVacke , Naumburg. J. U. D. Prof. Publ. &c.	149.
f. Luce:	Conrad. Victor Schneider, ph. & Med. D. & Prof.P.	119
1646. 1. Maij:	Nicolaus Pompejus, Lusat. Mathem. infer. Prof.P.	170.

Anno

<i>Anno :</i>	<i>Inscriptio:</i>
f. Luce: Jacobus Martini, S. Th. D. Prof. P. Colleg. Senior & Præpositus.	105.
1647. 1. Maij: Gottfrid Svevus, Leor. Sil. J. U. D. & Profess. P. &c.	250.
f. Luce: Marcus Banzerus, August. Med. D. Prof. P. & fac. Senior.	129.
1648. 1. Maij: Andreas Sennertus, VVitteberg. Sanct. & Orient. LL. Prof. P.	232.
f. Luce: VVilhelmus Lyserus, S. Th. Doct. Prof. P. Eccles. Cathedr. ing. Misn. & Coll. Theol. Decanus &c. & hoc demortuo d. 8. Febr. 1649. Andr. Sennertus, Ex-Rector.	167.
1649. 1. Maij: Jeremias Reusnerus, J. U. D. Decret. P. P. Ordinar. & Senior &c.	236.
f. Luce: Conrad Victor. Schneider / phil. & Med. Doct. & Prof. Publ.	130.
1650. 1. Maij: Michael VVendelerus, S. S. Theol. Lic. & Prof. P.	331
f. Luce: Johannes Scharffius, S. S. Theol. D. & Profess. Publ.	240.
1651. 1. Maij: Christianus Taubmannus, J. U. D. & Prof. Publ. &c.	266.
f. Luce: Michael Sennertus, Med. Doct. & Profess. P.	191.
1652. 1. Maij: Christianus Trentschius, Hayna- Misn. Log. & Metaph. Prof. P.	312.
f. Luce: Johannes Meisnerus, Torg. S. Th. D. & Prof. Publ. &c.	219.
1653. 1. Maij: Gottfrid Svevus, Leor. Sil. J. U. D. &	

<i>Anno:</i>	<i>Inscripti:</i>
	350.
D. & Prof. Publ. &c.	
<i>f. Luce:</i> Marcus Banzerus, Aug. Med. D.	
Profess. Publ. & fac. Senior.	246.
1654. 1. Maij: Augustus Buchnerus, Human.	
Liter. Prof. Publ. & Academ. Se-	
nior.	220.
<i>f. Luce:</i> Andreas Kunadus, S. Theol. D. Prof.	
Publ. Consist. Eccl. Assess. &c.	166.
1655. 1. Maij: Henricus Coselius, Pragens. Bohem.	
J. U. D. Pand. Prof. Publ. &c.	

Summa omnium Inscriptorum à primâ fun-
datione Academiz, usq; ad anni currentis
clio iō C LV. Calend. Majas, est ergo;
67625.

C A P. VII.

Decani Collegij Facultatis Philosophice in specie,
inde à fundatione Academie: nec non
Promotorum à singulis
numeris.

<i>Anno:</i>	<i>Promoti:</i>
1502. à die festo Luck, per semestre bybnum:	
Sigismundus Epp, artiū Magister & Theol.	
Baccalaur. Primus Facultatis Decanus.	14.
1503. à die 1. Maij, per semestre estidum: Dyonisius	
Bickel, Theolog. Baccalaur.	12.
	HIC

Anno:

gr.

Promotio:

*Huic successerunt per bytemem:
Casparus Grünhein, Th. Bacc.*

E

1504.	Thomas Köllin, Theol. Bacc.	9.
	Simon Duchikon, de Aussig,	8.
	Georg Zimmerman, Prutenus.	9.
1505.	Petrus Lupinus, Theol. Bacc.	13.
	Sebastianus Küchenmeister, Freiberg.	11.
1506.	Matthæus Beskau, J. U. Lic.	2.
	<i>Idem per bytemem.</i>	4.
1507.	Simon Stein, Medic. Baccal.	VAC.
	Andreas Bodenstein de Carlstad, Theol: Baccal.	5.
1508.	Nicolaus de Amsdorff, Theol. Baccal.	5.
	Chülian Reuter de Mellerstad.	5.
1509.	Cunradus König de Stutgard.	8.
	Matthæus Beskau, J. U. Lic.	4.
1510.	Sebastian Archimagirus, Freiberg.	8.
	Nicolaus de Amsdorff.	11.
1511.	Georgius Elner de Stafelstein, Theol. Bacc.	1.
	Johann Dölst de Feldkirchen, Theol. Bacc.	7.
1512.	Johan Stöb, alias Gungelin de Wangen.	VAC.
	Bartholom. Bernhard, Feldkirch, Theol: Baccal.	7.
1513.	Simon Heins, de Brug.	VAC.
	Otto Beckmann, de V Vartenberg	9.
1514.	Johann Reuber, Moguntinus J. U. Baccal.	VAC.
	Bonifacius de Rode, Zorvvig.	8.
1515.	Henricus Stackman, Brunsv.	VAC.
	Urbanus Sprecher, de Jessen.	7.

L

Anno:

<i>Nomen</i>	<i>§2.</i>	<i>Promotio:</i>
1516.	Jodocus Mörlin, de Feldkirch,	VAC.
	Sebastian Küchenmeister / Freib. Theol. L.	4-
1517.	Jacobus Premsel, Torg.	VAC.
	Johann Ferreomontanus, Theol. Bacc.	17-
1518.	Martinus Röser, Gechingensis.	VAC.
	Augustinus Schurff, de S. Gallo Constant. Med. Bacc.	14-
1519.	Nicasius Clajus, Herzberg. Theol. Bacc.	VAC.
	Georgius Elner, de Staffelstein.	17-
1520.	Johannes Dölst, Feldkirch.	VAC.
	Johannes Stöb, alias Gungelin.	16-
1521.	Johannes Reuber, J.U. Lic.	VAC.
	Henricus Stackmann / Med. Lic.	23-
1522.	Jacobus Postorains, Torgensis.	VAC.
	Martinus Roser.	4-
1523.	Laurentius Lyranus.	4-
	Johannes Agricola.	5-
1524.	Johannes Vollmar.	VAC.
1525.	Melchior Fendius, Nordling.	2-
1526.	Johannes Coccius, Lubec.	3-
1527.	Francius Vinnariensis.	2-
1528.	Jacobus Milichius.	6-
	[Videntur bisce annis parca fuisse promo- tiones, adeoq; incerti ali⁹ ali⁹, Decano- rum, partim ob turbas à Carlstadio mo- tas, partim propter pestem.]	
1529.	Chilianus Goldstein, per astatem.	13-
	Vitus Winsheimus, per bymen.	8-
1530.	Ambrosius Bernd.	6-
	Casparus Cruciger.	6-

Anno :

<i>Anno:</i>	<i>83.</i>	<i>Promotio:</i>
1531.	Georgius Brennerus.	4.
	Cunradus Lagus.	12.
1532.	Vitus Ammerbachius.	7.
	Vitus Dietrich, Norinberg.	7.
1533.	Johannes Saxo, Holsatus.	6.
	Wilhelmus Rivenus, Trajectinus.	9.
1534.	Alexander Alesius, Scotus.	11.
	Franciscus Burchardus.	12.
	&	•
	Promotore M. Philippo.	4.
1535.	Jacobus Milichius, per astatem.	6.
	Idem, per bymem.	9.
1536.	Melchior Fendius, Med. Lic.	6.
	Philippus Melanchthon.	14.
1537.	Ambrosius Bernd.	16.
	Vitus Winsheimius.	17.
1538.	Conradus Lagus.	18.
	Vitus Ammerbachius.	13.
1539.	Johannes Saxo.	20.
	Christianus Neumajer, Bavarus.	19.
1540.	Henricus Smedenstein, Lunebur.	22.
	Erasmus Reinholdus, Salfeld.	26.
1541.	Johannes Marcellus, Regiomont.	21.
	Georgius Joachim: Rheticus.	33.
1542.	Paulus Eberus, Kützingensis.	30.
	Christophorus Jonas, Prutenus.	31.
1543.	Andreas Aurifaber, Vratislav.	29.
	Erasmus Flockius, Norimberg.	38.
1544.	Guilielmus Ryvenus, Traject.	34.
	Johannes Durstenius.	39.

Anno:	84.	Promoti:
1545.	Johannes Aurifaber.	40-
	Johannes Stolsius, Witteberg.	39-
1546.	Johannes Stigelius.	33-
	Philippus Melanchthon.	VAC.
1547.	Idem Philippus Melanchthon, per inter- grum annum, tempore belli Carolini.	13-
1548.	Idem adhuc, per astatem.	25-
	Vitus Winshemius, per bymem.	43
	& altera promotione,	15-
1549.	Erasmus Reinholdus.	33-
	& altera promotione.	8-
	Johann Marcellus.	42-
1550.	Paulus Eberus, P. P.	50-
	Sebastianus Matthäus, Witteb.	45-
1551.	Lucas Hetzer, Torg.	40-
	Andreas Wesling, Osnabrug.	33-
1552.	Martinus Simon, Brandeb.	24-
	Idem Martinus Simon, per bymem.	VAC.
1553.	Sebastianus Theodorus Winshemius.	18
	Matthäus Blochinger, Witteberg.	30-
1554.	Casparus Peucerus, Budissinus P.P.	50-
	Casparus VVilhelmus, Hall.	44-
1555.	Valentinus Trutiger, Hall.	39-
	Antonius VValtherus, VVesal.	37-
1556.	Bartholomæus Lasan, Cygnæus.	35-
	Heinricus Paxmann, Lüneburg.	48-
1557.	Barthol. Kalfreuter / Cross.	35-
	Jacobus Lechnerus, Austr.	31-
1558.	Petrus Vincentius, Vratisl. P.P.	35-
	Paulus Dumerich, Hallens.	32-

Anno

<i>Anno:</i>		<i>85.</i>	<i>Premoti:</i>
1559.	Estromus Rudingerus, Papeberg.	P. P.	25.
	Matthias Gunderman, Francus.		48.
1560.	Casparus Cruciger, VVitteberg.	P. P.	33.
	Johannes Knorr, Francus.		47.
1561.	Eusebius Menius, Erfurd.	P. P.	29.
	Johannes Sturio, Variscus. Diac.		34.
1562.	Henricus Mollerus, Hamb.	P. P.	28.
	Johannes Major, Theol. D.	P. P.	50.
1563.	Hieronymus Osius, P. L.		40.
	Bartholomaeus Schönbörn / VVitteberg.		53.
1564.	Balthasar Rhau, Silesius.		38.
	Albertus Lemeiger, Hamburg.	P. P.	34.
1565.	VVolffgangus Zeisenus, Fuldens.		2L.
	Johannes Bugenhagen, VVitt.	P. P.	39.
1566.	Laurentius Dürenhöfer, Noriberg.	Diac.	38.
	Johannes Ferinarius, Novifor.		32.
1567.	Abrahamius VVernerus, Med. D.	P. P.	25.
	Sebast. Theodorus VVinsheimius, P.P.		43.
1568.	Christoph. Pezelius, Plaviens.		30.
	Matthäus Blochinger / VVitt.	P. P.	45.
1569.	Johannes Balduinus, VVitteb.		29.
	Estromus Rudingerus, P.P.		46.
1570.	Edo Hildericus, Frisius.		43.
	Eusebius Menius, P. P.		55.
1571.	Abdias Prætorius, Soldqveld.		34.
	Albertus Lemeiger, P. P.		57.
1572.	Martinus Salbach, VVitteberg.		37.
	Bartholomaeus Schönbörn / Med. Lie.		49.
1573.	Burchardus Matthäus, Witteberg.		35.
	Martin. Henricus, Sagan. P. R.		49.

<i>Anno:</i>	<i>86</i>	<i>Promoti:</i>
1574.	Andreas Schato, Torg. P. P.	26.
	Casparus Alteneich, Colon.	42.
1575.	Martin. Obendorfer, Rochlic.	36.
	Salomon Alberti, Norib. Med. D. P. P.	34.
1576.	Simon Siberus, Witteb. Diac.	24.
	Valentinus Schindlerus, Oderan. P.P.	26.
1577.	Cyriacus VVolfius, Huxar. Diac.	24.
	Conradus Bergius, Pomeran. P. P.	25.
1578.	Michael Reichard, Ratisbon. P. P.	31.
	Petrus Albinus, Nivemont. P. P.	28.
1579.	Calparus Strubius, VVitteb. P. P.	26.
	Valentin. Espich, Med. D. P. P.	39.
1580.	Balthasar Mencius, Nimec. Adjunct.	32.
	Nicolaus Thödenus, P. P.	31.
1581.	Bartholomaeus Tilemannus, Diac.	27.
	Andreas Franckenberger, P. P.	39.
1582.	Johannes Hagius, VVitteberg.	46.
	Johann Grunius, P. P.	28.
1583.	Leonhard. Etzlerus, Vratisl. Scholæ Moder.	33.
	Andreas Schato, Med. D. P. P.	33.
1584.	Ernestus Hettenbach, Francus.	31.
	Michael Reichard, P. P.	37.
1585.	Hieronymus Nyumannus, Torg.	29.
	Valentinus Schindlerus, P. P.	33.
1586.	Samuel Macrinus, Med. D.	35.
	Caspar. Strubius, Med. D. P. P.	37.
1587.	Simon Gronenbergius, Pomeranus.	38.
	Petrus Albinus, P. P.	53.
1588.	Anton. Evonymus, Carinth.	38.
	Petrus Otto, P. P.	34.

Anno

Anno:

87.

Promotus:

1589.	VVolfgangus Heylingerus, J. U. L.	31.
	Nicolaus Thödenus, P. P.	37.
1590.	Johannes Grunius, P. P.	28.
	Paulus Auleander, Nissenus, P. P.	32.
1591.	Albertus Voitus, Prussus, P. P.	24.
	Andreas Schato, D. & P. P.	15.
1592.	Augustinus Fridsius, VVitteberg.	23.
	Michael Reichard, P. P.	28.
1593.	Zacharias Beutherus, VVitteberg.	38.
	Petrus Otto, P. P.	54.
1594.	Caspar. Volheymerus, Torg. Med. D.	41.
	Johan Hagius, VVitteberg. P. P.	67.
1595.	Fridericus Tilemannus, VVitteberg.	26.
	Antonius Evonymus, P. P.	45.
1596.	VVolfgangus Frantzius, Theol. Lic.	48.
	Fridericus Tilemannus, J. U. D. P. P.	43.
1597.	Christianus Salbach, VVitteberg.	18.
	Laurentius Fabricius, Dantisc. P. P.	58.
1598.	Jacobus Cocus, Med. D.	33.
	Wolfgangus Franzius, Th. D. P. P.	40.
1599.	Georgius VVeckerus, Med. D. PP.	22.
	Adamus Theodorus Siberus, El. P. P.	28.
1600.	Martinus Helviginus, Siles. Adjunctus.	35.
	Melchior Jöstelius, Dresdens. Med. D. math. super P. P.	37.
1601.	Fridericus Taubmannus, Francus, Poët. P. P.	30.
	Erasmus Schmid, Delit. Grac. L. P. P.	35.
1602.	Andreas Ursinus, J. U. D. Adjunctus.	24.
	Laurentius Rhodomannus, Cherus. Hist. P. P. in panegyri seculari:	64.
	Idem, in promotione altera abjemata.	22.

Anno:

<i>Anno:</i>	<i>88.</i>	<i>Promotio:</i>
1603.	Martin Helvvigius, Phil. Pr. P.P.	34-
	Jacobus Martini, Halberstad. Log. P.P.	35-
1604.	Conradus Ruhel, VVitteb. Adjunct.	32-
	Laurentius Fabritius, Ebr. Ling. P.P.	40-
1605..	Georgius VVecker, Phys. P.P.	30-
	Adam Theodorus Siberus, El. P.P.	25-
1606.	Andreas Ursinus, J. U. D. Adjunct.	32-
	Melchior Jöstelius, Mathem. super. P.P.	32-
1607.	Fridericus Taubmannus, Poef. P.P.	35-
	Erasmus Schmid / Græc. L. P.P.	33-
1608.	Ambrosius Rhodius, Kemb. Adjunct.	26-
	Jacobus Martini, Log. P.P.	35-
1609.	Johannes Vanckel, Histor. P.P.	29-
	Henricus Velstenius, Phil. Pr. P.P.	34-
1610.	Ambrosius Rhodius, Kemb. Mathem. inf. P.P.	38-
	Laurentius Fabritius, Ebr. L. P.P.	56-
1611.	Georgius VVecker, Phys. P.P.	42-
	Adamus Theodorus Siberus, El. P.P.	32-
1612.	Fridericus Taubmannus, Poef. P.P.	29-
	Erasmus Schmid / Græc. Ling. P.P.	31-
1613.	Jacobus Martini, Log. & Ph. Pract. P.P.	23-
	Johan VVanckel, Histor. P.P.	26-
1614.	Ambrosius Rhodius, D. Math. super. P.P.	34-
	Johannes Rhodenberch, Poef. P.P.	44-
1615.	Laurentius Fabritius, Ebr. L. P.P.	33-
	Georgius VVecker, Phys. P.P.	46-
1616.	Ernestus Hettenbach, VVitt. Adjunct.	21-
	Erasmus Schmid, Gr. L. & Matth. inf. P.P.	36-
1617.	Jacobus Martini, Log. & Phil. Pr. P.P.	34-
	Ambrosius Rhodius, D. Math. super. P.P.	31-

Anno:

<i>Anno :</i>	89.	<i>Promoti:</i>
1618.	Georgius Gutkius, Col. March. Adjunct.	34.
	Augustus Buchnerus, Dresd. Poëf. P. P.	45.
1619.	Reinholdus Franckenberger, Witteb. Hist. P. P.	30.
	Johannes Avenarius, J. U. Lic. Or. P. P.	32.
1620.	Abrahamus Heineccius, Witt. Adjunct.	39.
	Laurent. Fabritius, Ebr. L. P. P.	34.
1621.	Georgius Weckerus, Phys. P. P.	29.
	Erasmus Schmid/Græc. L. & Math. inf. P. P.	41.
1622.	Ægidius Hunnius, Theol. Lic. Adjunct.	32.
	Jacobus Martini, Log. & Phil. Pr. P. P.	27.
1623.	Ambrosius Rhodius, Mathem. super. P. P.	17.
	Augustus Buchnerus, Pöef. P. P.	35.
1624.	Johannes Snöilshik, Lab. Carniol. Adjunct.	35.
	Reinholdus Franckenberger, Hist. P. P.	32.
1625.	Johannes Avenarius, J. U. Lic. Or. P. P.	25.
	Abrahamus Heineccius, Log. & Met. P. P.	20.
1626.	Joachimus Reichard, Witteb. Adjunct.	17.
	Fridericus Kornmann, Phil. Pr. P. P.	10.
1627.	Laurentius Fabritius, Ebr. L. P. P.	17.
	Georgius VVeckerus, Phys. P. P.	18.
1628.	Christianus Jentsch, Oschat. Adjunct.	16.
	Erasmus Schmid, Gr. L. & Math. inf. P. P.	22.
1629.	Ambrosius Rhodius, Math. super. P. P.	10.
	Augustus Buchnerus, Pöef. P. P.	24.
1630.	Christianus Reinhardus, VVitt. Adjunct.	22.
	Reinholdus Franckenberger, Hist. P. P.	21.
1631.	Johannes Avenarius, Lic. Or. P. P.	18.
	Johannes Scharff, Log. & Metaph. P. P.	19.
1632.	Nicolaus Zaphius, Thur. Adjunct.	14.
	VWilhelm Nigrinus, Phil. Pr. P. P.	23.

<i>Anno:</i>	<i>90.</i>	<i>Promoti:</i>
1633.	Martinus Trostius, Ebr. Ling. P. P	8-
	Erasmus Schmidt, Græc.L. & Math.inf.P.P.	12-
1634.	Gottfridt Olearius, Theol. D. Adjunct.	15.
	Augustus Buchnerus, Poëf. & Orat. P. P.	11.
1635.	Reinholdus Franckenberger, Hist. P. P.	8-
	Johannes Scharff, Theol. Lic. Log. & Metaph. P. P.	23.
1636.	Jacobus Weller, Th. D. & Prof. extraord. Ebr. L. ordinarius.	25-
	VVilhelmus Nigrinus, Phil. Pr. P. P.	8-
1637.	Johannes Sperling/ Physl. P. P.	5-
	Christoph. Nottnagel, Math. sup. P. P.	17.
1638.	Michael Schneider / Bitterf. Adjunct.	12.
	Jacobus Wellerus, Th. D. &c.	14.
1639.	Johan. Ericus Ostermann, Gr. L.P. P.	8.
	Nicolaus Pompejus, Mathem. infer. P.P.	9.
1640.	Andreas Sennertus, Ebr. L. P. P.	10.
	Augustus Buchnerus, Poëf. & El. P.P.	10.
1641.	Reinholdus Franckenberger, Hist. P. P.	11.
	Johan. Scharfius, Theol. Lic. Prof. extr. Log. & Metaph. Ord.	12.
1642.	Christianus Trenzschius, Hain. Adjunct.	12.
	Johannes Sperling/ Physl. P. P.	12.
1643.	Christoph. Nottnagel, Matth. sup. P. P.	14.
	Johannes Ericus Ostermann, Gr. L.P. P.	11.
1644.	Johann Christoph Seld, Franc. Adjunct.	11.
	Nicolaus Pompejus, Math.inf.P.P.	14.
1645.	Andreas Sennertus, Sanct. Ling. P. P.	9.
	Michael VVendelerus, Phil. Pr. P. P.	33.
1646.	Johannes Meisnerus, Torg. Adjunct.	17-
	Augustus Buchnerus, Poëf. & El. P. P.	19.

Anno:

<i>Anno:</i>	<i>91.</i>	<i>Promoti:</i>
1647.	Reinholdus Franckenberger, Hist.P.P.	20
	Johannes Schäffius, D. & P. P. &c.	25.
1648.	Constantinus Ziegra, Döbel:Adjunct.	21.
	Johannes Sperling/Phys.P.P.	17.
1649.	Christoph. Nett nagel/Math.sup.P.P.	20
	Johann. Ericus Ostermann, Gr. L.P.P.	22.
1650.	Fridericus Holzmann, Franc. Adjunct.	27.
	Nicolaus Pompejus, Math. inf. P. P.	25.
1651.	Andreas Sennertus, Sanct. & Orient. LL.P.P.	20.
	Michael Wendelerus, S.S.Theol.D.& Phil. •Pr. P. P.	47.
1652.	Andreas Qvenstädt, S.S.Theol. D. P. Extr. & Fac. Phil. Adj.	26
	Christianus Trenzschius, Log. & Met. P.P.	23.
1653.	Augustus Buchnerus, Prof. P. & Academ. Senior.	15.
	Reinholdus Franckenberger, Hist.P.P.	13.
1654.	Christianus Bilefeld / Lubec. Adjunct.	23.
	Johannes Sperling / Phys.P.P.	23.
1655.	Christophorus Nett nagel / Math.sup.Prof.P.	

Summa omnium Promotorum inde à funda-
tione primâ Academiz usq; huc:
5667.

C A P. VIII.

*Professores Philosophi Ordinarij in Specie:
inde à Philippo Melanchtone, &c.*

Nota: Suprà qvidem sub initium Cap. VI. conque-
sti sumus de incertitudine, sive potius difficultate,
qva se se nobis obtulit in Professorum Academ. cùm
in universum tūm atq; in specie etiam Collegij Facult.
Philosoph. numero, ordine atq; nominibus, & distin-
cte qvidem ac probè illis, eruendis, inde à primâ fun-
datione Academiae. Ideoq; hac vice, missis alijs a-
lijsq; atq; de industriâ, incipiendo à Philippo Mel-
anchtone, communi illo Præceptore Germaniz, eo-
rum tantum recensebimus nomina annorumq; se-
riem, qvi se notissimi tanquam nominis & celeber-
rimi nobis obtulerunt, annis ijsdemq; queis florue-
runt maximè, non æqvè semper quando in Corpus
Academ. fuerunt recepti. Seqvuntur E.

Philippus Melanchton, Germaniae communis
Præceptor: qvi huc venit, vocatus receptusq; anno
1518. primus idem Græcar. Liter. Lector.

Johannes Reuchlinus, vulgò aliàs & Capnio di-
ctus, Phorcencis, J. U. D. Com. Palat. Cæs. &c. Ebr. L.
Prof. P. discedit hinc anno 1521.

Johannes Försterus, Theol. D. Capnioni succe-
dit: 1521.

Vitus Ortelius, Winsheimius, Med. D. Græcar. Lit.
Prof. P. floret, ut Decanns, 1537.

Johannes Saxo, Holsatus: floret 1539.

Erasmus Reinholdus, Salfeldensis, Mathem.
Prof. P. 1540.

Johannes

Johannes Marcellus, Regiomontanus : 1541.

Georgius Joachimus Rheticus, Mathem. Prof.

P. 1541.

Matthias Flacius, Illyricus, Ebr. L. P. P. floret. 1546.

Paulus Eberus, Cützingensis, Ebr. L. Pr. P. 1550.

Sebastianus Theodorus Winsheimius, Math.
inf. P. P. 1553.

Casparus Peucerus, Budiss. 1554.

Petrus Vincentius, Vratislav. Orat. Log. & Phil.

Pr. P. P. floret 1558; receptus anno præced.

Esromus Rudingerus, Papebergeris. Phys. PP. 1559.

Casparus Crutiger, Wittebergens. 1560.

Eusebius Menius, Erfurd. Orat. Prof. P. 1561.

Henricus Mollerus, Hamburg. Ebr. L. Prof. P. 1562.

Johannes Major, Theol. D. 1562. receptus : 1560.

Albertus Lemeiger, Hamburg. Orat. P. P. 1564.

Johannes Bugenhagen, Witteberg. 1565. rece-
ptus : 1557.

Abrahamus Wernerus, Med. D. 1567.

Matthæus Blochinger, Witteberg. Math. infer.
& hinc Ebr. L. Prof. P. 1568.

Hieronymus Schaller, Noriberg. Med. D. Phys.
Prof. P. receptus : 1570.

Bartholomæus Schönborn, Med. Lic. Mathem.
Prof. P. flor. 1572.

Martinus Henricus, Sagan. 1573.

Salomon Alberti, Noriberg. Phys. P. P. 1575.

Valentinus Schindlerus, Odéranus, Ebr. Ling.

Prof. P. 1576. receptus : 1571.

Conradus Bergius, Pomer. Orat. P. P. 1577.

Petrus Albinus, Nivemont. Poet. P. P. 1578.

- Valentinus Espich, Med. D. Phys. P. P. 1579.
 Nicolaus Thödenus, Græc. L. P. P. 1580. receptus: 1576.
 Andreas Franckenberger, Memming. Orat. P. P. 1581. receptus: 1579.
 Johannes Grunius, Log. & Phil. Pr. P. P. 1582.
 Andreas Schato, Torg. Mathem. infer. & hinc Phys. P. P. 1583. receptus: 1574.
 Michael Reichard, Ratisb. Orat. P. P. 1584.
 Casparus Strubius, VVitreb. Math.inf. P. P. 1586.
 Petrus Otto, Magdeburg. Math. super. P. P. 1588.
 receptus: 1577.
 Paulus Auleander, Nissen. Log. & Metaph. P. P. 1590. receptus: 1588.
 Albertus Voitus, Prussus, Pöcs. P. P. 1591. receptus: 1588.
 Ernestus Hettenbach, Francus, Phys. P. P. receptus: 1592.
 Johannes Hagius, VVitreb. mathem. infer. P. P. receptus: 1592.
 Jacobus Furmannus, Libenvverd. Poës. & Gr. L. P. P. receptus: 1592.
 Johann: Georgius Volckmar, Lobenst. Var. Histor. Prof. P. receptus: 1593.
 Laurentius Fabricius, Dantiscanus, Ebr. L. Prof. P. receptus: 1593.
 Georgius VVeckerus, Eulenberg. Med. D. Phys. P. P. receptus: 1593.
 Adamus Theodorus Siberus, Or. Poës. & Græc. L. Prof. P. receptus 1593.

Antonius

Antonius Evonymus, Carinth. Log. & Phil. Pr.
Prof. P. flor. 1595.

Fridericus Tilemannus, VVitteberg. Histor.
Prof. P. receptus: 1595.

Melchior Jöstelius, Dresd. Mathem. super. P. P.
receptus: 1595.

Fridericus Taubmannus, Franc. Poet. P. P. recep-
tus: 1595.

Erasmus Schmid / Delitianus, Græc. L. & hinc
Math. inf. P. P. receptus: 1597.

Wolfgangus Frantzius, Th.D. Histor. Prof. P. re-
ceptus 1598.

Laurentius Rhodomannus, Stolberg. Hist. Prof.
P. receptus: 1601.

*Sequuntur nunc Ordine Inscripti receptiꝝ suo,
inde ab anno seculari:*

Martinus Helvwigius, Bolislav. Sil. succedit in
Profess. Philos. Pract. Antonio Evonymo, b.m. anno
1602. Febr. 24.

Jacobus Martini, Halberstad. succedit eidem An-
tonio Evonymo, in Profess. Log. & Metaph. 1602.
Jul. 22.

Tobias Tandlerus, Torg. Med. D. successor con-
stitutus est Johanni Hagio, in Prof. Math. inf. 1605.
Octobr. 10.

Johannes Wanckel, Kemberg. succedit in Histor.
Profess. Laurentio Rhodomanno, b. m. 1606. April. 27.

Henricus Velstenius, succedit in Prof. Ph. Pr.
Martino Helvwigio, Halberstadium discedenti, 1606.
April. 28.

Matthias Anomæus, Med. D. succedit in Prof. Math.inf. Tobiae Tandlero, in Colleg. Med. cooptato; 1607. Junij 14.

Ambrosius Rhodius, Kemberg. Fac. Phil. Adjunct. & Mathem. infer. Prof. extraord. succedit in Prof. Mathem. infer. ordinar. Matthiae Anomæo, in Austriam discedenti: 1609. Decembris 18.

Balthasar Meisnerus, Dresd. Theol. D. succedit in Prof. Phil. Pr. Henrico Velstenio, b.m. 1611. mens. Septembris.

Ambrosius Rhodius, Med. D. math. infer. P. P. succedit Melchiori Jöstelio, med. D. b. m. in Profess. Mathem. super. 1611. mens. Decembris.

Tobias Tilemannus succedit Ambrosio Rhodio in Prof. math. inf. 1611. mens. Decembris.

Johannes Rhodenburg, Antverpianus, successit in Prof. Poëf. Friderico Taubmanno, b.m. 1613. Julii ult.

Jacobus Martini Log. & Metaph. Prof. P. succedit & in Prof. Phil. Pract. Balthaseri Meisnero, in Colleg. Theol. cooptato, anno 1614. ineunte.

Erasmus Schnid / Græc. L. Prof. P. succedit & in Prof. math. infer. Tobiae Tilemanno, b.m. 1614.

Jeremias Spigelius, succedit in Prof. Orator. Adamo Theodoro Siberio, b. m. 1616. Cal. Martij.

Augustus Buchnerus, Dresd. succedit in Profess. Poëf. Johanni Rhodenburgio, Th. D. 1616. Martii 22.

Reinholdus Franckenberger, VVitteberg. succedit in Prof. Historiar. Johanni VVanckelio, b. m. 1616. Septembris 28.

Johannes Avenarius, J. U. Lic. successit in Prof. Orator. Jeremiæ Spiglio, discedenti Kembergam ad Preposituram, 1618. Febr. 27.

Abrahamus Heinoccius, VVitteberg. Fac. Ph.
Adj. succedit in Prof. Log. & Metaph. Jacobo Martini,
ad Profess. Theol. eyecto, 1623 Julij 31.

Johann. Müller, Vratisl. Fac. Ph. Adj. succedit eidē
Jacob. Martini, in alterā Profess. Phil. Pr. 1623. Julij. 31.

Fridericus Kornmannius, Vratil. Fac. Ph. Adj. suc-
cedit Johanni Müllero, Th. Lic. Lunæburgum ad Pa-
storatum vocato, 1625. mens. Januar.

Johannes Scharffius, Croppenstad. Fac. Phil. Ad-
junct. successor constituitur in Prof. Log. & Metaph.
Abrahamo Heinoccio, b. m. 1627. m. Junio.

Wilhelmus Nigrinus, Cadâ-Bohemus in Prof.
Ph. Pr. succedit Friderico Kornmanno, Th. Lic. Hal-
berstadium ad Pastoratum vocato : 1629. Febr. 13.

Martinus Trostius, Huxariensis, LL. Orient. Prof.
extraord. surrogatus est in locum Laurentij Fabritij,
Ebr. L. Prof. Ord. b. m. 1629. Junij 16.

Augustus Buchnerus, Poet. P. P. succedit & in
Profess. Orat. Johanni Avenario, J. U. Lic. &c. b. m.
1631. m. Januar.

Johannes Sperling, Lauchâ-Thur. succedit in
Prof. Phys. D. Georgio Weckero, b. m. 1634. Febr. 12.

Christophorø Nottnagelius, Francø succedit in Prof.
Math. super. D. Ambrosio Rhodio, b. m. 1634. Martij 28.

Jacobus Wellerus, Varisc. Theol. D. & Profess. e-
jusd. extraord. succedit in Profess. L. Sanctæ Martino
Trostio, b. m. 1636. m. Junio.

Johann. Ericus Ostermannus, Sorbig. Fac. Philo-
soph. Adjunct. succedit in Profess. L. Græc Erasmo
Schmidio, b. m. anno 1637. Novemb. 27.

Nicolaus Pompejus, Lusat. succedit eidem Era-
smo Schmidio, b. m. in Profess. Mathem. infer. 1637-
Novembr. 27.

Michaël Schneider/Bitterfeld. Adj. Facult. Phil.
successor constituitur in Prof. Phil. Pr. Wilhelmo Ni-
grino, b. m. 1638, Novembr. 5.

Johannes Scharffius, Theol. Lic. Log. & Metaph.
P. P. succedit & in Profess. Phil. Pr. Michaeli Schnei-
dero, b. m. 1639. m. Octobr.

Andreas Sennertus, VVitteberg. Facult. Philo-
soph. Adjunct. & Lingg. Oriental. Profess. extraordi-
nar. h.t. Decanus, successit in Profess. Sancte Ling. Oe-
diniarii D. Jacobo Wellerio, vocato Coadjutori Eccle-
siar. Brunsicens. 1640. Maij 30.

Michael Wendelerus, Annæbergæ-Misn. Fac. Phil.
Adjunct. successit in Prof. Philos. Pract. Johanni
Scharfio, Th. Lic. Log. & Metaph. P. P. nec non. S. S.
Theol. Extraordinario constituto. 1640. Octobr. 3.

Christianus Trentschius, Hayna-Misn. Fac. Phil.
Adjunct. succedit in Prof. Log. & metaph. D. Johanni
Scharffio, ad Profess. Theol. ordinari. evesto: 1649-
Junij 2.

Porrò Distinctæ ipsæ, ut de superfluo hac quasi ad-
damus, Professionum X. singularum (qvarum suprà
Cap. IV. pag. 42. & seq. mentionem fecimus) toti-
demq; Professorum in Philosophia Classes, nominat
aque numerus in specie hac sunt; ut sequun-
tur:

I. In Professione Oratoria.

- Petrus Vincentius, Vratislav.
 Eusebius Menius, Erfurd.
 Albertus Letmeiger, Hamburg.
 Conradus Bergius, Pomer.
 Andreas Franckenberger, Memming.
 Michael Reichard, Ratisbon.
 Adamus Theodorus Siberus.
 Jeremias Spigelius.
 Johannes Avenarius, J. U. L.
 Augustus Buchnerus, Dresden.

II. In Professione Poetar.

- Petrus Albinus, Nivemont.
 Albertus Voitus, Prussus.
 Jacobus Furmannus, Libenvverd.
 Adamus Theodorus Siberus.
 Fridericus Taubmannus, Francus.
 Johannes Rhodenburg, Antwerp.
 Augustus Buchnerus, Dresden.

III. In Profess. Grac. L.

- Vitus Ortelius VVinsheimius, Med. D.
 Nicolaus Thödenus, Ditmars.
 Jacobus Furmannus, Libenvv.
 Adamus Theodorus Siberus.
 Erasmus Schmidt, Delitianus.
 Johann. Ericus Ostermahnus, Sorbig.

IV. In Profess. Ebr. & Orient. LL.

- Johannes Reuchlinus, vulgo Capnio dictus,
 N. 2 Phorcensis

Phorcensis, J. U. D. Com. Pal. Cæſ. &c
 Johannes Försterus, Th. D. [Matthæi Au-
 Matthias Flacius, Illyricus. rogalli, sub an-
 Paulus Eberus, Citzingens. no 1529. sepius-
 Henricus Mollerus, Hamburg. culè sit mentio
 Matthæus Blochinger, VVitteb. à Johann. Ma-
 Valentinus Schindlerus, Ode- tbesio in Vir-
 ranus. B. Lutberi.]

Laurentius Fabricius, Dantiscanus.
 Martinus Trostius, Huxariens.
 Jacobus VVellerus, Th. D. &c.
 Andreas Sennertus, VVitteberg.

V. In Profess. Log. & Metaph.

Petrus Vincentius, Vratislav.
 Johannes Grunius.
 Paulus Auleander, Nyssens.
 Antonius Evonymus, Carinth.
 Jacobus Martini, Halberstad.
 Abrahamus Heineccius, VVitteb.
 Johannes Scharffius, Croppenstad.
 Christianus Trentschius, Haynå-Mis.

VI. In Profess. Physicæ.

Efromus Rüdingerus, Papeberg.
 Hieronymus Schaller / Noriberg. Med. D.
 Salomon Alberti, Noriberg. Med. D.
 Valentinus Espich, Med. D.
 Andreas Schatò, Torg. Med. D.
 Ernestus Hettenbach, Francus, Med. D.
 Georgius VVecker, Eulenb. Med. D.
 Johannes Sperling / Lauchå-Thur.

VII. In

VII. In Profess. Matbem. infer.

Georg. Joachimus Rheticus.
 Sebas. Theodorus VVinsheimius.
 Matthæus Blochinger , VVitteberg.
 Andreas Schato, Torgens.
 Caspar Strubius, VVitteberg.
 Johannes Hagius,VVitteberg.
 Tobias Tandlerus , Torg. med. D.
 Matthias Anomæus, Med. D.
 Ambrosius Rhodius, Kemberg.
 Tobias Tilemannus.
 Erasmus Schmid/ Delit.
 Nicolaus Pompejus , Lusat.

VIII. In Profess. Mathem. super,

Erasmus Reinholdus , Salfeldens.
 Casparus Peucerus , Budissin.
 Petrus Otto, Magdeburg.
 Melchior Jöstelius,Dresd. Med.D.
 Ambrosius Rhodius , Med. D.
 Christophorus Nottnagel/ Francus.

IX. In Profess. Phil. Pract.

Petrus Vincentius,Vratisl.
 Johannes Grunius.
 Antonius Evonymus, Carinth.
 Martinus Helvwigius,Boleslav.
 Henricus Velstenius.
 Balthasar Meisnerus, Dresd. Th. D.
 Jacobus Martini, Halberst.

Johannes Müller, Vratislav.
 Fridericus Kornmann, Vratisl.
 VVilhelmus Nigrinus, Cadà-Boh.
 Michael Schneider / Bitterfeld.
 Johannes Scharffius, Th. Lic.
 Michael VVendelerus, Annæberg.

- X. *In Profeß. Historiar.*
- Johann. Georg Volckmar, Lobenstein. Varisc.
 Fridericus Tilemann, VVitteberg. J.U.D.
 VVolffgangus Frantzius, Theol.D.
 Laurentitus Rhodomannus, Stolbergens.
 Johannes VVanckel, Kembergens.
 Reinholdus Franckenberger, Witteberg.

CAP. IX.

*Templo ad arcem Academicum in specie: nec non
visu notatuq; in eodem dignis qui-
busdam: alijs.*

Restat adhuc, ut anteqvam ad Institutum nostri Par-
 tem sive Librum alterum descendamus, qvi agit
 de Inscriptionib; VVittebergensib; in specie, men-
 tionem item faciamus, non immeritoq;, earundem
 rerum, qvæ cùm alibi, tûm verò ac præsertim in Tem-
 plo Cathedrali ad arcem Academicoq; ipso visu nota-
 tuq; se se digna offerunt. Enimvero de ejus funda-
 tione suprà qvidem Cap. I. aliquid saltim & ex parte
 dictum est. Fuit nimir. is, ejus fundator, primus, Ru-
 dolphus II. Primi Fil. (qvanqvam alij hunc Primum
 & parentem ipsum velint asserantq;) Bernhardi, cuius
 suprà

Suprà & Cap. I. sub init. mox facta mentio, ab nepos,
 Dux & Elect. Sax. qui acceptâ dono à Philippo pul-
 chro, Galliæ rege, (cui socius belli fuerat qvondam
 contrâ Edvardum III. Angliæ regem) inter alia spinâ
 qvadam ex coronâ Servatoris, ut credebatur tunc qvi-
 dem, allataq; eadem huc cum aliis Sanctorum reli-
 qvijs qvibusdam, primus templum vel facellum (Ca-
 pellam, ut & alijs vocant) in hoc loco omnium San-
 ctorum, (vel ut deinceps. & alibi legitur salutatum
 scriptumq; S. Venceslai Martyris & aliorum Sancto-
 rum, aliis item S. Ursulæ & undecies mille Virgin-
 num) fundavit: anno Christiano c15 CCC LX. (vi-
 deturq; id fuisse facellum, vel ejus certè pars, qvod in
 minori formâ versus occasum separatim quasi adhuc
 extat) Qvod postea, reversus ex itinere in Palæstinam
 ad loca sacra, pro religione illorum temporum, alla-
 tisq; præterea, collectisq; hinc inde; aliis variisq; San-
 ctorum reliquijs exoticisq;, (de qvibus qvædam saltim
 mox) Fridericus III. & sapiens, Academij hujus item
 fundator, redintegravit, ampliavit, immò planè de-
 novo extruxit ipse, indito eidem, vel retento potius,
 nomine veteri *Omnium Sanctorum*, sub hac qvâ ho-
 dienunc integrumq; extat adhuc splendorq; formâ:
 qvod factum fertur anno Domini: c15 CCCC XC.
 absolutum verò esse c15 CCCC XCIX. Templum
 ipsum in se se longitudinem excedit CCXXV. pedum,
 latum pedes L. nec ullis suffultum pilis, raro exem-
 plo, solâ concameratione constat.

In hoc ergo, ut ab ea parte qvæ ortum respicit &
 Altari sacra dicataq; est, incipiamus, primò sese offert
 Altare ipsum: & in hoc præcipue Tabula erecta picta,
 qvæ

qvæ duabus alis sive valvis clauditur. His apertis intrinsecus in medio tabula picta cernitur S.S. Trinitas Deus Pater in formâ עֶתְהֵיכָן יְהוָה antiqui dierum Dan. VII, 9. Deus Filius, in sinu hærens Patris, Jobann. I, 18. & Deus Spiritus S. sub specie columbae descendens super Christum, Mattb. III, 16. Luc. III, 22. Jobann. I, 32. qvos circumdat Angelorum infinita copia. In dextrâ alâ tabulae intrinsecus pictus cernitur S. Bartholomæus, Apostolus, quem pro more illorum temporum Fridericus sapiens, Elector sibi Patronum elegerat: ipse stans ad genua ejus seu latus, orans. In sinistrâ alâ vero Jacobus Compostellanus, Patronus hic Johannis, fratri & Electoris Sax: stans & ipse ad illius latus, orans quasi. Extrinsicus in alâ dextrâ Servator mundi, Jesus Christus, pictus cernitur cum suis discipulis: in sinistrâ B. Maria, mater ejus, cum alijs matronis quibusdam. Hoc Altare.

Supra ipsum longè CHRISTI Crucifixi Simulacrum ingens cernere est: artificiosè & subtiliter ex ligno fabricatum. Qvo viso imprimis Carolus V. Imperator, capto Electore Johanne Friderico, anno clc 15 XLVII, nec non factâ hujus jussu hinc deditio-ne Urbis Wittebergæ, hanc ingressus & in specie tem-plum hoc, totus ipse commotus dixisse fertur inter alia ad Sibyllam captivi Electoris conjugem, quam bono animo esse jus sit, & ad circumstantes reliquos: Longè aliter nibilominus se rem babere, quam sibi de Wittebergæ narratum.

Porrò jam post Altare Duo visuntur Lapidés sepulchrales, muro quidem ipsi inclusi, ambo ex templo Franciscanorum Cœnobij, cum alijs usibus quondam destinare-

destinaretur, anno cl^o 10 XLIV. ut suprà Cap.I. relatum, jussu Electoris, Johannis Friderici, huc delatis primus ipse imaginem exhibens Cunigundæ, filiæ Regis Poloniæ cujusdam, Uxor is verò Rudolphi I. Ducis & Electoris Saxoniz: alter sub habitu eqvitis caphracti effigiem exhibit Rudolphi II. Electoris, primi fundatoris ipsius in hoc loco facelli cujusdam, de quo suprà modò, unà cum Conjuge suâ, Annâ, indutâ ueste vel habitu lugubri, filia Balthasaris, Landgravij Thuringiz, Marchionis Misnijæ.

*Ante Altare recubant placidè inq; Domino, u-
terq; Elector & Duces Saxoniz, fratres germani, Fri-
dericus III. Sapiens & Johannes, animosus, Ille funda-
tor primus hujus Academiæ, nec non templi ipsius, ar-
cis, ut hodie extant, &c. ut non semel dictum. Ille, Fri-
deriens quidem, ad dextram, vel ante, præcisè, altare
ipsum, Johannes v. ad latus fratri dextrum: tumbis
corundem impositis cooperculis ex metallo, inscul-
ptisq; insignibus Elector, additis & Inscriptionibus
qvibusdam & carminibus, qvæ infrà dabimus Lib. II.
suo loco.*

Friderici porrò Statua ænea, ad vivum expressa, in
habitu Electorali, stricto ense, cernitur inclusa ad de-
xtram muro septentrionali, insignibus alijsq; circum-
data ipsa ornamentis: symbolo atque inter alia ejus:
**VERBUM. DOMINI. MANET. IN. AETER-
NUM.**

E regione in muro meridionali similis planè
Statua est ænea Johannis, fratris & Ducis-Electoris:
cum ijsdem insignibus, ornamentis nec non sym-
bolo.

Præterea juxta utramq; dictarum statuarum mox alia duæ cernuntur æneæ & ipsæ tabulæ, inauguratis literis: memoriaz item felicis, utriusq; Electoris: quærum Inscriptiones, carmina heroica, infrâ dabimus quoq; Lib. II. suo loco. Autor harum est Dn. Philippus Melanchthon, b. m.

Insuper non longè ex utraq; parte ad pilos murorum Statuæ corundem Electorum mormoreæ visuntur, habitu cataphractorum, super & injectis thoracis sub armaturâ paludamentis, hinc aurei, illinc pulucei & argentei coloris, in genua tamen prostratum ad orandum, complicatisq; manibus.

Auctores utrinq; notatarum Statuarum & tabularum fuerunt Johannes Elector, qvî fratri Friderico, & dein Johannes Fridericus, qvî parenti Johanni fœm. hæc pieratis, cujusdam & memoriaz sempiternæ ergo posuerunt.

Seqvuntur non procul ordine, sibiq; è regione positæ Imagines pictæ ad vivum & in justâ staturâ, Habitu episcopali vel sacerdotum, usitatoq; eodem in nostris regionibus, ad sepulchra eorundem B. B. Martini Lutheri & Philippi Melanchtonis, Dei Organorum illorum utrinq; selectissimorum, & qvorum operâ omnem propè lucem & huic non tantum Academiaz, sed & verè Christiano Orbis circumfudit. Utriusq; auctor monumenti fuit ex debito Academia.

Ad suggesti dextrum latus muro meridionali affixæ habentur duæ tabulæ: altera de pario ipsa marmore, arcolis distincta suis, satis elegans artificiisq; representans totius Passionis Dominicæ historiam, auspiciis comparata Friderici sapientis, Electoris, lat-

dati toties, anno clo Io XVIII. Cujus & effigies eisdem superimposita cernitur, cum hac inscriptione;
FRIDERICUS. III. DUX. SAXONIÆ. ELECTOR. HUJUS. TEMPLI. ET. ACADEMIAE. FUNDATOR. Altera tabula, in angulo muri, lignea effigiem exhibet B. Lutheri è suggestu concionatis, digitoq; CHRISTUM crucifixum pro nobis monstrantis: nec non Draconem infernalem, faucibus suis excipientem Papam Romanum, unâ cum rasâ turbâ suâ, cujuscunq; sortis: In honorem posita hæc fuit D. Lutheri: ejus Inscriptionem, Carmen heroicum, Vid. infrâ Lib. II. suo loco.

E regione suggesti porrò Exotica qvædam, ut sic dicam, videlicet: qvæ in itinere partem comparata religioso in Palæstinam ad loca sacra, pro more illorum temporum, anno clo CCCC XCIII. laudatissimus totiesq; memoratus Princeps-Elector Fridericus item heic deponi voluit, curavitq;

J. Spinæ Ceti binæ alicujus, portentosæ ipsæ herclè magnitudinis, catenis ferreis ad parietem revinctæ: cum hac inscriptione:

*Omnes terrigenæ prægrandem cernite Cete,
Bis septemq; pedum: Costa de latere tensa,
Cuncti potenter opus, non perscrutabile cibis,
Perspicuis undis sub talia monstra creavit.*

Wer ist von allen so ein finniger Mann/
Der Gottes Werk aufzurüden kann/
Wie Er über XIII. Fuß eins Walfischs Bradt
In dem durchsichtigen Wasser geschaffen hat.

II. Suprà hasce paullò Cornu prægrande albicans, nec non vermiculatum ex parte : taurorum maximi quale nullum sit ; instar cornu venatorij, ornatum loris , ita ut de collo suspendi possit : qvod vulgò dens Elephanti, aliis Lingula Gryphi habetur.

III. Superidem rursus Costa qvædam, ingentis sanè magnitudinis : qvam Hunni cujusdam seu Gigantis maxumi esse costam dicitant.

Suprà Templi portam ipsam porrò in littleo oblongo depicta conspicitur forma & longitudo Corporis Servatoris nostri, sindone involuti quasi, de monumento ejus Jerosolymis ipsæ desumptæ, & qvidem in duplo : primum ut anteriorem sui partem seu pronum ; hinc ut posteriorem vel supinam sindone involuta exhibeat : cum hac inscriptione :

*Disce homo cura salus matris spes unica Jesus,
Dum mille eruminas dum pius usq; tulit.*

*De cruce grata qvies mundum apprehendit Joseph
Syndone : cui corpus signa dedit Iacerum.*

*Non est credere mibi qvem spectas amice Viator,
Illiis at prefert hac tibi signa : Vale.*

Ad Suggesti sinistram sub fornice ipso, inter De-
genhardi Pfeffingeri & Henningi Godeni epitaphia-
qvondam cernere licuit tabulam artificiosissimam ,
(cujus vel idèò, licet absentis jam , fit adhuc mentio)
trium Regum' , ceu salutantur vulgo , cum Josepho ,
Mariâ & Jesulo inter ejus brachia hærente , stantibus
propè & ipsis bove asindiq; ad præsepe religatis , omni-
bus ingeniosissimè & ad stuporem depictis expressis-
qve : opus Alberti Dureri , Nurenbergensis , clarissimi
nomi-

nominis pictoris: sub anno cl^o I^o IV. Hanc tabu-
lam Rudolphus II. Imperator à Christiano II. Electo-
re anno cl^o I^o C III. sibi petiit, & assentiente Senatu
Academico etiam impetravit,

In ejus locum jam successit positaq; est Delinea-
tio chorographicā Palæstinæ sive Terræ sanctæ, descrip-
tio Jerosolymæ & monumenti sacri vel sepulchri
Servatoris nostri: vel immō potius, ut rectius dicam,
Peregrinatio universa Friderici III. & sapientis, Ele-
ctoris, toties laudati, suscepta ab ipso devotionis cu-
jusdam gratiā, pro more illorum temporū, anno
cl^o CCCC XCIII: ad dicta loca, in his obambulantis
& diligentissimè omnia quasi lustrantis: cum in-
scriptionibus locorum rerumq; gestarum ibidem
plerisq;.

Præterea notatu visuq; digna est tabula Captivi-
tatis & prehensionis Christi, Servatoris nostri, valvis
ipsa clausa duabus, juxta Sacrarii ostium ad dextram
mox; opus & ipsum; ut fertur, Alberti Dureri, eis
Nachtschlaf/vulgò: Christum in horto, Judam hunc
osculo excipientem, Petrum cum Malcho, & reli-
quam catervam faculas & arma tractantem, ipsam de-
niq; nigricantem noctem, artificio sanè singularissi-
mo repræsentans.

Item suprà Sacrarij ostium Tabula alia ejusdem
Dureri, ut fertur, valvis & ipsa clausa duabus: qvibus
apertis repræsentatur in medio ejus B. Maria cum Je-
sulo, angelisq; quibusdam, alijs: in valvâ dextrâ verð
Josephus, senex rugosus nōdosissq; admodum digitis:
in sinistra Juvenis qvidam (an Johannes Apostolus?)
totus nudus: omnia item artificij sanè singularis-

Deniq; notetur & adhuc in angulo muri septentrionalis, post cathedram, juxta januam editui, alia Tabula Lucæ Cranachij, (Lucas Mahler is ipse vulgo alias sic dictus) ut fertur, opus : representans S. S. Mariam & Elisabetham, aliasq; earundem agnatas matronas, cum pueris & puellis lusitantes : nec non hinc & inde, in extremitatibus duabus, Fridericum & Johannem, fratres Electores, adstantes orantesq; quæsi. Opus sanè & ipsum non contemnendum.

Cæteras seu Imagines seu tabulas pictas, quantitate & qualitate plures, nec artificij minoris, lubens heic & nunc prætero.

Enimvero nec prætereundæ planè silentio, quærum suprà mentio qvodammodo facta, Reliquie Sanctorum, in hoc ipso Templo qvondam honori omnium Sanctorum dicato dictoq; repertæ, notataq; hinc in peculiari libello impressoq; vel exscripto typis, apud archivum, qvod vocant, Academia, sub hac inscriptione: Die Zaigung des Hochlobwürdigen Hailigthums der Stiftkirchen aller Hailigen zu Wittenburg. Gedruckt alhier / im Jahr Christi 1509. Qvarum Summa: qvingvies mille, & qvinq; adhac, Ostensæq; fuere singulis annis qvondam eadem publicè feriâ secundâ post Dominicam, qvam vocant, Misericordias Domini. Harum qvasdam saltim ac notabiliores haud grave fuerit, nec de superfluo omnino, heic item adscriptissæ ; memoria ergo cuiusdam, & qvaliscunq; gratitudinis erga DEUM pro liberatione ex hac servitute, superstitione & plus quam Egyptiis tenebris, nec non commiserationis alicuius erga bonos & plus ultrâ pios, credulos potius, majores nostros

nostros. Et ha sunt reperiunturq; inter alias, in libello adducto.

Von dem Wasser / aus dem Grabe S. Walpurgis fliessende / i. Particul.

Von den Händtschuhen S. Kunigundæ, i. particul.

Von Berg Sinai / 3. particul.

Von S. Catharinen Milch / für Blut vergossen / i. particul.

Von den Eilftansendt Jungfräwen 1454. particul.

Von der Trepp / darunter S. Lazarus gelegen / i. particul.

Von seinen Gebein und Zahnen / etliche particul.

Von der Kappen S. Luchumini. i. partic.

Von S. Paulo/dem Einsiedler / i. part.

Von S. Thoma von Aquin , i. partic.

Von Schiff S. Nicolai, i. particul.

Von S. Ivone / i. particul.

Zwey ganze Gebein von den Zehntausend Rittern.

Von denen H. Cosmâ und Damiano, 8. particul.

Zwey Kinnbacken y von S. Pangratio und Bonifacio.

Ein Messer/damit das Heylighthmb S. Laurentij zu Prag getheilet / und derer Zeit noch geblütet hat.

Von den unschuldigen Kindern / 204. particul. darunter ihre Heute / ganze Häupter / Esieder / Arme / Beine / Finger.

Ein ganzer Leichnam von einem der unschuldigen Kinder.

Von Rüß aus dem glienden Ofen der drey Männer / 1. particul.

Von Kreuz Dismæ, des Schächers / 2. partic.

Von den Märterern Maccabæorum, 2. partic.

Von den Siebenschläferu / 15. partic.

Von dem Gebein S. Stephani / des ersten Märteres / 14. partic.

Von seinem Blut / 1. part. von Haupt und Arm / 2. part.

Von einem Stein / damit S. Stephanus ge-steiniget / 8. particul.

Ein ganz Haupt und Schwertt S. Mauriti.

Irem, von seiner Fahnen / Speer / Harnisch / etliche particul.

Von S. Christoph / den Grossen / etliche particul.

Von einer Kniestieben S. Marci, 1. partic.

Von den Solen der Schuh S. Thomæ, etliche particul.

Von der Taseln S. Johannis / 4 particul.

Die ganze Haut des Angesichts S. Bartholomæi.

Von Kreuz S. Andreæ, 11. particul.

Von seinem Rock / 1. particul.

Von S. Paulo und Timotheo / etliche part.

Von Gürtel S. Pauli / 1. particul.

Ein Glied vonder Ketten / daran S. Petrus gefangen gelegen.

Von seinen Rock und Stabe / etliche particul.

Vor

Von der Statt da der Herr Jesu geboren/
4. particul.

Von Lüchlein/ darin Er gebunden/ 1. partic.

Von der Krippen/Wiegen/ Hett/ Stroh/ da
Er gelegen/Gold und Myrrhen/ so ihm geschenket/
etliche particul.

Vom Berge/ darauff der Herr Christus ge-
fastet/ 4. particul.

Von der Statt/ da der Herr das Pater noster
geprediget/ 2. particul.

Vom Stein/ auff den der Herr Christus ge-
standen zu Jerusalem und gesprochen: Hier ist das
Mittel der Welt/ 1. particul.

Von den Stein/ da Er stand/ wie Er über Je-
rusalem weine/ 1. partic.

Von Stein/ von welchen Er auff den Esel ge-
stiegen/ 1. partic.

Von der Erden/ da Er gefangen/ etliche partic.

Von Himmelbrodt der Kinder Israel/ 1. partic.

Vom Tisch/ Item Tischtuch/ Brodt/ usf und
von welchen der Herr mit seinen Jüngern zu abende
gessen/ 1. partic.

Ein particul, von Gottesacker umb dreissig
Pfennig gekaufft/durumb Christus verrathen.

Von Stein/ da der Herr Christus blutigen
Schweiß geschwizet/ 1. part.

Von der Ruten Aarons, 3. partic.

Von der Ruten Mose/ 2. partic.

Vom Busch/ den Moses sahe brennen/ und
nicht verschret ward/ 1. part.

Vom Berg Calvaria 2. particul.

Vom Delberge / 2. particul.

Vom Tuch / damit der Herr den Jüngern die
Füsse getrucknet / 1. particul.

Von Kleide Christi / 1. particul.

Von ungenehmen Rock / 1. particul.

Von Purpurgewand / 1. particul.

Von weissen Kleide / in welchen der Herr von
Herode verspottet wardt / 3. particul.

Von Schweistuch des Herrn / 3. particul.

Vom Barth des Herrn Jesu / 1. particul.

Vom Keil / damit das Kreuz Christi eingez
pflockt / 1. particul.

Von der Scule / daran Er gesteupet / 2. articul.

Vom Strick / damit Er gebunden / 1. particul.

Von der Ruten / darmit Er gesteupet / 1. artic.

Vom Schwanz / durch welchen Er getrem
det / 2. particul.

Acht ganze Dornen / von der Kron des
Herrn Jesu.

Ein gross particul von ein Nagel / so dem Herrn
Jesu durch Hände oder Füsse geschlagen.

Etliche particul von h. Kreuz.

Vom Stein / so auf Christi Grab gelegen /
1. particul.

Vom Stein / von welchen der Herr Christus
gen Himmel gefahren / 4. particul.

Ac tandem concluditur: **S**ancta Samma
rum aller particul: **F**ünff Tausend und fimm partic
ul. Von jeglichen particul hundert Tag Abplatz.
Seund VIII. Gänge: hat jeglicher Gang insondere
heit

heit hundert Tage und ein Careu Absblas. Selig sind die sich des theilhaftig machen.

Postremum, de Templo parochiali s. Oppidano, qvondam B. Virg. Mariae sacro, aliquid forte adhuc dicendum quoque erat: præsertim visu item notatuque dignis in eodem. Hoc quo tempore condit cœperit primum haud æquè certum est: ex ejus stricturâ nihilominus apparet, non uno eodemq; id exædificatum tempore fuisse: reperatumq; non nihil est, videatur immò certè ampliatum ex eâ parte qvæ ortum respicit, anno 1100 LXX. ut testatur scriptura contrâ murum facta meridionalem, planè sub tecto. Quo & in loco Insigne, ex lapide, (qvod obiter) Scrofa, delitiae lususq; Judæorum aliquot, cum hac inscriptione: RABBINI : SCHEMHAMPHORAS : in honorem, scilicet, collocata huce orundem: ut qvorum non parva olim & heic fuit inhabitantium copia: (unde plateæ nomina item alterius adhuc) hodie verò nulli omnino in toto Electoratu & Ducatu Saxonico recteq; tolerantur. Hæc illa.

Jam in hoc templo notata digna hæc fere sunt pauca: I. Altare, in cujus tabulâ erectâ repræsentatur ad vivum B. Mart. Lutherus, stans in suggestu, digitumq; intendens in Christum crucifixum: hinc Philippus Melanchton, administrans baptismum: porrè Johannes Bugenhagius, Pomeranus, confitentes alios pœnitentesq; absolvens, imponitentes verò ejiciens. In imagine Lutheri deniq; notetur, hanc pereussam bis videri, ex insolentiâ, pugione, semel in collum, hinc circa umbilicum, à milite qvodam olim, ut fertur, Hispano, tempore capti à Carolo V. Imper. Johannis

Friderici, Electoris, & hinc deditio[n]e facta Wittebergæ, anno cl[ass]o 15 XLVII: qui tamen, ut vicissim addunt alii, justas ex mandato Cæsar[is] ideo poenæ dedecrit: de quo tamen, posteriori, nobis non satis constat.

II. Monumentum, prope altare ad sinistram Martini Polichij, Mellerstadii, Primi Academæ Rectoris. Cujus effigies Saxo incisa sepulchrali conspicitur: epitaphium verò orichalceum sive æneum muro inclusum orientali: qvorum inscriptiones infra dabimus, Lib. II. suo loco.

III. Monumentum, ibidem loci, Udalrici Erbar[um] Rectoris Academ. XX. à nobili qvodam Herbiopolensi trucidati anno, cl[ass]o 15 XII. cujus suprà inter Rectores Acad. facta mentio, pag. 58. Cujus item effigies expressa cernitur in saxo sepulchrali, appositis duobus suprà caput sceptris, Academici Magistratus insignibus: nec non epitaphii loco lamina ænea eidem insita muro orientali: cujus & inscriptionem vide infrà, suo loco.

Deniq[ue] notentur & adhuc Icones aliquot, ad vivum, Episcoporum hujus loci seu Ecclesie, Superintendentes & Pastores qui vocantur alijs & vulgo, ad dextrum aræ latus: & hi sunt ordine sex:

Casparus Eberhardi, Theol. D. obiit: 1575. Octobr. 21.

Polycarpus Lyserus, D. obiit: 1610, Febr. 22.

Ægidius Hunnius, D. obiit: 1603. April. 4.

Georgius Mylius, D. obiit: 1607.

Fridericus Balduinus, D. obiit: 1627, Mayt.

Paulus Röberus, D. obiit: 1651, Martij 18.

CAP. X. & Ult.

ἈνδρεΦαλάιωσις breviuscula & Chronologica
Superiorum plerorumq; Dictorum in Capp. pree-
ced. de VVittebergā, & Academiā heic fun-
datā, usq; buc: ὡς ἐν τύπῳ ἡ
συνόψει, &c.

Anno Domini:

120. Calegia Claud, Ptolomzi floret, tempori-
bus El. Adriani, Imperat. nec non Wittekindi
I. Germanor. Regis: qvæ à nonnullis habetur
Witteberga nostra: qvod probatur ipsis à situ,
elevatione poli, h. c, latitudine, nec non longi-
tudine, ijsdcni, sere.
780. Condita adstruitur Wittebergā à Wittekin-
do II. cognom. Magno, rege Germanorum po-
stremo & primo Saxoniæ Duce, &c.
- Arx regia & hinc Electoralis primū condita
& ipsa vel inchoata creditur à laudato Witte-
kindo magno, anno eodem.
807. Absoluta eadem à Wittekindo III. & filio,
Duce Saxoniæ, &c.
1180. Sedem Electoralem primus heic sibi fixit
Bernhardus Anhaltinus, Alberti Ursi Fil. Dux-
Elector Saxoniæ primus ex familiâ Anhaltino-
rum: unā cum posteris suis illustrissimis.
1218. Franciscanorum Cœnobium & Templum
fundatur ab Helenā, Alberti I. Bernhardi filij,

- Ducis & Electoris Saxon. Conjugē: qvæ obijt
1273. sepulta in hoc ipso templo.
1360. Templi Cathedralis ad arcem sive omnium
Sanctorum fundamenta jecit, extructo ibidem
loci Sacello primū, Capellā ut vocant aliás,
constitutoq; Collegio Canonicorum, Rudol-
phus II. Primis fil. Bernhardi abnepos, Dux-Ele-
ctor Sax: qvi obijt 1370. sepultus in templo
Franciscanorum.
1423. Dignitas Electoralis, unā cum Electoratus, Sa-
xoniā superiori & Wittebergā ab Anhaltinis
(fato functis omnibus ac singulis, penes qvos
qvidem tunc Electoratus erat) ad Landgravios
Thuringiæ & Marchiones Misniæ transfertur:
& in specie Fridericum I. cognom. Bellicosum.
1490. Fridericus III. cognom. Sapiens, Ernesti fil.
Friderici II. nepos, Frider. I. pronepos, Dux-Ele-
ctor Saxon. successivè & Albim ponte sternit
publicio, Civitatem reparat & exornat, & Arcem
Templumq; eidem contiguum, Cathedrale o-
mniumq; Sanctorum, redintegrat, vel potius de
novo extruit planè idem, ut hodie adhuc ex-
tant.
1493. Idem, devotionis ergo, hinc interea in Palæ-
stinam, pro more illorum temporum, ad loca
sacra proficiscitur: reversusq; domum varia
exotica, præsertim v. reliquias Sanctorum huc
ad fert, templo laudatoq; dicat infertq;.
1502. Idem Fridericus III. Elector Cœnobium &
templum fratrum S. Augustini ad portam Elistr.
condit & extruit

Idem

Idem Studium generale aliquod, sive Universitatem, ut vocant, vel Academiam heic loci fundat primum, die f. Lucae h. e. XVIII. Octobr. Item: Collegium Friderici, de suo nomine sic dictum; Imperante D. Maximiliano I. Cæs. Rectore v. primo Martino Polichio, Mellerstadio Franco, &c.

1506. Academia transfertur propter pestem Hertzbergam mens. Julio; reversa iterum huc sub finem hujus anni.

1508. Martinus Lutherus Erfordiâ huc venit, vocatus ad docendum.

1512. Udalricus Erbar. / Med. D. &c. Rector Acad. XX. à nobili qvodam Herbipolensi trucidatur, in eunte mense Octobr. Homicida vicissim mox capite plectitur publicè in foro.

Martinus Lutherus Doctoris insignitur heic titulo graduq; d. festo Lucae, Acad. natali.

1517. Mart. Lutherus contra abusus & superstitiones Papisticas, in specie Tezelij, monachi, indalgentiarū forum disputat, thesibus aliquot, XCV. valvis templi ad Arcem affixis, prid. omn. Sanctorum. Seqvente v. anno in Comitijs Augustanis sese silit coram Cardinale Cajetano.

1518. Philippus Melanchton huc venit, vocatus incorporatusq; huic Academiæ: ut Lector primus Græcæ Lingvæ.

1522. Tumultus Carolstadiani huic carent loci, ab ipso Carolstadio: ejectis ex templo imaginibus: schola puerorum in macellum convertitur panarium: ipse deniq; fit rusticus.

Die

1525. Die V. Maij, moritur Fridericus III. & Sapiens, Elector Sax. fundator hujus Academiz fel. mem. sepeliturq; hec in templo ad arcem Cathedrali sive omn. Sanctorum.
1527. Academia transfertur propter pestem Jenam, m. Augusto; reversa huc iterum anno sequente, m. Aprili.
1530. Confessio Ecclesiarum Saxonicarum, Augustana dicta, Augustae Carolo V. Imperatori exhibetur.
1532. Die XVI. Augusti, moritur Johannes, animosus, Elector Sax. fel. m. sepeliturq; hec in templo ad arcem Cathedrali.
1535. Academia iterum ob pestem transfertur Jenam, ad tempus aliquod.
1542. Witteberga à Johanne Friderico, Electore, de novo munitur (contrahitur itemq; paulo, ab eâ parte versus ortum) aggere seu vallo & fossâ, nec non duplice circumdatur muro latericio.
1544. Templum Franciscanorum Cœnobij mutatur in granarium, necessitudinis ergo cujusdam: ipsum Cœnobium verò in Ptochodochium convertitur.
1546. Die Concordia h.e. XVIII. Febr. moritur in Domino D. Martinus Lutherus Islebij, Mansfeldior: delatus huc, Wittebergam, d. XXII. sepultusq; in templo ad arcem Academico.
Eodem anno adhuc Turrium quatuor, ad arcem nempe & templi parochialis fastigia removentur, in eventum & metu obsidionis cujusdam, Suburbia item, horti &c. diruuntur.

1547. Johan-

1547. Johannes Fridericus, Elector, cogn. Constan^s
in prælio capitur à Carolo V. Imperat. propè
Mülbergam, Domin. Misericord. Domini, h.c.
XXIV. Aprilis.

Witteberga ob sidetur à Carolo, Cæs. à d. IV.
Maij: dedita XXIII. ejusd. Ceditq; cum toto E-
lectoratu, dignitateq; ipsā hac Electorali, Mau-
ritio, Johannis Friderici agnato , Duci nec non
deinceps Electori Saxon.

1552. Academia propter pestem transfertur Tor-
gam, ad tempus aliquod.

1553. Die XI. Julij moritur Mauritius, magnani-
mus cognom. Dux & Elector Saxoniz, fel. mem-
succeditq; eidem frater, Augustus &c.

1555. Fastigia Turrium templi parochialis sive op-
pidani reparantur, mutata eadem in octogona:
absoluta anno 1556.

1558. Fastigia Turrium ad Arcem item reparantur
denud.

1560. Philippus Melanchton moritur d. XIX. A-
prilis: sepeliturq; in templo ad arcē Academicō.

1564. Schola Oppidana exædificatur.

Item: Coenobium Augustinianum ad por-
tam Elystr, hinc Domus B. Lutheri & hæredum
ejus comparatur ceditq; Academiæ. Pars anti-
ca ejusdem, hodie Collegiū Augusti, ab eodē El.
de novo item exædificatur, in usum Academiæ.

1570. Templum parochiale sive oppidanum re-
dintegratur ex parte, restauratur, ampliatur.

1586. Die XI. Februar. moritur Augustus pacificus
cognom.

cognom. Dux-Elector Saxon. fel. mem. succedit
que eidem filius, Christianus I. &c.

Eodem anno adhuc & seqq. motus cententur
Sacramentariorum heic loci, nec non alibi per
Electoratum : Berengerianā renovatā interpo-
lataq; hæresi de S. Coenā, &c.

- 1591. Die XXV. Septembr. moritur Christianus I.
Dux Elector, f. m. eidemq; succedit Administrat-
tor tanquam Septenviratus & Pro-Elector Saxo-
niæ Fridericus Wilhelmus, Sax. Dux, agnatus.
- 1601. Idem Fridericus Wilhelmus, &c. Pro-Ele-
ctoratu decegit, in eunte mense Octobr. & fit E-
lector Sax. Christianus II. Primi fil. &c.
- 1602. Academia Wittenbergensis primum Centesi-
num suum, natalem tanquam & Jubileum, an-
num celebrat, per aliquot dies.
- 1611. Die XXIII. Junij moritur Christianus II. Dux-
Elector Sax. fel. m. Eidemq; succedit frater Jo-
hannes Georgius, &c. Qui Vivat!
- 1617. Solennitas Jubilæi Evangelici-Lutherani
celebrata est, per aliquot dies : Rector D. Dan.
Sennero, b. m. Parente.
- 1648. Pax aurea restituitur, post bellum infelicitatis.
annorum XXX. Germaniæ patriæq; dulciss. qvo
ipso anno Rectoratum Academ. gesse ego Auctor.
Deo Laus, honor, gloria!

APPENDIX.

*I. GENEALOGIA Ducum & Electorum
Saxon. è familiâ Principum Anhaltinorum &c.*

BERNHARDUS, Alberti Ursi, Comitis Ascaniæ & Principis Anhaltini Fil. primus fit ex hac familiâ Elector Sax. anno 1180. Moritur: 1212.

ALBERTUS I. Bernhardi Fil. Elector, moritur anno: 1260.

ALBERTUS II. Primi Fil. Elect. moritur: 1297.

RUDOLPHUS I. Alberti II. Fil. Elect. moritur: 1356.

RUDOLPHUS II. Rudolphi I. Fil. Elector, moritur anno: 1370. juxta alios: 1385.

WENCESLAUS, Rudolphi II. Fil. Elect. moritur, anno 1402.

RUDOLPHUS III. Wenceslai Fil. Elect. moritur: 1419.

ALBERTUS III. Rudolphi III. Frater, Elector ex hac familiâ Ultimus, moritur: 1422.

*II. GENEALOGIA Ducum & Electorum
Saxon. Illustriss. è Landgravijs Thuringie & Marchio-
nibus Misniae, &c.*

FRIDERICUS I. cognom. *Bellcosus*, Fridericorum, Strenui fil. Severi nepos, Animosi vel magnanimi & cum admorsâ genâ pronepos, &c. Landgravius Thuringia, Marchio Misnia &c. (fundator, an: 1409. Acad. Lipsiensis) primus fit ex hac familiâ Dux Elector Saxon, anno 1422. vel 23. moritur: 1428.

FRIDERICUS II. Primi Fil. cogn. *Placidus*, Dux & Elector Saxon. II. seqvitur anno 1428.

ERNESTUS, Frider. II. Fil. Dux & Elector Saxon. III. anno 1464.

FRIDERICUS III.
Ernesti Fil. cogn. *Sapiens*, (fundator Academ. Witteberg.) Dux-Elect. Sax. IV. an. 1486.

JOHANNES, Frider. III, frater, cogn. *Animosus*, Dux-Elect. Saxon. V. anno 1525.

JOHANN. FRIDERICUS, Johann. Fil. cogn. *Constans*, Dux-Elector Sax. VI. anno 1532.

ALBERTUS, Frider. II. Fil. Dux Saxoniz, cognom. magnanimus, dextera manus Imperii, alter Rolandus, Hector German. floret ann: 1471.

GEORGIUS, Alberti Fil. Dux Saxon. Relig. Pontificia defensor acerrimus, moritur anno 1539.

HEINRICUS, Georgius frater, Dux Saxon. Evangelij defensor opt. max. moritur anno 1541.

MAURITIUS, Heintici Fil. cogn. *Magnanimus*, Dux & Elector Saxon. VII. fit anno 1548.

AUGUSTUS, Mauritijs frater, cogn. *Pacificus*, Dux-Elector Saxon. VIII. an: 1553.

CHRISTIANUS I. Augusti Fil. Dux-Elect. Sax. IX. an: 1586.

CHRISTIANUS II. Primi Fil. Dux-Elector Saxon. X. anno. 1601.

JOHANN. GEORGIUS, Christian. II. frater, I. Fil. Dux-Elector Saxon. XI. an: 1611. Qvi Vivat!

LIBER. II.

INSCRIPTIONES Hic sifit, hoc est, monumenta, epitaphia, alia notabiliora legiq; digna maximè, (non omnia) in hac seu Wittebergā urbe seu Academiā, Virorum personarumq; Illustriſimorum, Illuſtrium Clarissi- morumq; , qui vel genere, vel ingenio item maxime- qve, h.e. arte & doctrinā scriptisq; suis famam & glo- riam qvandam huic Civitati, præsertim v. Academiæ compararunt. Ordine hæc dabimus, qvot qvot eo- sundem habere potuimus: (observato præcipue illo annorum ſive ætatis, haud dignitatis, ut & hoc ſcias, Benev. Lector) incipiendo à Templo Cœnobij Fran- ciscanorum, de qvo ſuprà mox Cap. I. pag. 7. & 11. & impr. Cap. III. pag. 28. seq. antiquiſimo facilè illo, claroq; à XX. personis Illuſtriſs. Electoribus & Duci- bus Saxon. ex familiā Anhaltinorum, eorundemq; Conjugib; alijs.

CAP. I.

Inſcriptiones ſiftit Templi Cœnobij Fran- ciscanorum.

Helena, Ducissa Saxoniæ, Elec. Ux.

ANNO. M. CC. LXXIII. VIII. ID. SEPTEMBRIS.
OBIIT. DOMINA. HELENA. CONJUNX.
ALBERTI. I. DUCIS. SAXONIÆ. ELECTOR.
FILIA. DUCIS. OTTONIS. DE. BRUNSVIG.
FUNDATRIX. HUJUS. COENOBII.

Johannes, Dux Sax.

JOHANNES. DUX. SAXONIÆ. FRATER.
DOMINORUM DE LAUENBORG. OBIIT.
ANNO. M. CC. LXXXII. III. CALENDAS AU-
GUSTI.

Albertus II. Elector Sax.

ANNO. M. CC. XCVII. OBIIT. ALBERTUS.
II. DUX. SAXONIÆ. ET. ELECTOR.

Hagne, Duciss. Sax. El. Ux.

DOMINA. HAGNÆ. UXOR. ALBERT I. II.
DUCIS. SAXONIÆ. FILIA. IMPERAT.
RODOLPHI. MORTUA. EST. M. CCC. XXII.

Wenceslaus, Dux Sax.

ANNO. M. CCC. XXVII. XVII. MARTI. MORTUUS.
EST. WENCESLAUS. DUX. SAXONIÆ.

Jutta, Ducissa. Sax. Elec. Ux.

ANNO. M. CCC. XXVIII. MORTUA. EST.
DN. JUTTA. DUCISSA. SAXONIÆ. RODOLPHI.
I. CONJUNX. FILIA. MARCHIONIS. OTTONIS.
LONGI. MATER. DUCUM. SAXONIÆ. ALBER-
TI. OTTONIS. JOHANNIS. ET. RODOLPHI.

Albertus, Dux Sax.

ANNO. M. CCC. XXIX. IV. APRILIS. MORTUUS.
EST. DUX. SAXONIÆ. ALBERTUS. FILIUS. RO-
DOLPHI. I. ELECT. SAXONIÆ. NATU. MA-
XIMUS.

Kunigunda, Ducissa Sax. El. Ux.

ANNO. M. CCC. XXXI. IX. APRILIS. MORTUA. EST. DUCISSA. KUNIGUNDA. FILIA. REGIS. CRACOVIE. UXOR. SECUNDA. DUCIS. RODOLPHI.

Hagne, Ducissa Sax.

ANNO. M. CCC. XLIII. IX. MAIE. MORTUA. EST. DOMINA. HAGNE. DUCISSA. SAXONIE. QVÆ. FUIT. SOROR. COMITIS. DE. LINDAW. UXOR. RODOLPHI. DUCIS. SAXONIAE. III. MATER. DUCIS. WENCESLAI.

Otto, Dux Sax.

ANNO. M. CCC. L. TERTIA. FERIA. PASCHÆ. MORTUUS. EST. OTTO. DUX. SAXONIE.

Elisabetha, Ducissa Sax.

ANNO. M. CCC. LIII. MORTUA. EST. DOMINA. ELISABETH. RODOLPHI. JUNIORIS. DUCIS. SAX. FILIA.

Rudolphus I. Elector Sax.

ANNO. M. CCC. LVI. XII. MARTII. MORTUUS. EST. RODOLPHUS. SENIOR. DUX. SAXON. ELECTOR.

Rudolphus II. Elector Sax.

ANNO. M. CCC. LXX. VI. DECEMBRIS. OBIIT. RODOLPHUS. II. DUX. SAXON. ELECTOR.

Elisabetha, Ducissa Sax.

ANNO. M. CCC. LXXIII. MORTUA. EST. ELISABETH. DUCISSA. SAXON. UXOR. RODOLPHI.

Anna, Duciss. Sax. Elect. Ux.

ANNO. M. CCC. XCV. MORTUA. EST. DN. ANNA.
CONJUNX. RODOLPHI. II. DUCIS. SAXON. E-
LECT. QVÆ. FRUIT. FILIA. BALTHASARIS. LAND-
GRAFII. THURINGIÆ.

VVenceslaus, Elector Sax.

ANNO. M. CCC C. II. XIV. CALEND. OCTOBR.
MORITUR. WENCESLAUS. DUX. SAXONIÆ
ELECTOR.

Rudolphus III. Elector Sax.

ANNO. M. CCCC. XIX. IX. JUNII. OBIIT. RO-
DOLPHUS. III. DUX. ET. ELECTOR. SAXONIÆ
FILIUS. MAJOR. NATU. DUCIS. WENCESLAI
ELECT.

Albertus III. Elector Sax.

ANNO. M. CCCC. XXII. MORTUUS. EST. ALBER-
TUS. DUX. SAXONIÆ. ELECTOR. IN. FAMILIA
ANHALDINA. ULTIMUS.

Cecilia, Duciss. Sax. El. Ux.

ANNO. M. CCCC. XXIX. OBIIT. CECILIA. RE-
LICTA. VIDUA. WENCESLAI. DUCIS. ELECTO-
RIS. SAXON. FILIA. FRANCISCI. VICARII. IM-
PERIALIS. IN. PADUA.

Barbara, Duciss. sax. El. Ux.

ANNO. M. CCCC. XXXV. FERIA. POST. CAN-
TATE. MORTUA. EST. BARBARA. DUCISSA.
LIGNICENSIS. ET. BRIGENSIS. CONJUNX. RO-
DOLPHI. III. DUCIS. SAXON. ELECTORIS.

CAP. II.

*Inscriptiones Templi ad arcem Cathedralis
Academicig.*

Friderici III. Electoris Saxoniae.

HÆc qvicunque vides oculo properante Viator,
Ad sacra'ne pigrat sistere busta pedem.

Ille ego FRIDERICUS, Dux qvo Saxonia felix
Ardua sacratum tollit ad astra caput.

Qvi qvamvis tota arderet Germania bellis,
Effeci pacem gentibus esse meis.

At senio tandem longis confectus ab annis,
Hic regor exiguo conditus in tumulo.

Virtutum laudes & famam longa mearum
Posteritas semper, sit modo grata, feret.

DECESSIT. ANNO. CHRISTI. M. D. XXV.
DIE, V. MAII.

VIXIT, ANNOS. LXII.

MENSES. IIII,

DIES. XIX.

HORAS. FERE. IIII.

*Juxta Statuam encam, muro inclusam, in tabula & ipsa e,
næ bæc leguntur.*

Ante petet cursu Bojemica rura supino,

Unde in Saxonicos defluit Albis agros:

Inclusa qvam possit meritorum fama tuorum,

Occidere in populis, Dux Friderice, tuis.

Aurea viderunt hæc gentes secula, regni

Dum tibi: Saxonici sceptra tenere datum est.

Pace frui placidâ campiqve urbesqve solebant,
     Horrenda extinxuit classica nulla nurus.
 Bella alij ferro, sed tu ratione gerebas.
     Et sine vi victi sepe dedere manus.
 Ingenio claros meruisti sepe triumphos,
     Militeqve haud ullo fixa trophya tibi.
 Et pacis studiis florere ac artibus Utbes,
     Contigit auspicio, Dux Friderice, tuo.
 Fovisti spretas hac tempestate Camœnas,
     Unicus & studijs præmia digna dabas.
 Namq; tuo sumptu flavū Schola condita ad Albim est,
     Ut vitæ verum traderet illa modum.
 Hic Evangelij primūm doctrina renata
     Deterso cœpit puro nitore situ.
 Induit hic r̄eros vultus, iterumqve colorem
     Accépit tandem religio ipsa suum.
 Et cum Germani sumplissent arma Tyranni,
     Contra Evangelium sanctaqvæ jussa Dei:
 Doctores tibi cura pios defendere soli,
     Et Christi latè spargere dogma fuit.
 His tibi pro meritis gratâ præconia voce
     Posteritas omnis, virqve puerqve canent.
 Nulla tuas unqvam virtutes nesciet ætas,
     Non jus in laudes mors habet atra tuas.

Johannis, Electoris Saxoniae.

Condita Saxonici sunt hic Ducis ossa JOHANNIS,
     Qui coluit verâ cum pietate D̄em.

Et donec patriæ tenuit Moderator habendas,
     Tranquillæ custos pacis & autor erat.
 Quænamq; Evangelium dum spargi curat in orbem,
     Insidijs vedit seqve suosq; peti.
 Attamen has semper vicit ratione, nec unquam
     Bellica civili prætulit arma togæ.
 Inter felices animas, Te Christe precamur,
     Ipsius manes ut tueare pios.

DE CESSIT. ANNO. CHRISTI.
M. D. XXXII. —

*Juxta Statuam eam, in tabulâ t' ipsa enea
ita scriptum legitur.*

Tu quoque Saxoniam Johannes inclute Princeps,
     Non virtute minor cognite fratre tuo :
 Eximia Christum pietate fideq; colebas,
     Vita piæ mentis testis eratq; tua.
 Vindelicis coram tua Cæsare nuper in oris
     Afferuit Christi lingua professâ fidem.
 Notior ut fieret divini gloria verbi,
     Temporibus fulsit qvæ rediviva tuis.
 Utq; Evangelij studium deponere velles,
     Flectere non ullæ te potuere minæ.
 Ista tui incendit constantia pectoris hostes,
     Attulit & passim multa pericla tibi.
 Sed te difficiili protexit tempore Christus,
     Et gratam pacem pro pietate dedit,
 At tua s; xpe tamen moderatio profuit ingens,
     Impia ne quisq; sumeret arma manu,

Hac longè superas aliorum laude triumphos,
 Hæc virtus magno Principe digna fuit.
 Ergo tuum à nullo nomen delebitur ævo,
 Nec meriti laus est interitura tui.
 Hic tua, dum CHRISTUS meliori corpora sorte
 Restituet justis, molliter ossa cubent:
 Spiritus at vivat cœlique fruatur honore,
 Interea Christi conditus in gremio.

DECESSIT. ANNO. ÆTATIS. LXV.
 DIE. XVI. AUGUSTI.

Martini Lutheri, D.

MARTINI LUTHERI S. THEOLOGIE.
 D. CORPUS. H. L. S. E. QVL. ANNO. CHRISTI
 M. D. XLVI. XII. CAL. MARTII. EISLEBII. IN.
 PATRIA. S. M. O. C. V. AN. LXIII. M. II. D. X.

*In vicina tabula anæ muro inclusa
 hæc leguntur.*

Hic propè Martini rursus vixit Lutheri
 In parvo tumulo molliter ossa cubant.
Quæ prius horrendis errorum pressa tenebris
 Atque Operum obscurâ nube sepulta fuit;
 Hoc monstrante iterum patefacta est Gratia Christi,
 Quæque Deo acceptos nos facit esse Fides.
 Namque supersticio cum regnum cœca teneret,
 Et premeret longo dogmata vera situ,

Ille Dei afflatus monitus verboqve vocatus,
 Lucem Evangelij sparsit in orbe novam;
Instructusqve tubâ Paulinæ & fulmine lingua,
 Explosô cœpit vera docere dolo.
 Utqve Agnum in mediâ Baptista ostendit eremo,
 Qui pia pro populi victima labe foret:
 Sic quoqve monstravit te, maxime Christe, Lutherus,
 Cum totus tenebris obrutus orbis erat.
 Et Legis tabula, qvas in Sinaide Mofes,
 Allisas fregit rupe Propheta Dei;
Ovid distent Evangelio, qvod pectora sanat,
 Conscia qvæ culpæ terruit ira Dei.
 Hoc prius amissum discrimen reddidit orbi,
 Essent ut Christi munera nota magis.
 Arguit Ausonij fraudes atqve impia regna
 Pontificis, populo qvæ nocuere Dei.
 Pollutasqve monens vitare idola per aras,
 Ad verum adduxit corda levata Deum.
 Magnanimusqve Deo cursum servante peregit;
 Insidias contra multiplicesqve minas.
 Tandem ex hac vita tranquillâ morte vocatus,
 Ardua propitio venit ad astra Deo.
 Sentit ubi coram felicia gaudia Christo,
 Veraqve post obitum præmia vivus habet.
 Grata Deo tanto sit pro Doctore futura
 Aetas, qvæ Christi dogmata vera sciet,
 Atqve oret precibus, Deus, hanc qvam præbuit orbi.
 Lucem Evangelij, servet ut ipse sui.

DECESSIT. IN. PATRIA. SUA. EISLEBEN.
 ANNO. A. NATALI. CHRISTI. M. D. XLVI.
 DIE. FEBRUIARII. XVIII. AN. ÆTATIS. SUÆ. LXIII.
 ACADEMIA. WITTEBERGENSIS.
 UT. FILIA. PATRI. DI-
 LECTO.

F. C.

*Propè, in alia quadam ligneari pictagi, tribula
 bec denudo leguntur paucissimis
 immutatis.*

Continet hic tumulus Martini membra Lutheri:
 Nosse sat hoc fuerat, sed tamen ista lege:
Qvæ prius horrendis errorum pressa tenebris,
 Atqve Operum obscurâ nube sepulta fuit,
 Hoc monstrante iterum patefacta est Gratia Christi,
Qvæq; DEO accepta nos facit esse Fides.
 Namq; supersticio cùm regnum cœca teneret,
 Et premeret longo dogmata vera situ,
 Ille DEI adflatu monitus verboq; vocatus,
 Lucem Evangelii sparsit in orbe novam.
 Instructusq; tuba Paulinæ & fulmine linguz,
 Explosò, cœpit vera docere, dolo.
 Utq; agnum in media Baptista ostendit eremo,
Qvi pia pro populi viictima labe foret:
 Sic qvoq; monstravit Te, maxime Christe, Lutherus,
 Cum totus tenebris obrutus Orbis erat.
 Et Legis tabulæ, qvas in Sinaide Moses
 Allisas fregit rupe, propheta DEI;

Qvid

Quid distent Evangelio, qvod pectora sanat,
 Conscia qva culpæ terruit ira DEI.
 Hoc prius amissum discrimen reddidit Orbī,
 Essent ut Christi munera nota magis.
 Arguit Ausonij fraudes ac impia regna
 Pontificis, populis extiqtas DEI.
 Pollutasq; monens vitare idola per aras,
 Ad verum adduxit corda levata Deum.
 Magnanimusq; DEO cursum servante peregit,
 Insidias contra multiplicesq; minas.
 Tandem ex hac vita tranquillā morte vocatus,
 Ardua propitio vēnit ad astra DEO.
 Sentit ubi coram felicia gaudia Christo,
 Veraq; post obitum præmia vivus habet.
 Grata DEO tanto sit pro Doctore futura
 Ætas, qva Christi dogmata vera sciet.
 Atq; orei precibus, Deus hanc qvam præbuit Orbī
 Lucem Evangelij, servet ut ipse sui.

Philippi Melanchthonis.

PHILIPPI. MELANCHTHONIS. S. V. CORPUS.
 H. L. S. E. QVI. AN. CHRISTI. M. D. LX. XIII. CAL.
 MAII. IN. HAC. URBE. MO. C. V. ANNOS. LXIII.
 M. II. D. II.

In tabula aneā propè hec leguntur.

VItam fortunasqve suas studiumqve laboris,
 Qviqve operæ sanctam consiliiqve fidem
 Impendit divina tuis Ecclesia rebus,
 Teqve pius variâ juvit & auxit ope;

Hac in

Hac in parte fibi post mortem structa Melanchthona
 Communi in luctu busta Philippus habet.
Qvæ templi foribus magni vicina Lutheri
 E regione solum quod tegit ossa videt.
 Bretta hunc vitales natum produxit in auras,
 Bretta Palatini limes amoenus agri.
 Unde propinquæ petens adiit bonitate suorum
 Diverso Aonidum templa sacra loco.
 Ludus eum puerum accepit Phorcenidos urbis,
 Eitelbergiaci mox schola Gymnasij.
 Doctrinæ hinc fecit juvenem alma Tübinger Magistrū,
 Eximium landis gesit ubi ille decus.
 Inde triumphator monachorum Capnio jussit
 Albidos hunc ripam viscerē Saxonici.
 Tunc nova Dux Fridericus ubi collegia Musæ
 Romani fundans Ensifer imperij;
 Undique conductis præstanti laude parabat
 Artis & ingenii reddere clara viris.
 Hic socio ipso annis viginti octoque Lutheri,
 Wittenbergiacæ res fuit ampla scholæ:
Qquam septem bis adhuc provexit deinde gubernans,
 Fluctivagam ut vastum per mare nauta ratem.
 Heu tempestates quas hic perpessus, & ad quam
 Sæuos hæc scopulos acta carina fuit.
Quantum externi odij, quantum invidiæq; suorum,
 Ingratorum hominum quæ maledicta tulit?
 Ipse tamen quamvis reflantibus undique vantis,
 Directum est, retinens vera, secutus iter.
 Fortia nec clamor latrantis pectora turbæ,
 Nec vulgus strepitu movit inane suo.

Summa peti^{re} livor, nemo hunc superare, nec ipse

Posset, si studijs otia suppeterent.

Ista sub obliquo norunt quoque Sole locati,

Quaque sub opposito forsitan axe jacent.

Scripta sed illius memorabilia inter & acta

Plurima, quae solidæ nomina laudis habent,

Unum opus eximium est, Fidei Confessio sanctæ,

Ante tuos, Cæsar Carole, lecta pedes.

Lauguida quæ Christi jam dudum Ecclesia nitens,

Rursum audet vultus tollere læta suos.

Concurrant inimici omnes licet undique, hic unus

Gonfutare potest improba dicta liber.

Sic tua nunc terris floret bona fama Philippe,

Vivit & æternum Spiritus ante Deum:

Corpus at exanimum tumulo hoc requiescit huma-
tum,

Condecorant gratae quem monumenta
scholæ;

Ille quod expletis senio curisque gravatum

Sexaginta annis exuit atque tribus.

Sic morbo ut paucis nisi debilitante diebus,

Muneris officium fecerit omne sui.

Atque olim æthereas veniet revocatus in auras,

Integer & mortis liber ab inde metu.

Sancte vir & salve Pater optime, te tua semper

Nos soboles meritæ religione colet.

Doctrinæ nobis veræ tu ductor & autor,

Hæc tua claræ ætas munera lucis habet.

Salve iterum atque iterum, tua nos immota manebit

Semper apud memores gloria, nomen, honor.

ACADEMIA. WITTEBERGENSIS.

PHILIPPO. MELANCHTHONI. PARENTI. ET.
PRÆCEPTORI. OPT. MERITO. P.

Ad dextrum tabule latus ita scriptum est.

NATUS. EST. DOMINUS. PHILIPPUS. ME-
LANCHTHON. ANNO. CHRISTI. M. CCCC.
XCVII. MENSIS. FEBRUALII. DIE. XVI. POST. VI.
HORAM. VESPERTINAM. IN. OPPIDO. PÁLA-
TINATUS. BRETTA.

Ad sinistrum.

MORTUUS. EST. DOMINUS. PHILIPPUS.
MELANCHTHON. ANNO. CHRISTI.
M. D. LX. MENSIS. APRILIS. DIE. XIX. DÓ-
DRANTE. HORÆ. POST. VI. VESPERTINAM.
WITTEBERGÆ.

Hennigi Godeni, D.

HENNINGO. GODEN. HAVELBERGENSI. JU-
RECONSULTORUM. SUÆ. ÆTATIS. FACILE.
PRINCIPI. HUJUS. ECCLESÆ. PRÆPOSITO.
AC. BEATÆ. MARIE. ERPHURDIENSIS. SCHO-
LASTICO. CANONICOQUE. EXTREMA. ÆTA-
TE. SED. FLORENTIBUS. HONORIBUS. AN-
NO. CHRISTI. M. D. XXI. XII. KAL. FEBRUA-
RII. HIC. VITA. FUNCTO. SEPULTOQUE.
MATTHIAS. MEIER. JURISCONSUL-
TUS. CATHEDRALIS. HILDENSHEI-
MENSIS. AC. PRÆNOMINATAE. ERPHUR-
DIENSIS. ECCLESÆ. CANONICUS. EJUS.
ULTI-

ULTIMÆ. VOLUNTATIS. PRIMARIUS. EXE-
CUTOR. PATRONO. OPTIME. MERITO. GRA-
TITUDINIS. ERGO. F. C.

Petri Lupini, D.

ANNO. DOMINI. M. D. XXI. IN. DIE. PHILIPPI.
ET. JACOBI. APOSTOLORUM. DOCTISSIMUS.
SIMUL. ET. OPTIMUS. VIR. DOMINUS. PE-
TRUS. LUPINUS. RADHEMEN. PHILOSOPHIÆ.
ET. SACRARUM. LITERARUM. DOCTOR. HU-
JUS. ACADEMIÆ. REFORMATOR. VIGILAN-
TISMUS. VIVERE. DESIT. ET. FORTI. ALA-
CRIQUE. ANIMO. CREATORI. ANIMAM.
REDDIDIT. CUJUS. CORPVS. HIC. SEPUL-
TUM. EST. ET. TU. PIE. VIATOR. COGITA. TE.
QVOQUE. MORTALEM.

Johannis Schneidevini, D.

JOHANNES. SCHNEIDEWINUS. J. U. D.
ET. HUJUS. CELEBERRIMÆ. ACADEMIÆ.
PROFESSOR. III. NONAS. DECEMBRIS. ANNO.
M. D. LXVII. IN. CHRISTO. JESU. PLACIDE.
OBDORMIVIT. ANNO. ÆTATIS. XXXIX. CLI-
MACTERICO. SEPTIMO.

Hæc gener & nati charo monumenta parenti
Schneidevino officijs constituere piis.
Hunc fœcunda tulit venis Stolberga metalli,
Lumine sed verbi diuor ipsa sacri.

Charus erat Luthere tibi ceu filius, instar
     Hunc quoque fovisti, docte Philippe, patris.
 Religionis amans, veri studiosus & æqui,
     Integer & vita Vir fideique fuit.
 Laudibus & dignus geminis, dum certat utrinque
     Jaris in hoc sanctâ cum pietate decus,
 Leucoris hunc annos retinens Academia multos,
     Ornata est meritis & probitate viri.
 Sic tria lustra docens & binos insuper annos,
     Semina Romani juris aperta dedit.
 Consilijs aulas rexit Comituniqve Ducumqve,
     Justitia vindicatrix, arbiter, autor erat.
 Huc ad se terris erectum & mole laborum,
     Ipse Deus vita de statione vocat.
 Nunc prope Lutherum placidâ cum pace quiescit,
     Adventum expectans, optime Christe, tuum.
 Nunc etiam vivens cœli perfectus in aula,
     Percipit in Domino jura sacrata Deo.
 Eunomia huic, Charites, Themis & cum Pallade Musæ,
     Religio atque Fides haec pia justa ferunt.

Georgij Majoris, D.

REVERENDO. ET. CLARISS. VIRO. GEORGIO.
 MAJORI S. THEOLOG. DOCTORI. ET. PRO-
 FESS. SUB. HOC. MARMORE. IN. CHRISTO.
 QVIESCENTI. DEFUNCTIO. LABORIBUS. CU-
 RIS. DOLORIBUS. ET. MISERIIS. HUJUS. VITÆ.
 ANNO. CHRISTI. M. D. LXXIV. DIE. XXVIII.
 NOVEMBR. ÆTATIS. LXXXIII. CONJUNX. ET.
 LIBERI. SUPERSTITES. HOC. MON. P.

Johannus

Johannis Schutzij, D.

ANNO. CHRISTI. M. D. XXXI. VICES. MART.
MATUT. III. IN. HANC. LUCEM. EDITUS. EST.
HALÆ. SAX. R. ET. CL. VIR. DN. JOHANN.
SCHÜTZ. SS. THEOLOGIÆ. D. ET. PROFESSOR.
INCLUTÆ. ACAD. WITEB. CANCEL. HUIJUS.
ECCLESIAÆ. PRÆPOSITUS. Cujus. CORPUS.
HIC. DEPOSITUM. GLORIOSAM. RESUSC. EX-
PECTAT. DECESSIT. XXIV. JULII. CIRCA. MAT.
II. ANNO. DOMINI. M. D. LXXXIV. ÆTA-
VIS. LIII.

Matthæi VVesenbecij, JC.

Hac Matthæc tenest e Wesenbece sub urna,
Sed laus doctrinæ nescit in orbe mori.

OBIIT. V. JUNII. ANNO. DOMINI. M.D. LXXXVL
ÆTATIS. LV.

Johannis Limmeri, D.

JOHANNES. LIMMERUS. LUCENSIS. J. U. D.
AC. PROFESSOR. IN. HAC. INCLUTA. WIT-
TEBERGENSI. ACADEMIA. FACULTATIS. JU-
RIDICÆ. SENIOR. ECCLESIASTICI. NEC. NON.
CURIALIS. JUDICII. ASSESSOR. INTER. AR-
DENTES. AD. DEUM. PRECES. IN. CHRISTO.
JESU. EXSPIRAVIT. VI. DIE. MAII. MEDIA, VE-
SPERTINA. ÆTATIS. ANNO. XLIII. SALUTIS.
VERO. HUMANÆ. M. D. XCI.

Francisci Fabri, D.

FRANCISCUS. FABER, FREIBERGENSIS. TRIUM.
MEDICORUM. D. ANTONII. FABRI. D. FRAN-
CISCI. WORMANNI. ET. JOHANNIS. KENT-
MANNI. FILIUS. NEPOS. ET. GENER. IPSE.
QVE. FACULTATIS. MEDICÆ. D. ET. PROFES-
SOR. IN. HAC. INCLUTA. ACADEMIA. ANNOS.
XIII. NEC. NON. BIS. UNIVERSITATIS. SCHO-
LASTICÆ. RECTOR. SUB. HOC. LAPIDE. IN.
SPE. LÆTÆ. RESURRECTIONIS. QVI ESCIT.
MORTUUS.

ANNO. DOMINI. M. D. XCIII. VIII. APRILIS.
ÆTATIS. LI.

Nobilis ingenio, studiis, pietate, labore,
Vir gravis & præstans arte Machaoniæ:
Mitibus immites alijs qvi flexerat herbis,
Parcas ipse sibi flectere non potuit.
Omnia mors rapit, at virtus est sola superstes,
Parcarum immites despiciens calathos.

Petri Ottonis.

HAc Petrus Ottonis recubat sub mole sepulchri,
Ille Mathematici ductor ad astra poli.
Dum sacra Leucorei moderatur regna Lycei,
Occubat & cœli patria regna migrat.
Qvi teris hoc saxum, ni saxo durior hoc es,
Dices: his bene sit corporis exuviis.
OBIIT. XXIII. APRILIS. ANNO. CHRISTI
M. D. XCV.

Joban.

Johan. Georgii Volckmari, D.

TUMULUS. JOHAN. GEORGII. VOLCKMARI.
LOBENSTEIN. VARISCI. S.S. TH. D. ET. EJUS-
DEM, PROFESSORIS. QVONDAM. PUBLICI.

Hic jacet exutis nimium citò Volckmarus annis,
Ad juga suggestus magne Luthere tui.
Hinc populum docuit cathedræ de luce juventam
Ingenij mira judicioq; fide.
Si magis annosam licuisset condere vitam,
Ac scriptis animum notificare libris,
Tot verbis non esset opus hoc scalpere faxum,
Sufficerent quatuor; Volckmarus hic situs est.

OBIIT. PIETATIS. PATIENTIAE. ET. CONSTAN-
TIAE. EXEMPLUM. XV. MARTII. ANNO. CHRI-
STI. M. D. XCVI.

Michalis Reichardi.

CLARISSIMUS. ET. HUMANISSIMUS. MI-
CHAEL. REICHARDUS. RATISBONENSIS. ORA-
TORIAE. FACULTATIS. IN. WITEBERGENSI.
ACADEMIA. PROFESSOR. PUBLICUS. ET. COL-
LEGII. PHILOSOPHICI. SENIOR. DE. TOTA.
ACADEMIA. DE. STUDIIS. LIBERALIBUS. DE.
VIDUIS. ET. PUPILLIS. MERITISSIMUS. NATUS.
ANNOS. LIX. PLACIDE. IN. CHRISTO. OBIIT.
AN. CHRISTI M. D. XCVII. DIE. II. SEPT. HORA.
X. P.M.

Andreae

Andrea Schatonis, D.

HIC SITUS EST ANDREAS SCHATO,
TORGENSIS MEDICINÆ D. ET FACULTATIS.
SENIOR IN ACADEMIA WITTEBERGENSI,
PER ANNOS XXIX RARO EXEMPLIO VARIA-
RUM DISCIPLINARUM MATHEMATUM PHY-
SICES ET MEDICINÆ PROFESSOR OMNI-
BUS SCHOLASTICIS HONORIBUS PERFLIN-
CTUS MAGNA CUM LAUDE VIRTUTIS DO-
CTRINÆ SAPIENTIÆ ET INDUSTRIÆ.
QVIBUS ETIAM INSIGNIA NOBILI-
TATIS AB IMPERATORE MERUIT.
EXEMPLUM BONI VIRI BONI PROFES-
SORIS BONIQUE CHRISTIANI OBIIT
XVII D. MARTII A CHRISTI M. DC
III ÆTATIS LXIV.

Davidis Rungij, D.

HIC SITUS EST DAVID RUNGJUS POME-
RANUS SS. THEOL. D. QVAM ET IX. ANNOS.
PUBLICÉ PRIVATIMQUE CUM FIDE ET
LAUDE SUMMA HIC PROFESSUS EST
TRIUM LINGUARUM LATINÆ GRÆCÆ ET
EBRÆÆ SED ET OMNIS DOCTRINÆ.
LIBERALIS PERITISSIMUS MAGNI INGENII.
PARITER AC JUDICII DISPUTATOR SUBTI-
LIS AC PERSPICAX CANDORE MODESTIA
PACIS STUDIO AC MORUM SUAVITATE
OMNIBUS

OMNIBUS. CARUS. ET. AESTIMATUS. RO-
STOCHIUM. V. CL. DAVIDIS. CHYTRÆL.
SUCCESSOR. SERIO. SEDULOQ. EVOCA-
TUS. NON. IRE. SED. HIC. MORI. DEBUIT.
QVOD. ANIMOSISSIME. FECIT. NON. QVIN-
CTIL. ANNO. AETATIS. XL. CHRISTIANO.
c. 15 CIV.

Salomonis Gesneri, D.

PIETATI. ET. MEMORIAE. REV. ET. CL.
VIRI. SALOMONIS. GESNERI. BOLES-
LAVIA. SILESII. SS. THEOLOGIÆ. D. ET.
PROFESSORIS. IN. SCHOLA. QVIDEM.
ANNOS. XII. LEGENDO. ET. DISPUTANDO.
IN. TEMPLO. HOC. X. CONCIONANDO. U-
TRINQUE. FIDE. ET. INDUSTRIA. OPT. MER.
QVI. INGENIO. DOCTRINA. JUDICIO. ELO-
QUENTIA. ZELO. RELIGIONIS. ET. VITÆ. IN-
TEGRITATE. PAR. SUMMIS. AËVI. SUL
THEOLOGIS. MONUMENTIS. DE. DOCTRINA.
CHRISTIANA. EDITIS. NOMINI. SUO. FAMAM.
PIETATE. DOMUM. AETERNAM. SIBI. VIVUS.
CURAVIT. HÆREDD. HOC. QVOD. EST. E.
SAXO. P. C. DEFUNCTO. VII. EID. FEBR. AË-
TATIS. SUÆ. XLVI. CHRISTI. c. 15 CV.

Johannis Zangeri, D.

PIETATI. ET. MEMORIAE. JOHANNIS. ZAN-
GERI. BRUNSWICENSIS. SAXONIS. U. J. D. ET.
T PRO-

PROFESSORIS. DECRETALIUM. IN. HAC. ELE-
CTORALI. WITTEBERGA. PER. XXVI. ANNOS.
CELEBERRIMI. ASSESSORIS. JUDICI. CU-
RIALIS. NEC. NON. ECCLESIASTICI. CONSI-
SITORII. IBIDEM. UT. ET. JUDICII PRO-
VINCIALIS. ET. REGII LLIUS. IN. LUSATIA.
INFERIORIS. SPECTATISSIMI. SENIORIS. ET.
CAPITIS. COLLEGII. JURIDICI. MERITISSIMI.
IN. HANC. TOTAM. ACADEMIAM. OPTIMI.
MAXIMI. QVI. NON. TAM. ÆTATE. CON-
SUMPTU. QVAM. LABORUM. PERTINACI.
ASSIDUITATE. FRACTUS. INTER. ARDENTES.
AD. DEUM. PRECES. IN. CHRISTO. JESU.
PLACIDE. EXSPIRAVIT. DIE. VI. SEPTEMBR.
HORA. V. MATUT. ÆTATIS. SUÆ. AN. L.
CHRISTI. VERO. CL CVII. HÆREDES. HOC.
DEBITI. ET. SINCIERI. AMORIS. SIGNUM.
EX. INTIMO. PIETATIS. AFFECTU. LU-
GENTES. P.

Leonharti Hütteri, D.

LEONIHARTI. HÜTTERI. ULMENSIS. S.S.
THEOLOGIÆ. DOCTORIS. EJUSDEMQUE
IN. HAC. ACADEMIA. PROFESSORIS. CE-
LEBERRIMI. ANNIS. FERE. XXI. COLLE-
GIL. THEOLOGICI. SENIORIS. JAM. QVAR-
TUM. RECTORIS. ÆTATIS. ANNO. LIII.
PIE. DEFUNCTI. ANNO. CHRISTI.
M. DC.

M. DC. XVI. SEPTEMBR. XXIII. CORPVS. HOC.
MONUMENTO. SEPULTUM. EST.

Ernesti Hettenbachij, D.

CHRISTO.REDEMPTORI.SACRUM.ERNESTUS.
HETTENBACH. MERGETHUMENLÆ. FRAN-
CORUM. M. I^o LII. VI. NON. FEBRVARII. NA-
TUS. MEDICINÆ.DOCCTOR. PER. ANNOS.
XXVII. ET.PROFESSOR.PUBLICUS.FACULTATIS.
ET. ACADEMIÆ. SENIOR. QVI. NON. OCTO-
BRIS. HORA. VESPER. XI. PIE. IN. DOMINO.
OBDORMIVIT. ANNO. DOMINI. M. DC. XVI.
SUE. ÆTATIS. LXIV. MENS. VIII. MARITO.
AC. PATRI. BENE. MERITO. CONJUX. ET.
LIBERI. SVPERSTITES. MONUMENTUM.

H O C.

P. C.

Benedicti Carpzovij, D.

BENEDICTUS. CARPZOVIUS. J. U. D. ACADE-
MÆ. HUJUS. QVONDAM. PROFESSOR. PUBL.,
DEHINC. ELECTORIS. SAXONIÆ. CHRISTIA-
NI. I. VIDUÆ. P. M. CANCELLARIUS. ET. ELE-
CTORIS. SAXON. JOHANNIS. GEORGII.
CONSILIARIUS. NATUS. XXII. OCTOBR. A. C.
M.D.LXV. PIE. QBIIT. XXVI. NOVEMBR. ANN^o
M. DC. XXIV.

Carpzovius Senior cubat h̄ic, & flete teleti,

Hie signul Ars, Pietas, Suada Themisq; cubant.

Saxea Saxonia es, si non h̄ec funera defles;

Saxens hinc q̄visqvis siccus abire potest.

Balthasari Meisneri, D.

BALTHASARI. MEISNERO. DRESDENSI. S. S.
 THEOLOGIÆ. D. ET. PROFESSORI PUBL.
 VIRO. EXTRA. CONTROVERSIA. SINGUL.
 LARI. IN. QVO. INGENIUM. CUM. INDU.
 STRIA. DOCTRINA. CUM. ANNIS. PIETAS.
 CUM. COMITATE. SEMPER. CERTARUNT.
 MAGDALENA. PERSONIA. CUM. LIBERIS.
 QVINQUE. SUPERSTITIBUS. CONJUGI. IN.
 COMPARABILI. ET. SUPRA. QVAM. DICI.
 POTEST. AMATO. NON. TAM. MÉMORIÆ.
 QVAM. IMMORTALEM. SIBI. AC. PERPE.
 TUAM. EDITIS. SCRIPTIS. COMPARAVIT.
 QVAM. TESTANDI. SANCTISSIMI. AFFECTUS.
 CAUSA. ET. UT. RECONDITI. CORPORIS.
 LOCUS. IN DICARETUR. HOC. SAXUM. PO.
 SUIT.

NATUS. EST. ANNO. c̄ 15 LXXXVII. D. III.
 M. FEBRUARII. DENATUS. A. c̄ 15 CXXVI. D.
 XXIX. DECEMBR. IN. IPO. TERTIO. SUO. RE.
 CTORATU. CUM. JAM. XIII. A. N. SS. THEO.
 LOGIAM. PROFESSUS. PUBLICE. NON. MODO.
 HANC. ACADEMIAM. SED. UNIVERSUM.
 ORBEM. CHRISTIANUM. IN. SUI. AMO.
 REM. ET. ADMIRATIONEM. CONVER.
 TISSET.

*Occiduum qvicqvid circumstulit ac moribundum
 Meisnerus, tumuli marmor id omne premit.*

At qvz

At qvæ post cineres semper victura perennant,
Vel pia fama vehit, vel rutila astra tenent.

Erasmi Unrubij, D.

ERASMUS. UNRUHE. IN. RABENSTEIN. J. II. D.
PROFESSOR. PUBLICUS. SUMMA. DOCTRINA.
PRUDENTIA. SINGULARI. ET. MAGNO.
RERUM. USU. PRÆDITUS QVI. CUM.
PER. ANNOS. XXIII. DOCUISSET. PUBLICE.
TOTIDEMQVE. TAM. IN. PROVINCIALL. CURIA.
QVAM. IN. SCABINATU. WITEBERGENSI.
DICUNDO. PARITER. ET. RESPONDENDO.
JURI. ASSEDISET. TER. RECTOR. SÆPIUS.
DECANUS. IN. OMNIBUS. OFFICIIS. MUNIHS.
QVE. IN GENTI. GUM. LAUDE. INDUSTRIÆ.
FIDEI. DEXTERITATIS. VERSATUS. ESSET.
TORGÆ. IN. PATRIA. UBI. ANTE. ANNOS. LI.
NATUS. ERAT. IN. IPSIS. COMITIIS. QVIBUS.
PUBLICO. ACADEMIÆ. NOMINE. INTERERAT.
AN. c. C. XXIX. DIE. X. MENS. MARTII. EX-
TINCTUS. ET. TANDEM. HIC. REPORTATHS.
A. SUIS. HOC. IPSO. IN. MONUMENTO. CON-
DITUS. EST.

Juris & innocui vates sanctissimus æqui,
Hac jacet Unruhius Doctor Erasmus humo.
Cecilia huic conjuncta sua est, sata patre Lysero,
Ult torus ambobus unus, ita & tumulus.

Bartholomai Reusneri, D.

BARTHOLOMÆUS. REUSNERIS. LIRATISLA-
VIENSIS. SILESIUS. U. J. D. ET. PROFESSOR.
EMERITUS. JURIDICÆ. FACULTATIS. ORDI-
NARIUS. ET. VICEDECANUS. PERPETUUS.
AC. IN. ACADEMIA. SENIOR. SERENISS. PRÆ-
TEREA. SAXONIÆ. ELECTORIS. CONSILIA-
RIUS. CURIÆ. PROVINCIALIS. ET. DIC-
ASTERII. NEC. NON. CONSISTORII. ECCL-
ESIASTICI. HIC. WITEBERGÆ. ET. SUPREMI. AP-
PELLATIONUM. JUDICII. ASSESSOR. DRESDÆ.
OBIIT. AN. CHRISTI. M. DC. XXIX. ME. NOVEMB.
D. XVI. ÆTATIS. A. LXIV. PROFESSIONIS. XXXV.

Georgii Weckerti, D.

GEORGIUS. WECKERVS. PHILOSOPHIÆ. AC.
MEDICINÆ. D. PROFESSOR. P. ET. ACADE-
DEM. SENIOR. HIC. SITUS. EST. QVI. CVM.
PER. XLIV. ANNOS. MEDICINAM. EXERCVIS-
SET. FELICISSIME. PER. XL. IN. HAC. ACA-
DEMIA. PHYSICEN. ESSET. PROFESSVS. RE-
CTORATVM. BIS. DECANATUM. SEXIES. AD-
MINISTRASSET. ATQVE. CVM. PRIORE.
CONJUGE. GERTRVDE. BERGERA. XLIII.
CVM. ALTERA. VERO. MENS. II. DIES. XVIII.
VIXISSET. INTER. MEDIA. SANI. AC. VA-
LENTIS. HOMINIS. MUNIA. FORTI. APOPLEXIA.
OPPRESSUS. EXSPIRavit. NATUS. EST.
ILENBERGÆ. A. c. 1666. D. VI. FEBR. OBIIT.
WITEB. D. XIII. OCTOBR. A. c. 1666. C. XXXIII.
VIXIT. ANNOS. LXVII. MENS. VIII. DIES. VII.

Danie-

Danielis Sennerti, D.

D.O.M.S. CALCARE. SI. QVIS. HOC. SO-
LUM. QVONDAM. POTES. RESISTE.
DUM. QVID. TE. VELIT. SAXUM. LEGAS.
HIC. SITUS. EST. DANIEL. SENNERTUS.
URATISLAVIENSIS. SILESIUS. QUI. EXER-
CENDO. DOCENDO. QVÆ. MEDICINAM.
XXXV. AN. PUBLICE. QVODDAM. QVA-
SI. SALUTIS. EGIT. AUGURIUM. EAQVE.
DE. RE. INTER. ELECTORALES. ARCHI-
ATROS. ASSCRIPTUS. IN. LOCUM. PRIN-
CIPEM. SUA. VIRTUTE. ASPIRavit.
NATUS. EST. D.XXV. NOVEMBR. A. ch. b.
LXXII. OBIIT. D. XXI. JULII. A. ch. b. C.
XXXVII. GLORIA. ET. NOMINE. QVOD.
ILLUSTRIBUS. ANIMI. INGENIIQVE. AC.
INDEFESSÆ. INDUSTRIÆ. EDITIS. MO-
NUMENTIS. PER. UNIVERSAM. EURO-
PAM. ET. SIBI. PARAVIT. VIVUS. ET.
HUIC. CIRCUMFLUIT. ACADEMIÆ.
SUPERSTES. PERPETUO. ET. IMMOR-
TALIS.
PATRI. INCOMPARABIL. ET. DE. SE. E-
TIAM. OPTIME. MERITO. SUPERSTITES.
LIBERI. MOERENTES. LUGENTES.
QVE. P. P.

Erasmi

Erasmi Schmidij.

D. O. M. S.

HIC INTERQVIESCENS. PLACIDE.
ALTERAM. VITAM. PRÆSTOLATUR.
M. ERASMUS. SCHMIDT. DELITIANUS.
THOMÆ. CONS.F. GRÆC. LITER. NEC. NON
MATHEM. PROF. PUBL. QVI. QVAMDIU. IN.
VITA. FUIT. SINGULARE. PIETATIS. MODE.
STIÆ. PROBITATIS. AC. INNOCENTIÆ. EXEM.
PLUM. OMNIBUS. LUCULENTISSIME. PRÆLU.
XIT. NATUS. EST. PUBL. LITERARUM. BONO.
D. XVII. APRIL. A. CL^o I^o LXX. EARUNDEMQUE.
MAXIME. VERO. GRÆCARVM. QVARUM.
SVMMVS. VATES. ET. VINDEX. EXSTITIT.
DAMNO. DENATVS. IV. SEPTEMBR. ANNO.
CL^o I^o c XXXVII. CVM. DOCVISSET. PVBLICE.
XL. IPSOS. ANNOS. EPHORIÆ. ALUMNORVM.
ELECTOR. ANN. XXXVII. VISITATIONI.
SCHOLARVM. ILLVSTR. ANN. XXXIV. IN.
CREDIBILI. FIDEI. ATQVE. INDVSTRIÆ.
LAVDE. PRÆFVISSET. VITA. QVAM. CVM.
ALIIS. COMMVNEM. HABVIT. ANN. LXVII.
MENS. IV. MINVS. PAVCIS. DIEBVS. FVIT.
SED. QVAM. INGENIO. ET. EXCELLENTI.
ERVDITIONE. IPSE. COMPARAVIT. SIBI. IM.
MORTALIS. EST. NEC. NISI. CVM. LITERA.
RVM. GLORIA. FINIENDA. MARITO. DESIDE.
RATISS. PATRI. OPTIMO. SOCERO. BENE.
MERITO. UXOR. FILIA. GENER. TESTANDÆ.
PIETATIS. AFFECTUSQUE. CAUSSA.

P. C.

Grego.

Gregorij Nymmanni, D.

D.O.M.S. NEC. NON. MEMOR. GREGORII. NYMMANNI. PHILOSOPHI. AC. MEDICI. ORDINARI. IN. QVO. INGENIUM. STUDIUM. DOCTRINA. ARS. UT. SUMMA. PRÆCELENTIAq;. FUERINT. NON. EUM. TAMEN. POTUERUNT. EXIMERE. NECESSITATI. QVÆ. OMNES. MANET. QVARE. CUM. EX. LIENIS. ET. HYPOCHONDRIORUM. MORBO. ATROCI. AC. LENTO. D. XIIX. OCTOBR. A. C. cl^o I^o XXXIX. DECESSISSET. FUNCTUS. ILLATÆ. HUC. EJUS. RELIQVLÆ. SUNT. ET. SUB HOC. LAPIDE. IN. SPEM. COMMUNEM. IN. SOLO. PATRIO. CONDITÆ. ET. SEPLILTÆ. VIXIT. ANN. XLVI. MEN. IX. D. IV. MEDICINAM. DOQUIT. PUBLICE. EXERCUITQVE. NOBILITER. ANN. XXI. EX. ANATOM. BOTANICÆQVE. PROFESSORE. IN. PRIMUM. COLLEGII. EJUS. ET. SUMMUM. LOCUM. VIRTUTIS. AC. ERUDITIONIS. MERITO. PROVECTUS. QVARUM. FAMA. AC. LAUS. IMMORTALIS. EST. MARITO. AC. PARENTI. OPT. DESIDERATISSIMO. SUPERSTITUM. PIE.

TAS. POSUIT. DICAVIT.

Jobannis Strauchi, D.

HIC. SISTUS. EST. JOHANNES. STRAUCHIUS.
QVI. NATUS. WITEBERGÆ. D. XXVI. JUNII.
ANNO. cī 15 XXCIIX. DUCTUSQUE. A. PRIMA.
USQUE. ÆTATE. PER. OMNEM. ERUDITARUM.
ARTIUM. CULTUM. JURISPRUDENTIÆ. SE.
DEDIT. ATQUE. IN. EO. STUDIORUM. GE.
NERE. INDEFESSA. INDUSTRIA. ITA. PRO.
FECIT. NOBILITER. UT. GRADU. ASSUMPTO.
AD. SUMMOS. TOGÆ. HONORES. AC. DI.
GNITATES. ASPIRARIT. VIXIT. ANN. LI. MENS.
III. ET. D. TOTIDEM. DICUNDO. JURI. IN. SU.
PREMA. CURIA. DRESDAE. CONSILIARIUS. E.
LECTORALIS. OPERATUS. EST. ANN. VII. IN.
APPELLATIONUM. CURIA. ANN. IX. TOT.
DEM. QVOQVE. JURA. APVD. NOS. PUBLICE.
DOCUIT. ET. FACULTATI. JURIDICÆ. ORDI.
NARIUM. DEDIT. AC. CAPUT. CAUSASQUE.
ECCLESIASTICI. FORI. DIJVDICAVIT. DECES.
SIT. D. XIX. SEPTEMBR. A. cī 15 CXXXIX. EX.
FEBRI. MALIGNA. IN. IPSO. RECTORATU. SE.
CVNDO. QVEM. PROPIUS. FINEM. ADDUXE.
RAT. PIETATIS. CANDORIS. JUSTITIÆ. AT.
QUE. MODESTIE. SINGULARIS. LAUS. ET.
ABSOLUTÆ. DOCTRINÆ. GLORIA. QVAM. VI.
VUS. SIBI. PEPPERIT. TAM. DIU. DVRABIT. IN.
TERRIS. QVAM. DIU. VIRTUTIS. ET. SAPIEN.
TIÆ. NOMEN. NON. EVILESCET. CATHARI.
NA. BLU-

NA. BLUMIA. SVO. ET. SEX. DE. SEPTEM. SV-
PERSTITVM. LIBERORVM. NOMINE. MA-
RITO. PATRIQUE. INCOMPARABILI. AC. EA.
DE. CAVSA. DESIDERATISSIMO. NON SINE.
INGENTIBVS. LACRIMIS.

P. C.

VVilhelmi Lyseri, D.

CHRISTO. REDEMPTORI. SACRUM. ET.
BONÆ. MEMORIÆ. WILHELMI. POLYCARPI.
LYSERI. ET. ELISABETHÆ. CRANACHIÆ. F. LY-
SERI. QVI. INGENIO. JUDICIO. ET. THEOLO-
GICA. ERUDITIONE. JUXTA. AUQVE. PRU-
DENTIA. UT. PAVCOS. HABUIT. PARES. SIC.
DE. ECCLESIA. ET. ACADEMICIS. STVDIIS. PA-
TERNÆ. AVITÆQVE. GLORIÆ. VESTIGIIS. IN-
SISTENS. NON. SINE. EFFICACISSIMÆ. INDV-
STRIÆ. EXEMPL. ILLUSTRI. OPTIME. CLA-
RISSIMEQVE. MERITUS. EST. ANNOR. XIIX. A.
DOLESCENS. PHILOS. MAGISTER. CREATUS.
PLERASQVE. GERMANIÆ. ACADEMIAS. ADIIT.
PRÆCIPVAS. INSEDIT. HINC. BELGIO. GAL-
LIA. BRITANNIAQVE. LISTRATIS. CVM,
NONDV. XXX. AN. FECISSET. SUMMO. THEO-
LOGIÆ. GRADU. ORNATUS. SIMULQVE. EC-
CLESIÆ. TORGensi. DUCATUS. ANTISTES.

U 1

EST.

EST. EX. EA. PROVINCLIA. SEXTO. POST. ANNO.
 IN. ACADEMIAM. WITTEBERG. VENIT. IN-
 TERQVE. PROFESSORES. ASSCRIPTUS. XXV. AN.
 SACRAS. LITERAS. CUM. MAGNA. LAUDE. DO-
 CUIT. PUBLICE. ECCLESÆ. MISENENSI. IN-
 GENUÆ. INTER. CANONICOS. ANN. I. DECA-
 NUS. PRÆFUIT. II. ANN. ACADEMICUM. MA-
 GISTRATUM. GESSIT. QVATER. IN. NOVISSIMO.
 AD. VIII. D. FEBRUAR. AN. C. cīs 1549
 OBIIT. DIEM. QVI. VI. KAL. NOVEMBR. A. C.
 cīs 1592. BRUNSVIGÆ. NATUS. FUEBAT.
 CATHARINA. BOSIA. LIBERIQVE. CUM. EX.
 PRIORE. UXORE. REGINA. TUNZELIA. TRES.
 TUM. QVINQVE. EX.ILLA. SUPERSTITES. MA-
 RITO. ET. PATRI. OPTIMO. DESIDERATIS-
 SIMO. NON. SINE. AMARISSIMIS.
 LACRIMIS.

P. C.

Jacobi Martini, D.

HIC. SITUS. EST. DOCT. JACOBUS. MAR-
 TINI. PROFESS. THEOL. PRIMARIUS.
 ET

ET. TEMPLI. ARCIS. PRÆPOSITVS. TOTIVSQUE. PROFESS. ORDIN. SENIOR. ACUMINE. INGENII. JUDICII. GRAVITATE. DOCTRINÆ. COPIA. ET. EXCELLEN-TIA. MERITORVM. CVM. SUMMIS. SECULI. VIRIS. COMPARANDUS. IN. SUO. GENERE. POSTPONENDVS. NEMINI. NATUS. EST. AD. D. XVII. OCTOBR. IN. AGRO. HALBERSTAD. A. cl Is LXX. DE-CESSIT. A. D. XXX. MAI. A. cl Is C XLIX. CUM. PHILOSOPHIAM. ANNOS. XXI. TOTI-DEMQUE. ET. QVOD. EXCVRRIT. THEO-LOGIAM. EX. ORTHODOX. NOSTRAM. RELIGIONEM. PRO. CATHEDRA. PRO. SUGGESTU. IN. PUBLICA. LUCE. QVA. VOCE. QVA. SCRIPTIS. DOCVISSET. ASSEGUSET. ET. ILLUSTRASSET. MAGNIFICE. ADEOQUE. IN. TOTO. CHRISTIANO. ORBE. VICTURAM. GLORIAM. ET. IMMORTALE. NOMEN. SIBI. PEPERISSET. IUX. NOVISSIMA. ET. U. TRIVSQUE. MATRIMONII. LIBERI. NE-POTESQUE. SVPERSTITES. MARITO. PATRI. AVO. OPTIMO. DESIDERATISSIMO.

P. C.

V 3

Jere-

Jeremie Reusneri, D.

D. M. Æ. S.

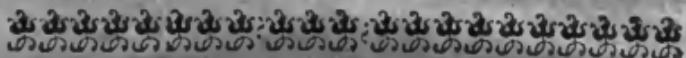
ET. BB. MM.

JEREMIÆ REUSNERI. JCTI. ET. IN.
ACADEMIA. WITTENB. ANTECESSO-
RIS. ORDINARII. AC. SENIORIS. CON-
SILIARII. ELECTORALIS. SAXONICI. CU-
RIÆ. PROVINCIALIS. SCABINATUS. ET.
CONSISTORII. ECCLESIASTICI. ASSES-
SORIS. QVI LEORINI. SILESIORUM.
NATUS. ANNO. CHRISTI. cīo iō XC.
AD. IV. NONAS. MAJAS. IX. KAL. NO-
VEMBR. ANNO. CHRISTI. cīo iō
CXIX. CLARISS. VIRGINI. ANNÆ.
MARIAE. SCHROTERIÆ. NUPTUS.
ATQVE. EX. EA. PATER. IX. LIBERO-
RUM. BINORUM. MASCULI. CÆTE-
RORUM. SEQVIORIS SEXUS. FACTUS.
CUM. IN. HONORIBUS. ET. ONERI-
BUS. PUBLICIS. DEO. PIETATEM.
PROXIMO. ÆQVITATEM. SIBI. SO-
BRIETATEM. APPROBASSET. SATIS.
ANNORUM. VITÆQVE. SATUR. PLE-
NUS.

NUS. FIDEI. PLENUS. SPEI. EXCESSIT.
 ANNO. CHRISTI. c^{lo} 15 C LIL. PROPRI-
 DIE. KAL. OCTOBRES. QVI. D. MI-
 CHAELI. SACER. ERAT. EJUS. QVOD.
 CLAUDI. POTUIT. HEIC. RECONDI. ET.
 QVICQVID. ISTUD. MONUMENTI. EST.
 MARITO. AC. PARENTI. INCOMPARA-
 BILL. ET. EXEMPLIS. OMNIBUS. NO-
 BILISSIME. DE. SE. MERITO. VIDVA.
 LIBERIQUE. SUPERSTITES. PERPETUO.
 MOERORI. DAMNATI.

P. C.

H A V E . L E C T O R . E T . A B I . M O R -
 T A L I T A T I S . T V A E . E T . Æ T E R N I -
 T A T I S . M E M O R .

CAP. III,

*Inscriptiones Templi Parochialis sive
 Oppidani.*

Martini Polichij Mellerstadij, D.

ANNO. A. NAT. DOMINI. M. D. XIII. VI. KAL.
 JANUARIL. PRÆSTANTISSIMUS. DN. MARTI-
 NUS.

NUS. POLICHIUS. MELLERSTADIUS. ARTIUM.
PHILOSOPHÆ. MEDICARUMQVE. DOCTOR.
SACRÆ. TEOLOGIÆ. MAGISTER. HUJUS. GY-
MNASII. RECTOR. PRIMUS. ET. PARENTS. DIEM.
EXTR. CLAUSIT.

*In vicinâ tabulâ aeneâ, in muro orientali, bac
leguntur.*

Hic jacet extictus, proh, Mellerstadius ille
Martinus Pollici, gloria magna Virum.
Philosophus, Vates, Medicusqve Theologus ille,
Proh jacet hic nostræ Duxq; Parensq; Scholæ.
Qviqve Reformato, Vice Cancellarius, omnes
Sustinuit casus: spiritus astra subit.

Udalrici Erbar, D.

QVæ me cum multis genuit pia mater alumnis.
Hæc mihi nupta fuit, hæc mihi nata fuit.
Hæc peperit patri natam per vulnera mortem,
Qui tulerat moriens nocte mucrone foro.
En hic Udalricus, si nescis, Rector & idem
Philosophus, Medicus condor in hoc tumulo.
Ο πάφος ουδαλρικον ἔχει ἀρχηγον ιατρὸν,
Ουτοῦ κηδένωμαι τεάνυματος ὄμιαυτός:
Hic lapis Udalricón habet Medicumque Monarcham,
Conditur is duro vulnere discipuli.

In vicinâ priori tabulâ aeneâ hoc Epitaphium legitur.

Jobannis Rhagij, D.

LAUREA GERMANI VIRIDANS TIBI CÆSARIS ÚNA EST,
ALTERA ROMULEI MUNERE PONTIFICIS,
TERTIA SACRIFICÀ PLEXA EST DE NUMINIS ARÀ:
CINGUNT DOCTICOMAS LAUREA SERTA COMAS,
RHETORICEN, SOPHIAM, VATUM MONUMENTA PROFESSUS,
ANNIS VIGINTI PLUSVE MINUSVE TRIBUS.
DANUBIUS, RHENUS TESTATUR & ODERA & ALBIS,
SPIRAQ; CUM DOCTA SEQVANA GALLUS AQVÀ.
JAM SEXAGENOS COMPLESTIVIVIDUS ANNOS,
Nec scis quo loculo qvave cubabis humo.
Sic tibi non census, fastus, possessio, fraudes,
Sed pax, libertas, gratia chara fuit.

EXTRA FORTUNAM EST CARMEN, QVO LAMINA CORPUS
SIGNAT, ubi positum qvave tegatur humo.
ULT SI QVEM TANGET PIETAS, MISERATIO, CASUS,
INGEMAT & FATI SIT MEMOR ILLE FUI.

Jobannus Rhagij, Aesticampiani Lusani, Poëta Laur.
ET THEOL. DOCTORIS EPITAPBIUM BOC ET IPSUM LAMINE
ANEX IN MURO ORIENTALI AD SINISTRAM ALTA-
RIS INSCRIPTUM EST.

DESIFT: VIVERE. PRIDIE. KAL. JUN.
ANNO. DOM. M. D. XX.

Casparis Lindemannii, D.

ANNO. CLIO XXXVI MENSE SEPTEMBR. DIE
SEXTA. EXEMPTUS EST REBUS HUMANIS.
CASPAR. LINDEMANNUS. MEDICINÆ. DO-
CTOR.

In laminâ apicâ non longè hac leguntur;

Hic sita Lindmanni sunt frigida Casparis ossa,
 Qvi Medicā clarus Doctor in arte fuit.
 Et qvoniā insigni doctrinæ adjunxerat usum,
 Saxonici Medicum contigit esse Ducis.
 Tantum ipsi perperere decus moresqve fidesqve,
 Egregiā qvantum laudis ab arte tulit.
 Qvare perpetuum tali ratione favorem
 Judicio meruit Principis ille boni.
 Pectore non ficto Numen cœleste colebat,
 Te fontem medicæ, Christe, professus opis.
 Ergò animæ ipsius concedas, maxime Christe,
 In gremio ut vivat non moritura tuo.

Laurentij Zochij, D.

Proximus hic tumulus Laurenti continet ossa,
 Qvi veteri Zochā stirpe creatus erat.
 Juris erat Doctor, nec tantum curia vocem
 Ipsius & solita est tota probare fidem:
 Verum etiam casti mores & justa voluntas
 Ipsius & pietas vera probata Deo est.
 Luxerunt ipsum nati conjunxq; sacerqve,
 Qvijuris nostro tempore lumen erat.
 Qvi cognomen habet Schurffii, qvod laude perenni
 Ornatus doctrinæ justitiæq; suæ.
DECESSIT. ANNO. C1515 XLVII. DIE. XXVII.
MENS. FEBRUAR.

Casparis Crucigeri, D.

**M. D. XLVIII. XVI. NOVEMBRIS. CASPAR. CRU-
 CIGER. THEOLOGIÆ. DOCTOR. MAGNA. IN-
 GENII. PRÆSTANTIA. ORNATUS. LINGUA-
 RUM. MATHEMATUM. ET. UNIVERSÆ. PHI-
 LOSO-**

LOSOPHILÆ. COGNITIONE. INSTRUCTUS. EX.
HAC. MORTALI. VITA. PIE. DECESSIT. ÆTA-
TIS. SVÆ. XLV.

Johannis Forsteri, D.

JOHANNES. FORSTERVS. S. THEOLOGIÆ. DO-
CTOR. ET. EBRÆÆ. LINGVÆ. PROFESSOR.
IN. ACADEMIA. WITTEBERGENSI. IN. CHRI-
STI. INVOCATIONE. PLACIDE. MORTUUS.
EST. ANNO. M. D. LVI. VIII. DECMB.

Johannis Bugenhagi, D.

ANNO. DOMINI. M. D. LVIII. XX. DIE. APRI-
LIS. ÆTATIS. SUÆ. ANNO. LXXIII. MORTUUS.
EST. REVERENDUS. VIR. DOCTOR. JOHAN-
NES. BUGENHAGIUS. POMERANUS. PASTOR.
ECCLESIÆ. WITTEBERGENSIS. ANNOS.
XXXVIII.

Ossa sub hoc tumulo Doctoris sunt Pomerani
Condita, sed superas incolit umbra domos.
Pastor in hoc templo multos perfidus in annos,
Eximiâ pavit sedulitate gregem.
Bis duo lustra suo Sol jam perfecit in orbe,
Octoque annorum præteriere dies:
Leucoream quando hanc peregrinus venit in urbem,
Arx qvæ nascentis relligionis erat.
At nunc grandævus multo fractusqve labore
Absolvit vitæ fata suprema suæ.
Qando senex decies septem & tres vixerat annos,
Jamqve erat ingratum vivere, dulce mori.

Debita si capiti est unquam reverentia cano,
     Ille senex certè dignus honore fuit.
 Non sibi divitias, sibi non quæslivit honores,
     Propositum, Christe, ut te celebraret erat.
 Ore stiloque tuum, Christe, illustravit honorem,
     Detexit Satanæ Pontificumque dolos.
 Errorum tenebras quæque te ductore fugavit
     Et Templis, cultus restituitque tuos.
 Magnaque ut hoc fieret subiisse pericula vita
     Illum Saxonici littoris ora probat.
 Illud testatur patriæ, Pomerania, tellus,
     Dania idem meminit rege beata suo.
 In qua Evangelii nascentis semina primum
     Non parvo sparsit sacra labore suo.
 Quanta animi integritas fuerit, probitasque fidesque,
     Quantum doctrinæ cum pietate decus;
 Illius hoc semper post fata fatebitur ætas,
     Si quis adhuc candor posteritatis erit.
 Oderat ex animo cauillantes jurgia lites,
     Et semper pacis mens studiosa fuit.
 Ingenij lux recta fuit, verumque colebat,
     Pectore in ipsius non mica fraudis erat.
 Justitia nulli, nulli pietate secundus,
     Vitaque non ullâ labore notata fuit.
 Non læsit quemquam, non obrectabat amicis,
     Protulit ingenio scommata nulla suo.
 Non illum tenuit dominandi serva cupido,
     Gloria nec stultis quæ solet esse comes.
 Vir sapiens, gravis & doctus, castusque plusque,
     In quo candoris laus celebranda fuit.

Magna.

Magnanimus primū Christo auxiliante Lutherus
 Ausonij fregit vimqve dolumqve lupi.
 Contulit hic mox se Doctor Pomeranus ad ipsum,
 Ut citius cœptum proveheretur opus.
 Lux Evangelii est terrarum sparsa per orbem;
 Sedulus ut doctos scripsit uterque libros.
 Ceu David Jonathan fidum dilexit amicūm,
 Sic fuit hos inter non simulatus amor.
 Sedibus æthereis vivunt nunc ambo recepti,
 Præmia qvisqve suo & digna labore capit.

Melchioris Fendij, D.

MELCHIORI FENDIO. VIRO. CLARISS. PHILOSOPHIÆ. ET. MEDICINÆ. DOCTORI. AC. PROFESSORI. EXIMIO. QVINATUS. IN. URBE. IMPERALI. RHETIÆ. INFERIORIS. NORLINGA: VENIT. IN. HANC. ACADEMIAM. ANNO. CHRISTI. M. D. XIII. ATQVE. IN. EA. DOCENDO. ET. MEDITANDO. GLORIAM. IMMORTALEM. CONSECTUS. VITAM. IN. TERRIS. FINIIT. V. IDUS. NOVEMBR. AN. SALUTIS. NOSTRÆ. M. D. LXIV. COMPLETIS. ANNIS. VITÆ. OCTO. ET. SEPTUAGINTA. SOCERO. CHARISS. JOHANN. HERMANNUS. PHILOSOPHIÆ. ET. MEDICINÆ. DOCTOR. ET. PROFESSOR. GENER. INGENTIUM. BENEFICIORUM. MEMOR. QVIBUS. AB. EO. AFFECTUS. EST. HOC. MONUMENTUM. OBSERVANTIAE. ERGA. BENE. MERITUM. ET. GRATITUD. SUÆ. TESTIF. CAUSA. P.

Jobannis Draconite, D.

QVI vatum in folijs Christum & velamine Mosis
Quæsijt, Isacijs fontibus ora lavans,
Luce Draconites clarâ jam conspicit ipsum
Plenius, è vivo sacraqve fonte bibit.

PLACIDE. IN. CHRISTO. OBDORMIVIT. JO-
HANN. DRACONITES. S. THEOL. D. DIE. XVIII.
APRILIS. ANNO. M. D. LXVI. EGRESSUS. LXXII.
ÆTATIS. ANNUM.

Pauli Eberi, D.

D. PAULO. EBERO. PATRI. CHARISSIMO. QVL
OBIIT. IV. ID. DECEMBR. ANNO. M. D. LXIX. IV.
QUADR. ANTE. HOR. X. PRAND. CUM. VIXIS-
SET. ANNOS. LVIII. D. XXXII. WITEB. FUISSET.
ANNOS. XXXVIII. ECCLESIAE. HUJUS. PASTOR.
ANNOS. X. LIBERI. MOESTI. P.

Σωμάτιον πάντας συτρόπου ἐνθάδε κεῖται Ἐβρέως,
ἀπόντος ἐν τοιεν χρηστὰ λέγειντι βρέτοις.

— jacet Pauli hic contractum corpus Eberi,
Qui studuit facere & dicere recta alijs.

Abdiæ Praetorij.

EPITAPHIUM. REVERENDI. ET. CLARISS. VIRI.
DN. ABDIÆ. PRAETORII. SOLTQVELLENSIS.
WITEBERGÆ. PIE. DEFUNCTI. IX. DIE. JANUA-
RII. ANNO. M. D. LXXIII. ANNO. VERO. ÆTA-
TIS. SUÆ. XLIX.

Quo

Quo duce Francfurti qvondam preclaras fuerunt
     Cis Viadrum celebris docta lycea scholæ:
 Ejus in hoc tumulo jam molliter ossa quiescunt,
     Mens subiit superæ templa beata domus.
 Scire cupis quisnam fuerit Prætorius ille,
     Cui viyo Abdiæ nomen & omen erat.
 Pugnando veræ pro relligionis amore
     Non metuit curas sustinuisse graves.
 Ingenio qvanto lingvas vulgaverit, hujus
     Aurea testantur publica scripta viri.
 Ergo volvetur donec ~~vertigine~~ cœlum,
     Perpetuo illius fama superstes erit.

Caspri Eberhardi, D.

CASPAR, EBERHARDI, SCHNEBERGENSIS.
 SACRÆ THEOLOGIÆ DOCTOR. ET PROFESSOR.
 PASTOR. ECCLESIAE. WITEEERGENSIS.
 VERBI. DIVINI. AC. LUTHERANÆ. DOCTRINÆ.
 DEFENSOR. CONSTANTISSIMUS.
 OBIIT. XXI. OCTOBR. ANNO. M. D. LXXV.
 CUM. VIXISSET. ANNOS. LII. SCHOLAS. VERO.
 ET. ECCLESIAS. REXISSET. AN. XXX.

SAXONICAS cum Dux regeret Fridericus habenas,
     Vindice qvo cecidit fraus scelerata Papæ,
 Natales hausiniveis in montibus auras,
     Et Christo in sacro nomina fonte dedi.
 In regnum ut subiit Janus, Confessio sub qvo
     Tradita Dive tibi Carole sacra fuit:
 Obtulit Aonidum castris me cura parentum,
     Everbo agnovi salvificante Deum.

Tempore

Tempore quo invictus fidei constantibus ausis
 Verus eras patriæ, Jan-Friderice, parens;
 Pierio ingeniosa choro me turba cooptans,
 Ingenio jussit liberiore frui,
 Inde ubi Mauritius terror Regumque Dueumque,
 Imperii ferret sceptra potente manu;
 Nomen honorificum accepi titulumque Magistri,
 Tum posita est capiti laurea primameo.
 Felices tandem cum pace superstite gentes
 Augusto exciperent aurea secla Duce,
 Fructum etiam meritò pro mille laboribus hausit,
 Et fulsit nostris purpura honesta comis.
 Hoc vivo moriorque libens sub vindice verbi
 Salvifici: at Christo spes mea fixa Deo est.
 Saxoniam æternum servent pia numina stirpem,
 O Augste Deus te sobolemque tegat.

Viti Ortelij VVinshemij, D.

**DNS. VITIUS. ORTEL. WINSHEMIUS. PATER
 MEDICÆ ARTIS. DOCTOR. ET. GRÆCÆ. LIN-
 GUÆ. PROFESS. P. DE. HAC. ACADEMIA. OPTI-
 MERITUS. PIE. IN. CHRISTO. OBIIT. AN. DOMI-
 NI. M. D. LXX. III. NON. JANUARII.**

Davidis Voiti, D.

**VIR. REVERENDUS. ET. CLARISS. DN. DAVID
 VOITUS. SS. THEOLOG. DOCTOR. ET. PRO-
 FESSOR. PUBLICUS. ECCLESIAE. WITTEBER-
 GENSIS. PASTOR. ET. ELECT. SAXON. SUPER-
 INTENDENS. IN. DOMINO. OBDORMIVIT**

- ANNO

ANNO. M. D. LXXXIX. DIE. XXVI. NOVEMBR.
 PAULO. ANTE. HORAM. IV. MATUTIN. CUM.
 AD. COMPLENDUM. ÆTATIS. ANNUM. LX,
 MENSES. DUO. DEESSENT.

Friderici Tilemanni, D.

Hæc Tilemannus habet vacui cava panda sepulchri,
 Sed cava non unus* hæc Tilemannus habet.
 Omnis & humani simul huic miracula sensus
 Ad latus exuvias deposituere suas.
 Naturæ Sophos & variæ pollentia linguae,
 Et non exhausta gurses in Historia.
 Et leguins ac jurum vigor aureus, osque venustum,
 Qvod Charites digitis expoliere suis.
 Et pietas, & prisca fides, & qvicqvid honestum,
 Heu quam non magno funere qvanta jacent.
 Hic lapis est durus, mors dura est, durus & ipse es,
 Qui potes hinc siccis lector abire genis.
 OBIIT. ANNO. CHRISTI. M. D. IIC. DIE. IX. JUNII.
 CUM. VIXISSET. ANNOS. XXIX. MENSES. II.

Ægidij Hunnyj, D.

ÆGIDI. HUNNII. S.S. THÉOL. D. ET. IN. ACADEMIIS. MARBURG. PER. ANNOS. XVI. WITEB.
 XI. PROFESSORIS. ECCLESIAE. HUJUS. PASTORIS. ET. IN. ELECT. SAXON. SUPERINTEND.
 CORPUS. SUB. HOC. TUMULO. SEPULTUM. EST.
 QVI. NATUS. AN. CHRISTI. M. D. L. DIE. XXI.
 DECEMBR. PIE. IN. DOMINO. AN. SALVATORIS. M. D. CIII. DIE. IV. APRILIS. OBDORMIVIT.
 CUM. VIXISSET. ANNOS. LII. MENSES. III.
 DIES. XIV.

Georgij Mylij, D.

HIC. SITUS. EST. GEORGIUS. MYLIUS. S. THEOLOG. D. ECCLESiarum. ELECTOR. SAX. SUPERINTENDENS. GENERALIS. ET ACADEMIE. WITTEB. PROFESSOR. (QVONDAM. ETIAM. JE-NENSIS.) PRIMARIUS. AUTORITATE. CON-STANTIA. ZELO. PIETATIS. ELOVENTIA. ADMIRABILIS. HOSTIUM. CHRISTIANÆ. RE-LIGIONIS. TERROR. MAGNI. LUTHERI. SPI-RITU. ET. VERITATE. MAGNUS. DISCIPULUS. CUM. LVCTV. ET. DESIDERIO. BONORUM. OMNIVM. MORTALITATI. EREPTVS. ÆTATIS. SUÆ. AN. LIX. CHRISTIANO. M. DCVII. CUI. HÆ-REDES. HOC. QVICQVID. EST. E. SAXO. MONUMENTUM. P. C.

Friderici Balduini, D.

DEO. OPT. MAX. ET. ÆTERNAE. MEMORIÆ. FRIDERICI. BALDUINI. SS. THEOL. D. ET. PROE. PUBL. UT. ET. ECCLESIAE. HUJUS. ANTISTITIS. VIRI. VERE. APOSTOLICI. ET. NON. NISI. CUM. MAXIMIS. LAUDIBVS. NOMINANDI. USQVE. ADEO. IPSUM. ABSOLVTA. ERUDITIO. SVM-MA. PIETAS. INUSITATA. VITÆ. IN NOCEN-TIA. MORVMQVE. SVPRA. SECULI. CAPTVM. PROBITAS. ADMIRABILEM. OMNIBVS. FECE-RANT. ET. MAXIMORVM. THEOLOGORVM. GLORIÆ. ÆQVARANT. SOPHIA. BARWASSE-RA. FILIIQVE. SVPERSTITES. AMISSIONE. DE-SIDE.

SIDERATISSIMI. CONJVGIS. PATRIS. INDVL-
GENTISSIMI. BENE. MERITISSIMI. QVOTIDIA-
NA. EJULATIONE. DAMNATI. S.P. NATVS.
EST. DRESDÆ. ANNO. cīs Iō LXXV. D. XVII. NO-
VEMBR. OBIIT. WITEBERGÆ. A. cīs Iō C XXVII.
D. I. MAII. QVAM. XII. ANNOS. THEO-
LOGIAM. IN. HAC. ACADEMIA. DOCUSET.
PVBLICE. XX. ANNOS. REXISSET. EC-
CLESIAM.

O mors quantum Virum extinxisti!

Sed bene habet,

Virtus Balduini immortalis est.

Luce Beermannii, D.

LVCAE. BECMANNO. J. U. D. SERENISSI-
MI. ELECTORIS. SAXONIAE. ET ALIO-
RUM. S. IMPERII. PRINCIPVM. CONSI-
LIARIO. PROFESSORI. PUBLICO. IN.
HAC. ACADEMIA. ET. TAM. ECCLESIA-
STICI. QVAM. SECULARIS. CONSISTO-
RII. ASSESSORI. QVI. NATVS. HAMBUR-
GI. cīs Iō LXX. MENSE. DECEMB. WITE-
BERGÆ. CUM. PER. ANNOS. XXVI. JU-
RISPRUDENTIÆ. STUDIA. DOCTRINA. PUBLI-
CA. ILLUSTRASSET. NON. SINE. MUL-
TORUM. DESIDERIO. ET. LACRIMIS.
ANNO. cīs Iō CXXIV. D. VII. FEBR.
OBIIT. HÆRED. HOC. MON.

P. C.

Y 2

Pauli

Pauli Röberi, D.

PAULLUS. ROBERUS. S.S. THEOL. DOCT. ET. PROFES. PVBL. NEC. NON. EJUSDEM. FACULT. SENIOR. CONSISTORII. ECCLESIASTICI. ASSESSOR. PASTOR. WITTEBERGENSIS. ECCLESIAE. CÆTERARUMQUE. IN. TERRITORIO. ELECTORALI. SUPERINTENDENS. GENERALIS. HIC. SITUS. EST. QVI. PRO. UBERRIMI. INGENII. CAPACITATE. PRÆTER. DIVINARUM. LITERARUM. SCIENTIAM. ERUDITARUM. LINGUARVM. VARIETATEM. NON. MODO. SED. OMNES. PROPEMODUM. LIBERALES. ARTES. COMPLEXIS. ANIMO. POETÆ. MUSICI. MATHEMATICI. NEC. NON. HISTORICI. PHILOSOPHIQUE. LAUDES. ADÆQVARAT. NATUS. EST. WURCENÆ. MISNIÆ. OPPIDO. AD. D. VI. FEBRVARII. A. C. c¹5 15 XXCVII. DECESIT. WITTENBERGÆ. AD. D. XIIX. M. MARTII. A. c¹5 15 C LI. CUM. VIXISSET. ANNOS. LXIV. ECCLESIIS. PRÆFUISSET. XXXVII. IN. ACADEMIA. DOCUISSET. XXIV. PUBLICE. PIETATE. MODESTIA. HUMANITATE. ET. INNOCENTIA. MAXIME. CLARUS. MARIA HAHNIA. ET. TRES. DE. SENIS. SUPERSTITES. LIBERI. MARITO. PARENTIQUE. OPTIMO. SANCTISSIMO. DESIDERATISSIMO. CUM. INFINITIS. LACRIMIS.

P. G.

In Imæ.

In Imaginem Ejusd. propè hac extant :

Qui legis hos vultus, Tarsensem concipe Paulum,
Cumqve hoc divisorum lumina cuncta Patrum:
Sic tibi ROBERUS, Fidei succurret Imago,
Et pariter Vitæ regula justa piæ.

*Sancta memoria benè meritissimi
Presulis
f.*

Johan. Ericus Ostermannus. P.P.

CAP. IV.

*Inscriptiones in Cæmeterio templi Parochialis
sive Oppidani notabiliores.*

Augustini Schurffij.

Hic Augustini conduntur frigida membra,
Cognomen Schurff I nobile cuius erat.
Qui Medicus multis aliis præstantior unus,
Ingenio pollens, arte, fideqve fuit.
Pectus erat sapiens & publica commoda curans,
Multum igitur toti profuit ipse schola.
Et qvia cognovit cœlestia munera Christi,
Jūstificā coluit te Deus alme fide.
Corpo at hic posito, qvod spe votisqve petebat,
In cœlo fruītur mens bonitate Dei.
DECESSIT. ANNO. M. D. XLVIII.
DIE. IX. MAII.

Antonii VValtheri.

Waltherus tumulo situs est Antonius isto,
Editus ad ripas, clare Mosella, tuas.

Eximias hujus dotes en candide lector,
     Descriptas studio simplicitatis habes.
 Ingenium, pietas, castæque modestia vitæ,
     Copia doctrinæ maxima, pacis amor,
 Virtutes nativæ illi fucoque carentes,
     Et decus & vitæ norma fuere viro.
 Artibus ingenuis teneramque amando juventam
     Traduxit spacium temporis omne sui.
 Teqve Dei Gnatum constanti voce professus,
     Serviit in cœtu, maxime Christe, tuo.
 Nunc mens juncta Deo cœli lætatur honore,
     Offa cœbant summo vivificanda die.

DECESSIT. EX. HAC. VITA. ANTONIUS.
 WALTHERUS. GRÆCAE. ET. LATINE. LIN-
 GUÆ. IN. ACADEMIA. VVITEBERG. PRO-
 FESSOR. ANNO. M. D. LVII. DIE. XIII. MENSIS.
 JANUARII.

Jacobi Milichii, D.

ANNO. M. D. LIX. DIE. X. NOVEMBR. DECES-
 SIT. VIR. CL. JACOBUS. MILICHIUS. DO-
 CTOR. ARTIS. MEDICÆ ERUDITIONE. ET.
 VIRTUTE. EXCELLENS. CUJUS. LABORES.
 STUDIIS. DOCTRINARUM. PROFUERUNT.
 UT. ET. SCRIPTA. EJUS. OSTENDUNT.

Martini Lutheri, Martini F.

HAc Martinus humo dormit post fata Lutherus,
     Cui Pater Helias tertius ille fuit.
 Nomen idem cum patre, eadem cum patre manebat
     Nixa fides meritis, maxime Christe, tuis.

Isqve

Isqve Heilingero natam de Consule ducens
     Annam legitimo junxit amore sibi.
 Hinc celebrem laudem laudata à virgine duxit,
     Mens erat his eadem, par amor, una fides.
 Nil stabile est terris, vix qvinqve peregerat annos,
     Mors rupit grati vincula conjugij.
 Sed nunc arce poli vivit, terrisqve morante
     Pro socero & charà conjugē vota facit.
 Lataturqve die qvo redditā corpora vitæ
     Convenient Christi judicis ante thronum,
 Æternumqve Dei vultu & sermone fruentur,
     Splendida luce novâ justitiâqve Dei.
OBIIT. ANNO. CHRISTI. M. D. LXV, DIE. III.
     MARTII.

Michaelis Teuberti, D.

EPITAPHIUM. CLARISSIMI. VIRI. MICHAELIS. TEUBERI. JC. CELEBERRIMI. PIE. DEFUNCTI. XV. SEPTEMBR. ANNO. M. D. XXCVI.

Ante dies septem decies heu morte solutæ
     Hic prope Teuberus conjugis ossa cubat.
 Justitiâ clarius, nulli pietate secundus,
     Doctior haut qvisquam jure in utroqve fuit.
 Nec tamen hunc pietas, Themis aut doctrina valebat
     Morte levare, licet vivere dignus erat.
 Sed post sexdecies agitur dum tertius annos,
     Morte datur vitâ nunc meliore frui.
 Nempe mori didicit vitæ dum fila trahebat;
     Ergo qvisquis amas vivere, disce mori.

Johannis

Johannis Matthæi, D.

REVERENDI. VIRI. JOHANNIS. MATTHÆI.
SMALCALDENSIS. D. THEOLOGIÆ. ET. TAN-
DEM. POST. VARIA. EXILIA. IN. HAC. ACADE-
MIA. S.S. LITERARUM. PROFESSORIS. FIDELIS-
SIMI. A. S. M. D. XIIC. SEPTEMB. XVIII. PIE. DE-
FUNCTI. MAGNO. CUM. STUDIOSÆ. JUVEN-
TUTIS. MOERORE. ELATUM. CORPUS. BEA-
TAM. RESURRECTIONEM. HIC. EXPECTAT.

Munde neges sedem, tamen hæc mihi tumba quietem
Non negat, aut cœlum gaudia: munde vale.

Valentini Gvilielmi Forsteri, D.

VALENTINO. GUILIELMO. FORSTERO. J.U.D.
ET. PROFESS. PUBL. VALENTINUS. ANNAMAR-
GARITA. WHELMUS. CAROLUS. FRIDERI-
CUS. LIBERI. PATRI. OPTIMO. DESIDERATIS-
SIMO. MOERENTES. POS. VIXIT. ANNOS.
XLVI. PUBLICE. DOCUIT. AN. XIII. OBIIT. IV.
KALEND. NOVEMBR. ANNO. A. CHRISTO
NATO. cl̄o Iō CXX. PIETATE. VIRTUTE. INGE-
NIO. ET. EDITIS. LUCUBRATIONIBUS. SU-
PERSTES.

Laurentij Fabricij.

LAURENTIUS. FABRICILIUS. DANTISCANUS.
EBRÆÆ. ET. ALIARUM. ORIENTALIUM.
LINGUARUM. WITEBERGÆ. ANNOS. XXXVI.
PROF. CELEBERRIMUS. BIS. FASCIBUS, HUJUS
ACADEMIÆ. POTITUS. DECANATU. PHILO-
SOPHICO

SOPHICO. SEXIES. DEFUNCTUS. FACULTATIS.
EJUSDEM. IMO. ET. TOTIVS. ACADEMIÆ. SE-
NIOR. GRAVISSIMUS. ANNO. ÆTATIS. LXXV.
PIE. EX. HAC. VITA. EGRESSUS. AD. DIEM.
XXVIII. APRILIS. ANNI. CL. IO. CXXIX. SVB.
HOC. TUMULO. GLORIOSVM. CHRISTI.
ADVENTUM. EXPECTAT.

Ambrosij Rhodij, D.

VIR. CLARISS. ET. EXCELLENTISS. AM-
BROSIUS. RHODIUS. KEMBERGENSIS.
MED. DOCT. ET. MATHEM. SUPER. WITEBER-
GÆ. PROFESSOR. CELEBERR. MAGNI.
ILLIUS. TYCHONIS. BRAHEI. DISCI-
PULUS. ΓΝΗΣΙΟΣ. FASCIBUS. HUJUS. A-
CADEMIÆ. WITEB. BIS. ORDINARIE.
BIS. VICARIO. POSITIS. DECANATU.
PHILOSOPHICO. SEXIES. DEFUNCTVS.
AQVILICIIS. ET. GEODÆTICIS. DE.
HAC. URBE. ET. VICINIA. OPTIME. ME-
RITUS. ANNO. ÆTATIS. LVII. INCHO-
ATI. DIE. VI. XXIV. AUGUSTI. ANNO. M.
DC. XXXIII. BEATE. OBIIT. ET. SUB. HOC.
MARMORE. GLORIOSVM. ADVEN-
TUM. CHRISTI. EXPECTAT.

Godofredi Reuteri, D.

DEO. OPT. MAX. SACR. ET. MEMORIAE. GODO-
FREDI. REUTERI. JC. ET. ANTECESSORIS. IN. A-
CAD. WITEB. IN. QVA. DE. JURE. INTER. ASSE-
SORES. AMPLISSIMI. ORDINIS. RESPONDIT. AN-

NOS. XVII. PROFESSOR. ORDINARILIS. PUBLI-
CE. DOCUIT. ANNOS. X. ET. TOTIDEM. SE-
RENISSIMÆ. ELECTRICI. IN. LICHTENBURG.
ET. ILLUSTRISS. ANHALDINÆ. PRINCIPIS. IN.
COSWIG. VIDUIS. A. CONSILIIS. FUIT. NON. SI-
NE. MAGNA. INNOCENTIÆ. INTEGRITATIS.
DOCTRINÆ. FIDEI. ET. PRUDENTIÆ. LAUDE.
NATUS EST. BITTERFELDÆ. DIE. XIV. AUGU-
STI. AN. cI*I* LXXXV. OBIIT. WITEBERGÆ.
DIE. XXVII. MENSIS. JUNII. AN. cI*I* CXXXIII.
CUM. JAM. TRES. INTEGROS. MENSES. DE-
CUBUISSET. POST. VII. LIBEROS. QVOS. GE-
NUIT. INSIGNE. PIETATIS. PROBITATIS.
CANDORISQVE. EXEMPLUM. OMNIBUS.
~~RELINQVENS. CONJUNX. M.P.~~

D. O. M. S.

HIC. ORDO. RERUM. EST. NASCIMUR. ET. DE-
NASCIMVR. LOREMUS. INTERIMUS. UT. FA-
TUM. TULIT. NEC. ÆVITERNUM. EST. QVIC.
QVID. EXORTUM. SEMEL. QVA. PRÆREPTUS.
LEGE. HIC. SIBI. INVENIT. QUIETEM. AN-
TONIUS. CROESIUS. MEDICINÆ. DOCTOR.
ET. PROFESS. PUBLICUS. QVI. NATUS. EST.
DRESDAE. PATRE. CONSULARI. A. C. cI*I* XXCIII.
D. XV. OCTOBR. OBIIT. D. V. EJUSDEM.
MENSIS. A. cI*I* C XXXVII. MAGNO. TOTIVS.
CIVITATIS. DESIDERIO. AC. LUCTU. CUM. EX-
ERCENDA. QVAM. FELICISSIME. ARTE. SUA.
MAGNAM. LAUDEM. AC. FAMAM. COMPA-
RASSET. SIBI. ET. ORDINES. OMNES. PRÆTE-
REA.

REA. SINGULARI. CANDORE. MODESTIA. PROBITATE. AD. AMOREM. BENEVOLENTIAM,
ET. SUI. STUDIUM. TVM. INVITASSET. MIRIFICE. TUM. FIRMITER. SIBI. OBSTRINXISSET.
ELISABETHA. LORCIA. OPTIME. MERITO.
DESIDERATISSIMO. CONJUGI. PLENA.
MOERORE. ET. LACRIMIS. P. C.

Michaelis Schneideri:

SISTE. VIATOR. ET. QVID. TE. LITERARUM.
HOC. SAXUM. VELIT. ACCIPE. SITUS. HIC. EST.
MICHAËL SCHNEIDERVS. PHILOS. ET. LIB.
ART. MAG. NEC. NON. PHILOS. PRACT. P. P.
QVI. EX. HAC. NOSTRA. ET. POST. JENENS.
ACADEMIA. PROFECTUS. LOCUPLETANDÆ.
ERVDITIONIS. CAVSSA. INFERIOREM. GER-
MANIAM. BELGIVM. BRITANNIASQUE. AC.
GALLIAS. PERAGRASSET. ATQVE. DOCTIS-
SIMIS. QVIBVSQVE. INIBI. AC. CELEBERRIMIS.
VIRIS. NON. PERFUNCTORIE. INNOTUISSET.
JAMQVE. REVERSUS. DOMUM. IX. LINGUA-
RUM. PERITUS. EX. QVIBUS. EBRÆA. ET. O-
RIENTALES. RELIQVÆ. CUM. LATINA. ET.
GRÆCA. NOMINANDÆ. PRÆCIPUE. SVNT.
AD. SVMMVM. IN. THEOLOGIA. GRADVVM.
ASPIRASSET. LENTO. ATQVE. ATROCI. MOR-
BO. CORREPTVS. TANDEMQVE. INTER. IPSA.
INITIA. PROFESSORIÆ. DIGNITATIS. CUM. PAULLO.
ANTE DECANATU. COLLEGII. QVEM. ADJUNCTUS.
ADHUC. ACCEPERAT. DECESSISSET. CONFECTUS.
EXTINCTUSQUE. MAGNO. LITERARUM. MALO.
EST. INGENS. AC. ACERBISSIMUM. SUI. DESIDE-
RIUM.

RIUM. MULTIS. RELINQVENS. MICHAEL. SCHNEIDERUS. PRÆFECTURAÆ. WITTEBERGENSIS. QVÆSTOR. DESIDERATISSIMO. FILIO. ET. IN. QVO. PLUS. QVAM. FILIUM. LEVAMENTUM. CERTE. ET. PRÆSTANTISSIMUM. SOLATIUM. INGRAVESCENTIS. ÆTATIS. AMISIT. TURBATO. NATURÆ. ORDINE. MOERENS. P. G. NATUS. EST. BETTERFELDÆ. D. XX. SEPTEMBR. ANNO. cī Is C XII. OBIIT. DIE. XIX. APRIL. A. cī Is C XXXIX. CUM. VIXISSET. ANN. XXVI. MENS. VII.

S.T.T.L.

Cornelij Crullij, D.

HIC. SITUS. EST. CORNELIUS. CRULLIUS. JCTUS. ET. ANTECESSOR. QVEM. EXQUISITAM. OB. ERUDITIONEM. PROBITATEM. PRUDENTIAM. ALIASQUE. PRÆCLARAS. VIRTUTES. UT. BONI. QUIQUE. AC. DOCTI. VIVENTEM. AMARVNT. SINGULARITER. ITA. NVNC. PROPERATA. EREPTUM. MORTE. ACERBE. AC. VEHEMENTER. LVGENT. AC. DOLENT. NATU. EST. QVEDLINBURGI. D. XXIII. DECEMBR. A. C. cī Is CI. OBIIT. DRESDÆ. IN. ITINERE. D. XVIII. SEPTEMBR. A. cī Is CXLI. NONDVM. QVADRAGENARIUS. ET. DEPORTATVS. DOMVM. HIC. CONDITUS. SEPULTVSQUE. EST. CVM. ANNVM. I. MENS. IV. ET. DOCVISSET. PVBLICE. JVS. ET. IN. ELECTORALI. CVRIA. ECCLESIASTICO. CONSISTORIO. AC. SCABINATU. DEFINIENDIS. DISCEPTANTIVM. CONTROVERSIIS. ASSEDISSET. VITUS. OTTHO. ET. MARGARETHA. ELISABETHA.

SABTHA. PARVI. ET. ORPHANI. ATQVE. HOC.
INFELICES. MAGIS. PATRI. OPTIMO. DESIDE-
RATISSIMO. CVRANTE. MATERNA. AVIA.

P. C.

Friderici Prætorij, D.

HIC. SITVS. EST. FRIDERICUS. PRÆTORIUS.
ICTUS. IN. CUVIS. FUNERE. SI. PER. NATU-
RAM. RERUM. LICERET. PIETATEM. JUSTI-
TIAM. INNOCENTIAM. PROPRIAS. EJUS.
VIRTUTES. UBERTIM. FLEVISSE. VERO. SIMI-
LE. SIT. NATUS. EST. GRABOVLE. MECHAL-
BVRGICÆ. DITIONIS. D. XXV. JANUARII. AN.
CHRISTI. d. Is XCIV. OBIIT. WITTENBERGÆ.
D. IV. FEBRUARII. ANNO. CHRISTI. d. Is CXLII.
CUM. VIXISSET. ANNOS. XLIIX. VI. AMPLISSI-
MO. CANCELLARIATUS. MUNERE. IN. QVED.
LINBURGENSI. AVLA. ESSET. DEFUNCTVS.
ATQVE. EX. EO. HUC. REVOCATUS. CIVILE.
JUS. DOCVISSET. PVBLICE. MENS. IV. ET. DE-
EODEM. IN. SCABINATU. ET. DICASTERIO.
ELECTORALI. RESPONDISSET. SVMMAM. PRV-
DENTLÆ. SOLERTIÆQVE. ET. PROBITATIS.
LAUDEM. POST. SE. RELINQVENS. CHRISTI-
NA. SELFISCHIA. DENIQ. VIDVA. ET. ACER-
BISSIMO. ORBITATIS. MALO. INFELIX. MA-
RITO. OPTIMO. DESIDERATISSIMO. LU-
GENS. MOERENSQVE.

P. C.

Chriſto-

Christophori VVackij, D.

CHRISTO. SERVATORI. MEMORIAEQUE. PERPETUAE. CHRISTOPHORI. WACKII. J. C. QVI. EX. ADVOCATO. CURIAE ELECTORALIS. ET. FACULTATIS. JURIDICÆ. ASSESSORE. ANHALTINÆ. PRINCIPIS. VIDUAE. CONSILIARIUS. ET DEMUM. PROFESS. PUBL. NULLIS. NON. BONI. ET. VIRI. ET. CONSULTORIS. ET. PROFESSORIS. PARTIBUS. FUNCTUS. EGREGIE. INGENII. DOCTRINÆ. PRUDENTIÆ. JUDICIIQUE. AC. INTEGRITATIS. NON. EXIGUAM. LAUDEM. POST. SE. RELIQUIT. NATUS. EST. NUMBURGI. A. C. clo 15 XCVI. OBIIT. COSWIGÆ. ANHALTINORVM. IN. IPSA. ARCE. PRINCIPALL FORTI. APOPLEXIA. PAUCIS. HORIS. EXTINCTUS. CVM. MUNUS. CONSILARIIL XIV. PROFESSORIS. VII. ADMINISTRASSET. IN. UNIVERSUM.. AUTEM. LIII. ANNOS. EGISSET. VIVENS. HEU. MIHI. QVAM. PROPERO. TURBINE. VITAM. HOMINUM. VERSANT. FATA. RAPACIA. QVAM. CITO. QVAE. STETERANT. PRÆCIPITATA. RUUNT. INTERIM. MORS. VITA. EST. MORTUO. CHRISTO. MARTHA. HELLERIA. INCOMPARABILI. CONJUGI. NEC. OCULIS. TANTUM. SED. IPSA. VITA. DVLCIORI. NON. SINE. INGENTIBUS. LACRIMIS. ET. INCREDIBILI. DESIDERIO. QVAM.
CELE-

CELERRIME. AD. EUM. PERVENIENDI. P.
VICTURA. CUM. EO. SED. LACRIMARUM.
EXPERS. GALIDIA. PERPETUA.

CHRISTO. SACRVM. ET. IMMORTALI. MEMO-
RIÆ. CHRISTIANI. TAUBMANNI. JCTI. PRO-
FESSORIS. ACADEMICI. PUBLICI. FACUL-
TATIS. JURIDICÆ. SCABINATVS. ELECTO-
RALIS. QVÆ. EST. ET. PROVINCIALIS. CURLÆ.
LUSATIÆ. INFERIORIS. A DSESSORIS. QVEM.
VIRUM. QVOD. CVM. INTEGRITATE. VITÆ.
CONSUMMATAM. JVVIS. ET. RERV.
PVLCHERRIMARUM. OMNIUM. SCIENTIAM.
CONJVNXERAT. DOCTOR. ORBIS. QVA. PA-
TET. MAXIME. TAUBMANNI. NOMINIS. PATER.
NÆQVE. GLORIÆ. HÆREDEM. LEGITIMUM. VENE-
RATUR. EOQVE. QVOD. CUM. IN. ILLO. IN. TAN-
TUM. FASTIGIUM. ERECTA. CUM. EODEM. TAUB-
MANNA. GENS. OCCIDIT. VERIS. LACRIMIS. LU-
GET. MOESTA. ET. TENERÆ. ÆTATIS. FILIOLA. U-
NICE. SUPERSTES. CHRISTINA. ELISABETHA.
PATRI. SEMPER. BENIGNO. SEMPER. OPTIMO.
HOC. PIETATIS. MONUMENTUM.

P. C.

NATUS. WITTEBERGÆ. EST. XXVII. SEPTEMBR. A.
c/o Is XCVII. SUPREMUM. OBIIT. INTEM-
PESTA. NOCTE. XXIX. NOVEMBR.
c/o Is C LL.

CAP.

CAP. V. & Ult.

Inscriptiones in Cœmitorio suburbano ante portam Elystr. legi dignæ.

Laurentii Rhodomanni.

LAURENTIUS. RHODOMANNUS. CHERUSCUS.
PROFESSOR. HISTOR. PUBL. QVI. CVM. ME-
MORIAM. NOMINIS. SUI. PRÆSTANTISSIMIS.
GRÆCARUM. LITERARUM. MONUMENTIS.
INSCRIPTAM. ORBI. EUROPÆO. VIVUS. SU-
SPENDISSET. PERFUNCTUS. HOC. TANTI-
LUM. LOCI. INVENIT. UBI. CORPORIS. RELI-
QVIAS. CONDERET. PRID. EID. JAN. ANNO.
CHRISTI. c. I. CVI. AD. LATUS. MARITÆ. A-
DELHEIDIS. FOEMINÆ. PRÆSTANTISSIMÆ.

Friderici Taubmanni

FRIDERICO. TAUBMANNO. WONSESATI.
FRANCO. VIRO. PIETATIS. ZELO. PUBLICE.
NOTISSIMO. LITERARUM. GRÆCARUM. ET.
LATINARUM. VINDICI. ACERRIMO. BARBA-
RIEI. EXTIRPATORI. FELICISSIMO. EUROPÆ.
TOTIUS. LUMINI. SPLENDIDISSIMO. POETÆ.
INCOMPARABILI. ET. HUMANITATIS. IN. CE-
LEBERRIMA. WITEBERGENSIVM. ACADEMIA.
PROFESSORI. CLARISSIMO. MARITO. ET. PATRI.
DESIDERATISSIMO. AN. CHRISTIANO. c. I. C XIII.
DIE. XXIV. MARTII. ÆTATIS. XLVIII. PIE. IN. CHRI-
STO. DEFUNCTO. MONUMENTUM. HOC. VIDUA.
ET. LIBERI. MOESTISSIMI. AFFECTU. PIO. ET.
GRATO. P.C.

Adams

Adami Theodori Siberi.

CHRISTO. SACRUM. TUMULUS. ADAMI. THEODORI. ADAMI. SIBERI, F. PROFESSORIS. ELOQVENTIÆ. ROMANÆ. ANNO. d^o 15. CXV.

Georgij Schultzij, D.

SUB. HOC. MONUMENTO. QVI ESCIT. VIR. CLARISSIMUS. ATQVE. EXCELLENTISS. DN. GEORGIUS. SCHULTZIUS. LEORINUS. SILESIUS. U. J. D. FACULTATIS. JURIDICÆ. ASSES- SOR. CURIAE. PROVINCIALIS. ELECTORATUS. SAXON. ADVOCATUS. ET. PRACTICUS. NEC. NON. ILLUSTRISS. ET. GENEROSISSIMORUM. COMITUM. BARBIENSUM. QVONDAM. CAN- CELLARIUS. ET. CONSILIARIUS. QVI. NATUS. EST. LEOBERGÆ. IN. SILESIA. ANNO. A. NA- TO. CHRISTO. M. D. XCIX. D. II. SEPTEMBR. MORTUUS. VERO. D. V. OCTOBR. WITEB. AN. M.DC.XXIV.

Johannis Georgij Pelsböferi, D.

HIC. ORDO. PERSTAT. QVICQVID. EDITUM. EST. SEMEL. MORTALITATIS. CONTINETUR. LEGIBUS. NIHIL. FUTURUM. VIX. QVOD. ESSE. COOPERAT. INDE. HIC. SITVS. EST. JOHANNES. GEORGIUS. PELSHOFERUS. QVEM. ERUDITIO. EXCELLENS. ET. RARUS. CANDOR. IN. ACADEMIAE. HUIJUS. CLARISSIMÆ. LUCEM. EVEXERVNT. UT. INTER. PATRES. AC. PRO- FESSORES. COETEROS. MEDICINAM. DOCE- RET. PVBLICE. EXERCERETQVE. QVO. MUNE- RE. FUNCTVS. IPSOS. X. ANNOS. INDVSTRIA.

AC. DEXTERITATE. SUMMA. ET. SIBI. NON.
 PARUM. NOMINIS. AC. FAMÆ. ET. LOCO.
QVEM. TUITUS. HAUD. VULGARE. DECVS.
 COMPARAVIT. NATVS. EST. GRÆZII. IN. STY.
 RIA. A. c^{is} Is XCIX. OBIIT. WITTENBERGÆ.
 D. XI. JULII. A. c^{is} Is C XXXVII. ANNA. WEKE.
 RA. MARITO. DESIDERATISSIMO. ET. IN.
 COMPARABILI. MOERENS. POSUIT.

Arnoldi Stillij, D.

D.O.M.S. HUMANA. CUNCTA. FUMUS. UMBRA.
 VANITAS. ET. SCENÆ. IMAGO. ET. VERBO. UT.
 ABSOLVAM. NIHIL. HIC. SITUS. EST. ARNOL.
 DVIS. STILL. J.U.D. QVI. CVM. EGREGIAM. DO.
 CTRINAM. ACQVISIVERIT. SIBI. FACTVM.
 EST. UT. OB. ANIMI. DEXTERITATEM. IN. ORDI.
 NEM. ADVOCATORUM. CURIÆ. ELECTORALIS.
 SAXONICÆ. AC. COLLEGIUM. ASSESSORUM. FA.
 CULTATIS. JURIDICÆ. WITEBERGENSIS. FUERIT.
 ALLECTUS. NATUS. IS. EST. HANOVERÆ. BRUN.
 SVIGORUM. AN. M. DC. VIII. DIE. II. FESTI. PENTE.
 COSTES. PRÆMATURE. DENATUS. WITTEBERGÆ.
 D. VI. SEPTEMBR. AN. M. DC. XXXVII. NOMINE AC.
 FAMA. SPIRANS. PERPETUO. CUI. MONUMENTUM.
 HOC. IPSIUS. VIDUA. ANNA. DOROTHEA. REUS.
 NERIA. CUM. FILIOLA. EX. DUABUS. UNICA. SU.
 PERSTITE. ANIMI. MOERORE. PLENA. AC. PER.
 TURBATIONE. POSUIT. UT. IPSA. SOLATII. INI.
 TIUM. TU. AUTEM. VIATOR. MORTALITATIS.
 HABERES. SPECULUM. DEFUNCTIQVE.
 FAVERES. CINERIBUS.

Liber. II. explicit.

APPEND-

APPENDIX.

AUCTORIS Edita alia qvædam qvaliacunq; haætenuis:
Edendaq; cum DEO, propediem.

Edita:

Meditationum de bene vivendi beateq; mori-
endi ratidne B. Parentis Versio Germanica: An. 1636.

Tabulae in partem Grammat. Ebr. gen. Marti-
ni TrostI, nec non totam Arabicam Thomæ Erpenij:
ann. 1637.

Martini TrostI Grammatica Ebræa, eademq;
Universalis, recognita & locupletata, &c. an. 1643. Edita secundùm: 1653. Cui accessit Appendix, sub titu-
lo: Hypotyposis harmonica Linguar. Orient. Chal-
dææ, Syræ Arabicæq; cum matre Ebræâ.

Diatriba de divino nomine Elohim, in puncto
Controversiæ de S. S. Trinitate &c. contrà Judæos,
Photinianos, Pontificios, Calvinianos, & novatores
nonnullos: anno 1645. Edita secundùm, anno 1650.

Assensus de Traduce, qvæ est, sententia datus,
oppositusq; cuidam Traducianorum, qvos vocat, ho-
sti: an. 1648.

Christianus non - Christianus: descriptus di-
ctusq; publicè in abdicatione Rectoratûs Academici:
1648.

Chaldaismus & Syriasmus, h. e. Præcepta utrius-
que Lingvæ, in harmoniâ ad Ebræa, superiora: accessit
Lexici utriuscq; Lingvæ Compendium: an. 1651.

I. Epistola D. Johannis Catholica Syriacè, cum
Versione Latinâ, &c. 1652.

Manualis Concordiarum Ebræo-Biblicarum
CL. Joh. Buxtorfi Prædromus: anno 1653.

Beatus Homo: sive Notæ in Psalmum primum,
maximè Philologicæ, &c. anno 1654.

Dissertatio de Cabbalâ, maximè Ebræorum: unâ
cum Appendice de Hieroglyphico Sinaico Kircheria-
no: 1655.

Athenæ: Itemq;ve Inscriptiones Wittebergenses
hic vice editæ: Libri II. anno 1655.

Edenda.

Arabismus: h. e. Præcepta Lingvæ Arabicæ, in
harmoniâ ad Ebræa, Chaldæa, Syraq; superiora: unâ
cum Compendio Lexici Arabicæ.

In Psalmos pœnitentiales, qvi vocantur vulgo,
VII. Notæ brevia sculae philologicæ.

In Psalmos Graduum, qvi vocantur, XV. Notæ
breviusculæ philologicæ.

Canonum Philologicorum Centuria, de Idio-
tismis Linguar. Orient. Ebrææ, & ex parte Chaldææ,
Syræ Arabicæq;.

Jephthæ Filia non-immolata: Exercitatio in Ju-
dic. Cap. XI.

Manuale Concordiarum Ebræo-Biblicarum
CL. Johannis Buxtorfi.

Bibliotheca Orientalis: sive Idea pleni Systema-
tis Lingg. Orient. Ebrææ, Chaldææ, Syræ, Arabicæ, &c.

Symboli Apostolici Exegetis brevis & succincta
Schola stico Theologica.

INDEX
LIBRI LATHENARUM.

A.

Academia Wittebergensis :

  Fundator primus. pag. 14. 30. 119.

  Occasio. pag. 15.

  Dignitas. p. 9. 22.

  Inauguratio. p. 37.

  Dij tutelares quondam. p. 47.

  Rector primus. p. 14. 16. 37. seqq.

  Cancellarius primus. p. 38.

  Decani primi. p. 38. seqq.

  Professores primi. p. 38. seqq.

  Inscripti primi. p. 38. seqq.

  Forma regiminis. p. 40. seqq.

  Senatus Academ. ibid. & p. 47.

  Rector. p. 40. seqq.

  ProCancellarius. p. 41.

  Reformatores generales. p. 41. 47.

  Decani. p. 41.

  Seniores. p. 41.

  Professores Ordinar. p. 41. seq.

    extraord. p. 42.

  Assessores seu Adjuncti facult. p. 44.

  Doctores, Licentianti, Magistri. p. 44.

  Studioſi. p. 45.

  Collegia. p. 7. 8. 18. 35.

  Auditoria. p. 8.

Lectiones. p. 42. seq.

Disputationes. p. 43.

Examina Candid. p. 45.

Promotiones. p. 45. seqq. 47. seq.

Leges Academ. p. 46. seqq. 49. seqq.

Jurament. Studios. p. 54.

Fiscus Acad. p. 47. 55.

Pagi Acad. p. 55.

Jubileus annus. p. 19.

Academia translatæ aliorum. p. 57. 60. 61.

63. 119. 120. seq.

Academia Lipsiensis fund. p. 123.

Albertus I. El. Sax. p. 11. 28. 123.

Albertus II. El. Sax. Ibid. 123.

Albertus III. El. Sax. p. 30. 123.

Albertus magnan. Dux Sax. p. 124.

Albertus Durerus, pictor. p. 106. seq.

Alexander VI. Pontifex. p. 23. 37.

Altare Templi ad arcem. p. 103. seq.

Altare Templi oppidanij. p. 106.

S. Antonij ades. p. 8. 11.

Apollinis mons. p. 2. 4.

fanum p. 2. 11.

Argelia Ptolomisi. p. 5.

Arx Witteberg. p. 6. 117. seq.

Augustus, Elect. Sax. p. 18. 26. 33. 35. 69. 111. 124.

B.

Bernardus Anhalt. El. Sax. p. 3. 28. 117. seq. 123.

Bulla R. Pontif. Julij. p. 23.

C.

Calegia Ptolomai. p. 4. seq. 117.

Caro.

Carolus Magni, p. B.

Carolus V., p. 110. 12. 13. 17. 31. 32. 33. 104. 115. 121.

Caroli studij turbae, p. 13. 119.

Catalogus Rectorum A. W., p. 55. seqq.

Inscriptorum. *Ibid.*

Decanor. Coll. Philosopb. p. 80. seqq.

Professor. Philosopb. p. 92. seq.

Ceti spine duas, p. 107.

Christianus L. Elect. *SAX.* p. 19. 70. 121. 124.

Christianus II. El. SAX. p. 19. 73. 122. 124.

Cenobium Augustinian. p. 8. 18. 34. seq. 121.

Franciscanor. p. 7. 11.

Collegia Acad. *Augusti*, p. 8. 18. 35. 121.

Frideric. p. 8. 119.

J. Consuli. p. 7.

Concordia Liber. p. 18.

Confessio Augustana p. 17. 31. 120.

Confirmatio Acad. p. 22. 23.

Conservatoria duo. p. 24. 26.

Consistor. Acad. & Eccles. p. 8. 9.

Cornu ingens. p. 106.

Corporis Christi forma & longitudo p. 106.

Costa praegrandus. p. 106.

D.

Decanorum Coll. Fac. Phil. catalogus. p. 80. seqq.

Dij tutelares quondam Academ. p. 47.

Disputationes Acad. p. 45.

E.

Ecclesia Collegiata Weseb. p. 23. seq.

alii quodam. p. 23. seq.

Electores & famili. *Anhaltin.* p. 28. seq.

& famili. *Landgr. Thury.* *Großp. 30.*

Eler.

Elector. Sax. Imagines. p. 20. seqq.

Elevatio Poli Witteb. p. 4. 27.

Elyster fluv. p. 4.

Ernestus, Elect. Sax. p. 124.

Examina Candidator. p. 45.

F.

Facultates Studior. IV. p. 41.

Fanum Apollinis. p. 2. II.

Ferdinaudus L. Imper. p. 33.

der Flemming. p. 3.

Fædus Ducum Sax. Marchionum Brandeb. &c. p. 33.

Forma Reipubl. Witteberg. p. 9.

Fridericus, L. cogn. Barbarossa, Cas. p. 3. 28.

Fridericus, L. El. Sax. p. 30. 123.

Fridericus, II. El. Sax. p. 123.

Fridericus, III. cogn. Sapiens. El. Sax. p. 4. 6. 7. 14. seqq.

30. 34. 46. 60. 105. 109. 118. seqq. 124.

Frider. Wilhelmus, Administrator. p. 10. 71. 122.

Fundatio Acad. Witteb. p. 14.

Fundations-Briefe. p. 26.

G.

Georgius, Dux Saxonie. p. 124.

Gosvinus de Orloy. p. 38.

H.

Heinricus, Dux Saxonie. p. 124.

Helena, Alberti I. El. Sax. Conj. p. II. 28. 117.

I.

Inauguratio Academia. p. 37.

Incole & accola hujus loci quondam. p. 3.

Inscriptorum a primâ fund. numerus & summa p. 56. & 80.

Johannes

- Jobannes, Elect. Sax. p. 17. 61. 105. seqq. 120. 124.
 Joban. Fridericus, El. Sax. p. 10. seqq. 17. 26. 31. 32. 62. 121. 124.
 Joban. Georgius L & Senior, El. Sax. p. 19. 122. 124.
 Jobann Georgius II. p. 20.
 Jobann Georgius III. p. 20.
 Jubileus annus Academ. p. 19. 72. 122.
 Jubileus Evangel. Lutheranus. p. 74. 122.
 Judicium Provinciale. p. 9.
 Julius II. Papa. p. 23. 24.
 Juramentum Studiosor. p. 54.

L.

- Lectiones publice. p. 42.
 Leges Academ. Witteb. 46. seqq. 49. seqq.
 Leo X. Pontifex. p. 26.
 Lipsurdum Ptolomei. p. 5.
 Lutheri adventus. p. 16. 34. 57. 119.

Doctoratus. p. 16.

Doctrina. p. 16. 30. seqq. 35. 119.

Domus p. 8. 35. 121.

Museum. p. 8.

Uxor. p. 35.

Liberi. p. 35.

Mors. p. 31. 35. 62. 120.

Monumentum. p. 106. 120.

M.

- Mauritius, Elect. Sax. p. 13. 18. 26. 32. 63. 121. 124.
 Maximilianus L Imper. p. 14. 21. 30. 37. 119.
 Membrane dus m. scr. p. 27. 34.
 Metropolis Electoratus Sax. p. 3. 9. 28.
 Mons Apollinis p. 2.
 Mulberga oppid. 12. 32.
 Mulda fluv. p. 4.

N.

*Numerus Inscriptorum à fund. Acad. p. 80.
Promotorum in Philosoph. p. 91.*

O.

Occasio fund. Acad. Witteb. p. 15.

Ordines Docentium tres. p. 43. seqq.

P.

Pagi Academic. p. 55.

Pax Germanie restituta. p. 122.

Philippus Melanchton. p. 31. 35. 59. 64. 92. 106. 119. 121.

Polichius Mellerstad:us. p. 14. 15. 16. 37. 38. 116. 119.

Pons sublicius Albi stratus. p. 4. 30. 118.

Prerogativa Civitatis Witteberge. p. 9.

Privileg. Maximil. I. Imp. p. 21.

Professiones & Professores Ordinar. p. 41. seq.

Professorum Philosoph. Catalogus. p. 92. seqq.

Promotiones. p. 45.

Promotorum in Philosoph. catalog. & numerus. p. 80. & 91.

Q.

Quæstura Elect. Witteberg. p. 9.

R.

Raymundus Cardinalis. p. 22. 23.

Rector Acad. primus. p. 14. 15. 16. 37. seq.

Rectoris electio & proclamatio. p. 40. seq. & 47.

Rectorum à fund. prlmâ Catalogus. p. 56. seqq.

Reformatores Stud. general. p. 41.

Reliquiae Sanctorum. p. 110. seqq. 118.

Rudolphus I. El. Sax. p. 29. 105. 123.

Rudolphus II. El. Sax. p. 7. 29. 102. 105. seqq. 123.

Rudolph. III. El. Sax. p. 29. 123.

S.

Sacramentarij. p. 13. seq. 19. 122.

Scab

Scabinatus Witteberg. p. 9.

Schola oppidana. p. 13. 14. 121.

Senatus Academicus. p. 40. seqq.

Oppidanus p. 9.

Sertum rutaceum, insigne El. SAX. p. 3.

Sigismundus, Imper. p. 30.

Spina Ceti due. p. 107.

Job. Staupitius. p. 34. 38.

Sub Conservatoria quadam. p. 23. seq.

Suburbia VVitteberg. p. 12. 120.

Summa Inscriptorum in Acad. W. p. 80.

Promotorum in Philosoph. p. 91.

Superintendentia. p. 9.

Superintendentes quidam. p. 116.

T.

Tecelius, monachus. p. 33.

Templum ad Arcem. p. 6. seq. 17. seq. 102. seq. 118. seq.

Paroch. s. Oppidan. p. 7. 121.

Franciscanorum. p. 7. 11. 28. seq. 117. 120.

Augustinianum. p. 10. 118.

Spiritus S. p. 8. 10.

Terra Sancte sive Palestine descriptio. p. 109.

Theolog. Doct. primus hic promotus. p. 38.

Turres Witteb. p. 7. 11. 12. 27. 33. 120. seq.

U.

Udalricus Erbar / D. Rector occisus. p. 118. 116.

W.

Wenceslaus, Elect. Sax. p. 29. 123.

Wittekindus L. Rex Germanor. p. 117.

II. cognom. Magnus. p. 1. 2. 6. 117.

III. Fil. p. 6. 117.

- Witteberga Nomen.* p. 1. 2.
Origo. p. 2. 3. 17.
Incrementum. p. 3. 4.
Elevatio poli. p. 4. 27.
Situs. p. 4.
Forma externa. p. 5.
Munitio. p. 5. 10. 120.
Porta. p. 5.
Ferum. p. 6.
Platea. p. 6.
Rivus. p. 6.
Edificia publ. p. 6. seqq.
Forma Reipubl. p. 9.
Prerogativa. p. 9.
Fortuna varia. p. 10. seqq.
Obſidio; in ſpecie. p. 13. 32. 63. 121.
Mutatio Domini. p. 13. 30. 32. 63. 118. 121.
Witteberga Inferior. Nieder Wittenberg. p. 2.

INDEX LIBRI II. INSCRIPTIONUM.

A.

<i>Albertus II. Elector Saxonia.</i> pag.	126,
<i>Albertus III. Elect. Saxon.</i>	128.
<i>Albertus, Dux Sax.</i>	126.
<i>Anna, Electrix Sax.</i>	128.
<i>Abdias Praetorius.</i>	165.
<i>Adam Theodorus Siberus.</i>	185.
<i>Egidius Hunnius, D.</i>	169.
<i>Ambrosius Rhodius, D.</i>	177.
	<i>Andreas</i>

<i>Andreas Schato, D.</i>	144.
<i>Antonius Croesius, D.</i>	178.
<i>Antonius Waltberus.</i>	173.
<i>Arnoldus Still, D.</i>	186.
<i>Augustinus Schurffius.</i>	173.
B.	
<i>Barbara, Eleætrix Sax.</i>	128.
<i>Balthasar Meisnerus, D.</i>	148
<i>Bartholomaeus Reusnerus, D.</i>	150.
<i>Benedictus Carprovius, D.</i>	147.
C.	
<i>Cecilia, Eleætrix Sax.</i>	128.
<i>Casparus Cruciger, D.</i>	162.
<i>Casparus Eberhardi, D.</i>	167.
<i>Casparus Lindeman, D.</i>	161.
<i>Christianus Taubmannus, D.</i>	181.
<i>Christophorus Wacke, D.</i>	182.
<i>Cornelius Crull, L.</i>	180.
D.	
<i>Daniel Sennertus, D.</i>	151.
<i>David Rungius, D.</i>	144.
<i>David Voitus, D.</i>	168.
E.	
<i>Elisabetba, Ducissa Sax.</i>	127.
<i>Erasmus Schmid.</i>	152.
<i>Erasmus Unrubius, D.</i>	149.
<i>Ernestus Hettenbach, D.</i>	147.
F.	
<i>Fridericus III. Elector. Sax.</i>	129.
<i>Franciscus Faber, D.</i>	142.

<i>Fridericus Balduinus, D.</i>	170.
<i>Fridericus Praetorius, D.</i>	182.
<i>Fridericus Taubmannus.</i>	184.
<i>Fridericus Tilemannus, D.</i>	169.
G.	
<i>Georgius Major, D.</i>	140.
<i>Georgius Mylius, D.</i>	170.
<i>Georgius Schultzius, D.</i>	185.
<i>Georgius Weckerus, D.</i>	150.
<i>Godofredus Reuterus, D.</i>	177.
<i>Gregorius Nymman, D.</i>	153.
H.	
<i>Helena, Eleætrix Sax.</i>	115.
<i>Hagne, Eleætrix Sax.</i>	126.
<i>Hagne, Ducissa Sax.</i>	127.
<i>Hennigus Godenus, D.</i>	138.
I.	
<i>Johannes, Elector. Sax.</i>	130.
<i>Johannes, Dux Sax.</i>	126.
<i>Jueta, Eleætrix Sax.</i>	126.
<i>Jacobus Martini, D.</i>	156.
<i>Jacobus Milicbius, D.</i>	174.
<i>Jeremias Reusnerus, D.</i>	158.
<i>Johannes Bugenbagius, D.</i>	163.
<i>Johannes Draconites, D.</i>	166.
<i>Johannes Försterus, D.</i>	165.
<i>Johannes Limmerus, D.</i>	141.
<i>Johannes Matthaus, D.</i>	176.
<i>Johannes Rbagius, D.</i>	161.
<i>Johannes Schneidewinus, D.</i>	139.
<i>Johannes Sebutz, D.</i>	141.
<i>Johannes Straub, D.</i>	154.
<i>Johannes</i>	

<i>Johannes Zangerus, D.</i>	145.
<i>Jobann. Georgius Pelsbōserus, D.</i>	185.
<i>Jobann: Georgius Volkmar, D.</i>	143.
<i>X.</i>	
<i>Kunigunda, Electrix Sax.</i>	127.
<i>L.</i>	
<i>Laurentius Fabricius.</i>	176.
<i>Laurentius Rhodomannus.</i>	184.
<i>Laurentius Zoch, D.</i>	162.
<i>Leonhardus Hütterus, D.</i>	146.
<i>Lucas Beemantus, D.</i>	171.
<i>M.</i>	
<i>Martinus Lutherus, D.</i>	132.
<i>Martinus, Martini F. Lutherus.</i>	174.
<i>Martinus Pollicius Mellerstadius, D.</i>	159.
<i>Mattheus Wesenbecker, J. C.</i>	142.
<i>Melchior Fendius, D.</i>	165.
<i>Michael Reichardus.</i>	143.
<i>Michael Schneider.</i>	179.
<i>Michael Teuberus, D.</i>	175.
<i>O.</i>	
<i>Otto, Dux Saxonie.</i>	127.
<i>P.</i>	
<i>Paulus Eberus, D.</i>	166
<i>Paulus Röberus, D.</i>	172.
<i>Petrus Lupinus, D.</i>	139.
<i>Petrus Otto.</i>	142.
<i>Philippus Melanchthon.</i>	135.
<i>R.</i>	
<i>Rudolphus I. Elector SAX.</i>	127.
<i>Rudolphus II. Elector SAX.</i>	127
<i>Rudolphus III. Elector SAX.</i>	128.
	<i>Salo-</i>

S.
Salomon Gesnerus, D.

145.

U.

Valentin. Gvilielmus Försterus, D.

176.

Udalricus Erbarus, D.

160.

Vitus Ortelius Winsheimius, D.

168.

W.

VVenceslaus, Elector Sax.

128.

VVenceslaus, Dux Sax.

126.

VWilbelmus Lyserus, D.

155.

Emendanda:

Pag. 3. lin. 14. & 15. scribe: *incurfiones*. pag 6. lin. 12. scribe: *si-*
m. pag. 7. lin. 16. post fere: scribe: *q*uorum bases pag. 8. lin. 28.
post ut omissum: *Capella B. Maria Virg. in coemeterio*, *intr*
urbem, mox juxta templum oppidanum. p. 10. lin. 11. scr. *Electore-*
lin ult. pro S. Anne scribe *B. Maria Virg.* pag. 12. lin. 23. scribe:
Electoralibus. lin. 25. scribe: *pratio.* lin. 28. *colore.* p. 18. lin. 24.
post *Cap. I.* adde: *& infra Cap. III.* pag. 34. seqq. pag. 19. lin.
ult. scribe: *primus* pag. 23. lin. 21. *dilectus* *numerus* 4. pag. 25.
lin. 25. scr. *Salfeldensis.* pag. 38. lin. 9. srib. *philosophica* p. 45.
lin. 14. post *unquam* scr. *fcre.* pag. 54. lin. 19. scr. *amovebo* pag.
58. lin. ult. scr. *Elner.* p. 70. lin. ult. scr. *Mergentheim.* p. 107. lin.
7. scr. *concionantis.* p. 109. lin. 28. scr. *qvibusdam.* p. 118. lin. 10. scr.
Elektoratu. p. 119. lin. 28. scr. *heic.* p. 130. lin. 14. scr. *pura.* p. 134.
lin. 16. scr. *acceptos.* p. 137. lin. 9. scr. *Langvida.* lin. 11. scr. *Con-*
fusione. p. 140. lin. 25. scr. *defuncto.* p. 142. lin. 12. scr. *VII.* p. 143.
lin. 16. scr. *Michaelis.* p. 146. lin. 6. scr. *illius.* lin. 9. & 10. scr. *o-*
ptimè, maximè. p. 55. lin. 11. scr. *arg.* lin. ult. scr. *dicatus.* p. 169.
lin. ult. scr. *Georgij.* p. 173. lin. 13. omissum D. p. 175. lin. 21. scr.
clarus. p. 176. lin. 15. scr. *Wilbelmus.* p. 178. ante lin. 16. omissus
titulus: *Antonij Croefij,* D. p. 180. lin. 12. scr. *pro lit. D. lit. L.* vel
Lic. p. 181. lin. 1. scr. *Elisabetha.* p. 183. ante lin. 4. omissus ti-
titulus: *Christiani Taubmanni,* D.

